

V SREDIŠČU
MINISTER ZAVRNIL
OČITKE OPOZICIJE

GOSPODARSTVO
MERCATOR
PRODAN ZAKONITO

DEMOKRACIJA

EKSKLUZIVNO

JANKOVIČEVE
NEPRAVILNOSTI
V MERCATORJU

**V BOJU ZA
NAJVEČJA MESTA**

Lokalne
volitve 2006

INTERVJU

Dr. Matevž Tomšič

Sklicevanje na apolitičnost je prikrivanje interesov

**NAGRADNA
KRIŽANKA**

Z Demokracijo
in **Adrio Airways**
po Evropi

POVEJ VSE ... IN ŠE VEČ!

Če si med vikendi radi vzamete čas za daljše telefonske pogovore, je klicna opcija **Vikend** kot nalašč za vas: ob doplačilu 480 SIT (2 EUR) k mesečni naročnini lahko kličete vse vikende brezplačno. Če radi klepetate tudi ob večerih in ponoči, pa izkoristite izjemno ponudbo: klicno opcijo **Vikend in Večer**, ki ob doplačilu 800 SIT (3,34 EUR) mesečno omogoča v enem tednu **108 ur** brezplačnih pogovorov!*

Naročite izbrano klicno opcijo na MODRA ŠTEVILKA **080 80 00**

Vikend

48ur na teden

Brezplačni pogovori
vse sobote in nedelje.

**Vikend
& Večer**

108ur na teden

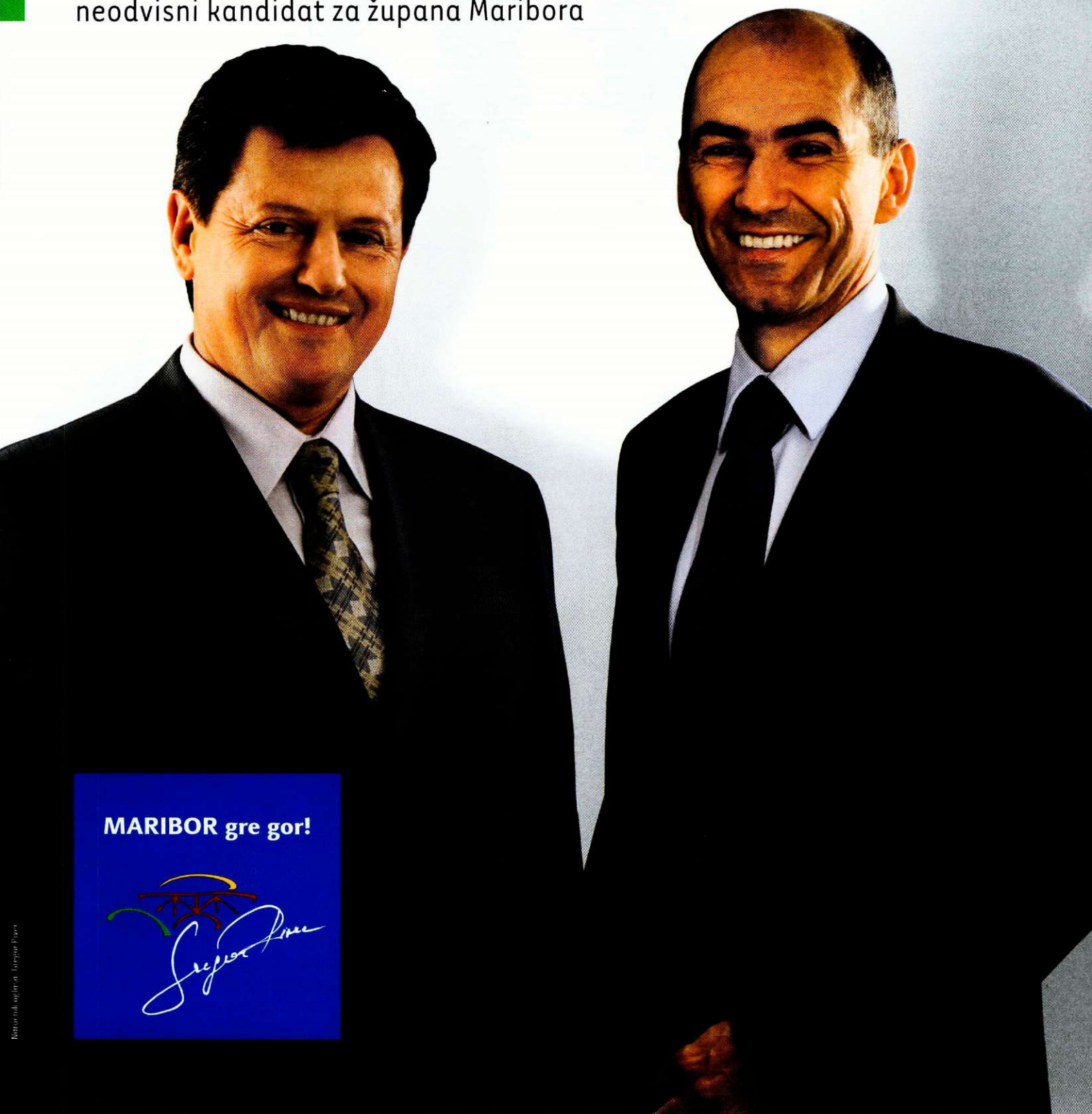
Brezplačni pogovori med
tednom od 19.00 do 07.00 ure
in med vikendom.

* Ponudba velja za vse rezidenčne naročnike priključkov ISDN in klasične telefonije. Naročilo za izbrano klicno opcijo sprejeto v tekočem mesecu bo vključeno s prvim dnevom naslednjega meseca. Ponudba velja za pogovore znotraj fiksnega omrežja Telekom Slovenije. Cene vključujejo DDV. Cene v drugi valuti so informativne narave in so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR= 239,640 SIT.

**Telekom
Slovenije**

Gregor Pivec ⑨

neodvisni kandidat za župana Maribora

MARIBOR gre gor!

www.gregor-pivec.si

s podporo

UVODNE STRANI

- 9 Lažen opozicijski preplah
- 10 **Pogledi:** Afera Rupar
- 11 Poštenost in politika

POLITIKA

- 12 Spopad za mesta
- 14 Jankovičevi grehi
- 18 Idioli na pohodu

SLOVENIJA

- 20 Sporočilo iz Bruslja
- 22 Županski kandidati

TUJINA

- 30 Umor iskalka resnice
- 32 **Globus:** Ukradene ideje?
- 33 **Tuji tisk:** Resnica o vohunu

INTERVJU

- 34 Dr. Matjaž Tomšič

NEKOČ IN DANES

- 38 Strmol in zakonca Hribar
- 40 Spoznavajmo države EZ
- 42 **Naši kraji:** Jeruzalem

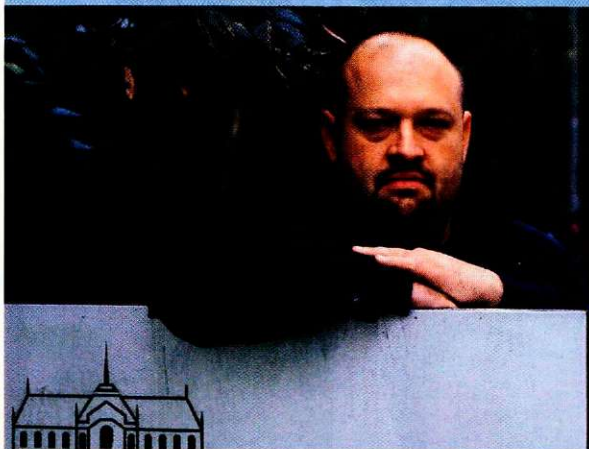
KULTURA

- 46 Kritika in globoka misel
- 47 Pesmi iz kamna in ...

OGLEDALO

- 48 **Film:** Uničimo Tuckerja!
- 50 **Avtomobilizem:** Mazda 6 sport
- 52 **Znanost:** Umetni raj sredi morja
- 54 **Šport:** Imamo Steva!
- 56 **Črna kronika:** Razkrinkani tihotapci
- 58 **Rumeno:** Nov Saškin videospot
- 60 **TV Kuloar:** Car ali poraženec?
- 62 **Kronika časa:** Narodni svet SHS
- 66 Poklon Antonu Korošcu z napako

34 Intervju: dr. Matevž Tomšič

Govoriti o apolitčnosti, sploh s strani nekoga, ki kandidira na volitvah za funkcijo, ki je politična, je nesmiselno. Nepolitičnih kandidatov ni. Obstajajo nestranski kandidati, ki niso vezani na nobeno od etabliranih političnih strank.

12 Boj za mestne občine

Lokalne volitve bodo za marsikatero stranko pomemben preizkus njene priljubljenosti in dela njenega vodstva. V primeru slabih izidov bi se moral kateri od strankarskih veljakov celo posloviti. Najbolj napeto bo v mestih.

14 Revizijsko poročilo o Mercatorju

Čeprav Zoran Janković, kandidat za župana mestne občine Ljubljana in nekdanji predsednik uprave PS Mercator, zatrjuje, da je vsa leta delal po pravilih, razkritja revizorjev o poslovanju Mercatorja kažejo, da jih je močno kršil.

18 Idioli na pohodu

Število »idiotov«, tako so stari Grki imenovali polnoletne državljane, ki se ne brigajo za javne zadeve, narašča danes v vseh zahodnih demokracijah. Po lastnih izjavah in volilni udeležbi sodeč stoji že 40 odstotkov državljanov ob strani.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

V. d. direktorja: Metod Berlec

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški odderek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: arhiv Demokracije, fotomontaža

Prestolnica na razpotju

Metod Berlec

Ivan Hribar je kranjsko prestolnico Ljubljano med letoma 1896 in 1910 kot župan preobrazil v moderno srednjeevropsko mesto. Danes je zato zgled sposobnega in uspešnega župana. Postavlja se vprašanje, ali bo Ljubljana končno dobila nekoga, ki bo vreden njegovega imena. To vprašanje je v slovenski prestolnici toliko bolj žgoče, ker sta jo zadnja leta precej neuspešno vodili Vika Potočnik in Danica Simšič. V času županovanja Potočnikove je prišlo do afere s Slovensko investicijsko banko, v času Simšičeve pa se je vladajoča koalicija v Ljubljani, ki so jo sestavljali svetniki LDS, SD in DeSUS, popolnoma razkrojila. LDS, do zdaj največja stranka v Ljubljani, pa je razpadla. Njeni člani na nedeljskih volitvah v občinski svet kandidirajo na različnih listah. Skratka, priče smo popolni neučinkovitosti ljubljanskih mestnih oblastnikov, kar kažejo številni neuresničeni projekti, propadajoče mestno jedro in čedalje večji prometni kaos, ki smo mu priče. Zato bi bilo smiselno začeti resno razmišljati o podzemnem tramvaju oziroma metrou, ki ga imajo vse večje evropske prestolnice. Zakaj ga ne bi imela čez desetletja tudi Ljubljana?

Za ljubljanskega župana se poteguje šestnajsterica kandidatov, med katerimi izstopata dr. France Arhar in Zoran Janković. Prvi je ugleden bančnik, drugi menedžer, ki ga vseskozi spremljajo očitki o sumljivem poslovanju in spornih poslih njegovih sinov v povezavi z Mercatorjem. Na to kaže tudi poročilo, ki ga objavljamo v tej številki revije. Obstaja bojazen, da bi Jankovičeva izvolitev pomenila nadaljevanje sedanjih politike v Ljubljani, hkrati pa ne bi pripomogla k zmanjševanju korupcije in klientelizma v mestu. Po mnenju številnih prej nasprotno. A ne glede na številne očitke, ki spremljajo Jankovičovo delovanje, je ta po javnomnenjskih anketah v izraziti prednosti pred Arharjem, čeprav slednji postopoma pridobiva podporo. Verjetno se bosta zato soočila v drugem krogu. V pomladnih strankah, ki podpirajo kandidato Franceta Arharja za župana, so nekateri prepričani, da bi z njegovo izvolitvijo Ljubljana dobila

novega Ivana Hribarja. Vzporednica se ponuja sama od sebe. Arhar je ta čas šef podružnice avstrijske banke v Sloveniji, Hribar je bil pred izvolitvijo za župana šef podružnice neke češke banke na Kranjskem. Arhar pravi, da je treba Ljubljani vrniti dušo, da je treba obnoviti mestno jedro in mu dati sijaj, ki je potreben za prestolnico evropske države. Zdi se, da bi njegova izvolitev dala mestu nov zagon.

Podobno velja za nekatera druga slovenska mesta (mestne občine), ki so bila do zdaj večinoma v rokah tranzicijske levice. V Mariboru po javnomnenjskih anketah dobro kaže kirurgu dr. Gregorju Pivcu, ki kot neodvisni kandidat nastopa s podporo SDS in NSi. Po mnenju njegovih zagovornikov bi Pivec lahko Maribor dvignil iz sivega povprečja. V Murski Soboti bo najverjetneje še naprej župan Anton Štihec (SDS), ki ga podpirajo različne stranke. Podobno velja za Koper, kjer bo Boris Popovič verjetno zmagal že v prvem krogu, in Celje, kjer je Bojan Šrot (SLS, podpira ga tudi SDS) nesporni favorit. Tesno bo v Novem mestu. Franci Koncilja, ki ga podpirajo pomladne stranke, lovi Janeza Pezlja (LDS). V Slovenj Gradcu bo očitno župan še naprej Franc Zanoškar (neodvisni), ki ga podpirajo različne stranke. Precej slabo pa kaže pomladnim strankam v boju za župana v Kranju, Novi Gorici, na Ptuj in v Velenju.

Na splošno pa je na nedeljskih lokalnih volitvah pričakovati predvsem napredek SDS; tako na volitvah za župane kot v mestne svete. Največja opozicijska stranka LDS bo prav gotovo nekoliko nazadovale. Ali se bo to zgodilo v taki meri, da bi zaradi tega odletel predsednik stranke Jelko Kacin, pa je seveda vprašanje. Morda bodo Pahorjevi Socialni demokrati nekoliko popravili izid volitev leta 2002. Pri drugih strankah naj ne bi bilo bistvenih sprememb glede na prejšnje lokalne volitve. Za delovanje vladne koalicije bo pomembno, kako se bodo odrezale NSi, SLS in DeSUS. Vsekakor lahko pričakujemo, da se bo po prelomu na državni ravni pred dvema letoma nekaj podobnega (vsaj delno) zgodilo še na lokalni ravni. ■

V pomladnih strankah, ki podpirajo kandidato Franceta Arharja za župana, so nekateri prepričani, da bi z njegovo izvolitvijo Ljubljana dobila novega Ivana Hribarja.

Modrosti tedna

» Sam sem popustil obljubam 'raziskovalcev' iz oddaje Preverjeno in Studia City, da bodo objavili tisto, kar bom povedal, oziroma da mojih besed ne bodo vzeli iz konteksta in postavili v drugega. Zgodilo se je prav to. Preverjeno! Ta zvrst 'raziskovalnih' novinarjev že ve, preden sploh začne raziskavo, kaj je 'res', se pravi, kaj pritegne pozornost, poveča gledanost in se torej dobro prodaja. Poišče intervjuvance, iz dolgega pogovora vzame stavek ali dva in gledalcem postreže s kolažem, ki nima nič opraviti ne z resničnostjo ne s tistim, kar so povedali.«

(Teolog dr. Drago K. Ocvirk)

»Družba ljudi, s katerimi se je Zoran Janković obdal kot najtesnejšimi sodelavci, je aktivno vpletena v večino škodljivih poslov, ki se jih je lotila MOL. To je samo en primer, kako je možno po družinskih in poslovnih zvezah potegniti jasno povezavo.«

(Ljubljanski mestni svetnik Peter Sušnik)

Pritiski na Albrehtovo?

Na zadnjem sestanku vladnega sveta za študentska vprašanja so se pojavila trenja med vladno stranjo in vodstvom Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) glede novele zakona o subvencioniranju študentske prehrane. Po mnenju šolskega ministra in predsednika sveta Milana Zvera uspešna pogajanja (na njih so dosegli dogovor o povečanju števila štipendij in o dvigu praga za plačilo akontacije dohodnine) so nasledila na čeri šele po njihovem koncu. Vlada je predlagala omejitve časa prodajanja bonov na čas študijskih obveznosti in javni razpis za prodajo bonov. Pri prvem ukrepu gre za željo po preprečevanju prekupčevanja z boni, pri drugem pa za preglednost in zakonitost v skladu z zakonom o javnih naročilih. Predsednica ŠOS Saša Albreht takoj po koncu seje ni komentirala njenega izida, čez nekaj ur pa so v ŠOS pripravili izjavo za javnost, v kateri so protestirali proti domnevni vladni želji po krčenju pravic študentov in se zavzeli za prodajo bonov skozi vse leto. Nad izjavo so bili najbolj presenečeni na ministrstvu za šolstvo

Kdaj bodo študenti lahko kupovali bone za prehrano?

in šport (MŠŠ), saj so prav predstavniki ŠOS na seji predlagali omejitve nakupovanja bonov na 11 mesecev.

Zaradi nenavadnega sosledja dogodkov se postavlja vprašanje, ali niso oblikovanju sporočila za javnost botrovali pritiski oziroma ali za njim v resnici ne stojijo ljudje, ki so v ŠOS ohranili precejšen neformalni vpliv. Albrehtova je namreč prelomila s politiko frontalnega napada na vladno svojega predhodnika Mihe Ulčarja, pri tem pa očitno dosega tudi večje pogajalske uspehe. Ulčar je medtem v časopisnem intervjuju predsednico ŠOS označil za neizkušeno in politično nastavljeno figuro. Glede na to, da so preostale funkcije na ŠOS bolj ali manj nespremenjene, marsikdo verjetno razmišlja podobno kot Ulčar.

Albrehtova je razlog za pozen komentar seje pripisala precejšnji količini obdelanega gradiva, sicer pa je vnovič opozorila na nevarnost komercializacije prodaje bonov in na dejstvo, da nekateri študijski projekti in dejavnosti potekajo tudi v poletnih mesecih. M.V.

Spust rib v Savo

V Spodnjih Gameljnah pri Ljubljani je Zavod za ribištvo ob podpori Holdinga Slovenske elektrarne in kmetijskega ministrstva minuli petek organiziral slovesen spust rib v reko Savo. Ogrožene ribje vrste – sulca in podust – sta valovom najdaljše slovenske reke pri izlivu Gameljščice simbolično vrnili direktor holdinga Jože Zagožen in ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Marija Lukačič. Udeleženci, med katerimi je bilo kar nekaj predstavnikov lokalnih ribiških družin, so izrazili zadovoljstvo nad zanimanjem ministrice za to področje in nad skrbjo holdinga za čisto okolje. Po besedah Jožeta Zagožna so prav elektrarne eden največjih onesnaževalcev vodnega bogastva. Populacije ribjih vrst v slovenskih vodah pa po navedbah Zavoda za ribištvo niso v zavidljivem stanju. Čeprav je skoraj polovica (33 od 77) ribjih vrst v Sloveniji trajno zaščitena, so ribe med zelo ogroženimi živalskimi vrstami. P. A.

Ministrica vrača ribe v Savo.

Od kod denar za kampanjo?

Med letošnjo volilno kampanjo s svojimi plakati izstopa stranka Aktivna Slovenija, vendar ne z njihovo vsebino, ampak s številom. Stranka ima namreč po vsej Sloveniji precejšnje plakato, zaradi česar se nekateri sprašujejo, od kod tako majhni stranki denar zanje. Kot pravi strankin tiskovni predstavnik Tadej Slapnik, bo stranka za letošnjo volilno kampanjo namenila 14,5 milijona tolarjev; dobila jih bo z najetjem posojila, odplačala pa s sredstvi, ki jih bo dobila iz proračuna. Ta denar po njegovem mnenju zadostja za plačilo 130 t. i. džambo plakatov, ki jih imajo po vsej Sloveniji, kar po njegovo v volilni kampanji ne more biti nič spornega. No, mi o tem dvomimo. Račun namreč pokaže, da bi, če ima stranka na razpolago 14,5 milijona tolarjev, zakup prostora za enega od 130 plakatov stal

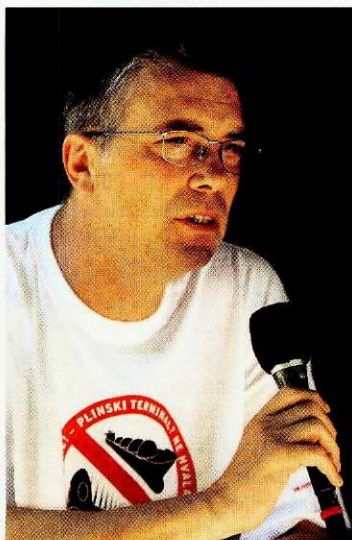
Pri oglaševanju AS nekaj ne gre skupaj.

111.000, kar pa je precej manj, kot so cene tovrstnega oglaševanja. Dvotedenski zakup prostora (že vsaj toliko časa namreč visijo plakati AS) za džambo plakat v ljubljanski coni B (to je na manj vidnih mestih) stane okoli 130.000 tolarjev, drugod po Sloveniji pa okoli 115.000 tolarjev. Če k temu prištejemo še stroške za njihovo izdelavo, bi AS samo za džambo plakate porabila precej več denarja, kot pravi, da ga bo. A. K.

Pretresi na Mladini

Že nekaj časa se je govorilo o trenjih in težavah na Mladini. Govorice so se okrepile ob odhodu njenega glavnega novinarja Alija H. Žerdina na Dnevnik. Direktor družbe Mladina, d. d., Andrej Klemenc je tako prejšnji teden z mesta odgovornega ure-

dnika tednika razrešil Janija Severja. Njegovo odločitev je podprlo tudi uredništvo. Do konca oktobra bo vršilka dolžnosti odgovorne urednice Mateja Hrastar. Vzrok Severjeve zamenjave naj bi bila ekstremistična uredniška politika, spori v uredništvu, padanje naklade, manj denarja iz oglaševanja in s tem povezani manjši prihodki. Svoj program dela pa je že v ponedeljek predstavil dosednji novinar Dela in predsednik Društva novinarjev Slovenije Grega Repovž, ki ga direktor predlaga za novega odgovornega urednika Mladine. No, v uredništvu so bili do njegovega imenovanja precej skeptični, saj je polovica novinarjev glasovala proti njemu. Kolegij urednikov Mladine je nato podprl Repovža. Glede na to, naj bi Severja nadomestil Repovž, ki je znan po svoji novinarski pristranosti, bistvenih sprememb v uredniški politiki revije ni pričakovati. M. B.

Jani Sever ni več urednik.

Železnice brez direktorja

Slovenske železnice (SŽ) bodo v kratkem dobile novega generalnega direktorja. Jože Jurkovič je namreč pred dobrim tednom s tega položaja odstopil, do imenovanja novega pa bo SŽ vodil Branko Omerzu, Jurkovičev dosednji namestnik. Na SŽ so zagotovili, da direktorjev odstop ni povezan z zadolženostjo holdinga, Jurkovič, ki vnovič kandidira za župana Škofljice, pa je dejal, da odhaja iz osebnih razlogov. Minister za promet je v zvezi s tem dejal, da Jurkovičovo odločitev spoštuje, in zagotovil, da je kontinuiteta zagotovljena. Vodenje SŽ je Jurkovič prevzel junija lani. Na tem položaju je nasledil Borisa Živca, ki je od razrešitve prejšnjega direktorja Blaža Miklavčiča SŽ vodil kot vršilec dolžnosti. Vse odtlej se pa vlečejo rdeče številke holdinga, zaradi česar je nadzorni svet SŽ nedavno odobril premostitveno posojilo v višini milijarde tolarjev. Jurko-

Jože Jurkovič je odstopil.

vič svojemu položaju očitno ni bil kos, zato pričakujemo, da bo SŽ v prihodnje vodil človek, ki bo znal usklajevati včasih močno različne interese. P. A.

Slovenija - ker smo tu doma

foto: Tamara Peršnik, arhiv: Ton Anžovani, igrarica: Nova Slovenija

N.Si Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka

Dolgoročna strategija razvoja

Vlada je na seji pred tednom dni sprejela resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih med letoma 2007 in 2023. V prihodnjem tednu bodo projekti predstavljeni tudi širši slovenski javnosti.

Resolucija zajema ključne razvojno-investicijske projekte, ki naj bi ob upoštevanju socialnega in okoljskega vidika omogočili hitrejši razvoj države. "Glavni cilj Strategije razvoja Slovenije je hitrejši gospodarski razvoj, ki bi Slovenijo v desetih letih, po možnosti pa že do leta 2013 pripeljal na povprečno raven razvitosti EU," je ob predstavitvi dejal premier Janez Janša.

Ključno področje, na katerega se nanaša izvajanje projektov, je razvojna mreža, ki vključuje graditev gospodarskih središč, policentrično razvrščenih po vsej državi. Preostale prioritete so povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, razvoj štipendijske sheme, učinkovito upravljanje okolja, trajnostna energetika ter graditev cestne in železniške infrastrukture. Tako je predvidena graditev evropskega muzeja

Premier Janez Janša je predstavil predlog razvojnih projektov.

Kras, v Planici naj bi zrasel nordijski center, v Ljubljani pa do leta 2013 Narodna in univerzitetna knjižnica Jožeta Plečnika, če naštejemo le nekatere projekte. Večino naj bi začeli že prihodnje leto, torej na začetku finančne perspektive 2007–2013, najtežji (in tudi najdražji) pa je po besedah premiera Janše posodobitev železniškega omrežja. Do leta 2008 naj bi se po načrtu resolucije s pomočjo projektov odprlo 12 tisoč novih delovnih mest, pet let pozneje pa še dodatnih 50 tisoč. Za celoten sveženj 35 projektov je predvidenih slabih 24 milijard evrov, ki

jih država namerava pridobiti iz državnega proračuna, evropskih skladov in iz zasebnih virov.

Predlog resolucije je v opozicijskih strankah sprožil različne odzive. V SD so vladne projekte pozdravili in konstruktivno podali celo svoje predloge, vendarle pa so Janši zamerili čas predstavitve resolucije, saj naj bi šlo za predvolilno kampanjo. Kot je v zadnjem času v navadi, so najostreje kritike podali v LDS. Za Mateja Lahovnika iz največje opozicijske stranke so vladni projekti le ustvarjanje "umetniškega vtisa", vlada pa bi po njegovo nacionalne projekte morala vezati na aktualno finančno perspektivo (do 2013). A prav dolgoročnost vladnih načrtov je tisto, kar smo v slovenski politiki dolgo pogrešali in kar nas glede razvoja Slovenije navdaja z optimizmom. P. A.

Za prihodnost Slovenije

Slovenska demokratska stranka podarila denar porodničnicam.

Če upoštevamo velik pomen oglaševanja v potrošniški družbi, je nenavadno, da se politična stranka sredi volilne kampanje odpove televizijskemu oglasu in denar namesto zanj nameni za humanitarne akcije, saj je učinek slednje v primerjavi s sporočilnostjo televizijskega medija zanemarljiv. V SDS so naredili prav to. Vsakoletno humanitarne akcije, letos jo imenujejo »Z roko v roki. Za danes in jutri«, so sicer začeli že prejšnji mesec z dražbo v okviru strankinega festivala v Izoli, katere izkupiček so namenili izolski porodničnici. Zdaj so se v stranki odločili, da se odpovedo 10 milijonom tolarjev za predvolilni TV-oglas, denar pa v skladu z letošnjim geslom za lokalne volitve »Danes, za jutri. Za Slovenijo« namenijo še preostalim 13 slovenskim porodničnicam. M. V.

Romanje k Slomšku

Na Ponikvi pri Šentjurju je minulo nedeljo v organizaciji Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) potekalo že tretje vseslovensko romanje kmeťov k zavetniku slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, blaženemu Antonu Martinu Slomšku. Romanja pod geslom *Pridne roke in dobro srce – Slomšek nas vabi vse* sta se poleg številnih slovenskih kmetov udeležila predsednik KGZS Peter Vrsk in članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti Zinka Zorko. Srečanje se je začelo z mašo, ki jo je daroval celjski škof Anton Stres, sledila pa je slovesna akademija pred rojstno hišo blaženega Slomška, na kateri so poleg Zorkove sodelovali številni predstavniki kmetov iz Slovenije in zamejstva. Slom pri Ponikvi je rojstna vas leta 1800 rojenega Slomška. Slednji je za zdaj edini Slovenec, ki ga je Cerkev razglasila za blaženega in čaka na svetniško čast. Za zavetnika kmetov so ga razglasili prav na Ponikvi, in sicer na prvem shodu kmetov pred dvema letoma. P. A.

Srečanje slovenskih kmetov se je začelo z mašo.

Lažen opozicijski preplah

Vida Kocjan, foto: Bor Slana

Samo v politične namene Zdravniki s koncesijo ostajajo v javni zdravstveni službi, besede o samoplačništvu ali privatizaciji v dobesednem smislu so le zavajanje.

LDS, največja opozicijska stranka, je očitno presodila, da mora pred prihajajočimi lokalnimi volitvami še nekaj narediti, če noče na volitvah pogoreti. Čeprav so v vodstvu stranke pred nekaj tedni trdili, da po vložitvi interpelacije zoper Vaska Simonitija, ministra za kulturo, do volitev novih interpelacij ne bodo vložili, so svojo besedo snedli in pretekli teden vložili novo interpelacijo, tokrat zoper Andreja Bručana, ministra za zdravje. Vsak, ki prebere besedilo interpelacije, zlahka ugotovi, da gre le za poskus nabiranja predvolilnih političnih točk. To je potrdila tudi vložitev, saj sta jo predsedniku parlamenta Francetu Cukjatiu izročila poslanca Cveta Zalokar Oražem in poslanec Ljubo Germič. Medtem ko je slednji predsednik parlamentarnega odbora za zdravstvo, poslanka Zalokar Oražmova doslej na področju zdravstva ni bila dejavna. To se je izkazalo tudi pri soočenju v televizijskih Odmevih, ko je bila poslanka povsem izgubljena. Novinarji smo pričakovali, da bo vsebino interpelacije predstavljal Dušan Keber, nekdanji minister za zdravje. Očitno pa so v LDS presodili, da bi jim to v tem trenutku škodilo, saj je prav Keber v svojem mandatu podelil koncesijo izolskemu Medicorju, v primerjavi s katerim so vse druge podeljene koncesije »drobiž«.

Očitki opozicije Kaj v LDS očitajo ministru za zdravje? Divjo in nenačrtno privatizacijo, nepripravo več zakonov, manipuliranje s podatki o čakalnih dobah in domnevno milijardno škodo zaradi previsokih cen zdravil. Bručanu očitajo, da je odgovoren za razgradnjo zdravstvenih domov, saj naj bi dopuščal nenadzorovano in nezakonito podeljevanje koncesij na področju primarnega varstva, lekarniške dejavnosti in podobno. LDS so na pomoč priskočili tudi člani Gibanja za ohranitev javnega zdravja, kjer gre dejansko za skupino ozko politično usmerjenih posameznikov iz vrst t. i. levice. Njihovi očitki so podobni, dodali so le, da ministrstvo za zdravje pripravlja nov val podeljevanja koncesij. Poleg tega se je v javnosti pojavilo več aktivistov, ki so začeli preprosto razširjati laži. Med drugim smo lahko poslušali, da je sistem javnega zdravstva v razsulu, da bodo prizadeti upokoјenci, ker bodo morali odslej plačevati zdravstvene storitve, in podobno. Zdravnike s koncesijo pa so začeli dobesedno enačiti z drugimi zasebniki. Na trenutke je bilo videti, kot da zdravniki, ki opravljajo zasebno zdravniško prakso, postajajo država v državi, njihov motiv za delo pa je le dobiček.

Želja bolnika – zdravnik s koncesijo Vsak, ki je kadar koli imel opravka z zdravnikom s koncesijo, ve, da njegov motiv ni zaslužek. Tudi minister Bručan je v javnosti že večkrat dejal, da so ti zdravniki še naprej del javnega zdravstva, da zdravstveni sistem ne razpada, da bolniki zaradi tega ne bodo plačevali nič več, saj vse storitve plačuje zdravstvena zavarovalnica, in podobno.

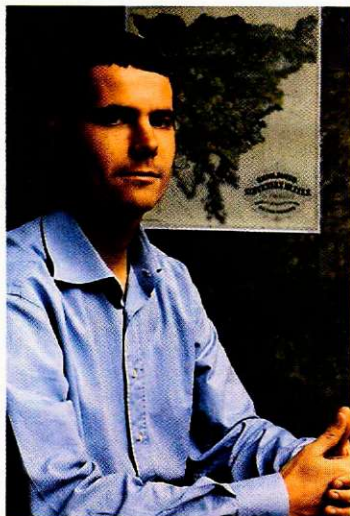

Interpelacijo sta izročila poslanca Cveta Zalokar Oražem in Ljubo Germič.

V mandatu ministra Bručana ni bilo podeljenih nič več koncesij, kot so jih v povprečno letno podelili v zadnjih 14 letih.

Tudi po vloženi interpelaciji in očitkih prej omenjenega gibanja (ministru očitajo tudi pripravo novega razpisa programov, kar enačijo z novim valom podeljevanja koncesij) je ponovil isto. Z razpisom, ki ga pripravljajo na ministrstvu, objavljen pa bo 3. novembra, želijo le razširiti mrežo javne zdravstvene službe, povečati dostopnost storitev in skrajšati nekatere čakalne dobe.

Kebrov Medicor O koncesijah je minister pojasnil, da je bilo doslej sklenjenih 1.286 pogodb z zasebnimi koncesionarji (in ne 1.600, kot trdijo nasprotniki), kar predstavlja 11,6 odstotka javnega zdravstvenega denarja oziroma 33 milijard tolarjev. Delež sredstev za programe zdravstvenih storitev pri zasebnikih je bil v letu 2002 8,62-odstoten, leto pozneje 9,12-, leta 2004 9,32- in lani 11,46-odstoten. Poleg tega je treba vedeti, da je bilo lanske povečanje v veliki meri posledica povečanja programa za podjetje Medicor, ki mu je soglasje za koncesijo dal Dušan Keber. Bručan ob tem poudarja, da je ministrstvo Medicorju v letu 2005 program povečalo na področju koronografij in operacij na srcu ter s tem bistveno skrajšalo čakalne dobe. **D**

Resne težave

Mitja Volčanšek

Švedska Kraljeva akademija znanosti je Nobelovo nagrado za književnost podelila Turku Orhanu Pamuku.

Pri tem gre za posredno kritiko dosedanje politike Turčije. Pamuku so namreč do nedavnega grozili s sodnim pregonom, ker je v pogovoru za tuji časopis ožigosal zgodovinski odnos njegove države do nacionalnih manjšin – armenske in kurdske. Pretrgani proces je znova vrgel senco na domnevne korake naprej na področju spoštovanja človekovih pravic v tej muslimanski državi, v tem primeru svobode govora.

Dejstvo je, da je Turčija med prvo svetovno vojno iz strahu pred nelojalnostjo svojih krščanskih državljanov izvedla množično etnično čiščenje, ki je po prevladujočih ocenah preseglilo milijon žrtev, da ne omenjamo izseljevanja Armencev, ki je sledilo. Uradna Ankara dogodke še danes zanika, kar je kamen spotike vse od začetka pristopnih pogajanj za članstvo v EU.

K temu je treba dodati aktivnost Francije, ki je v začetku prejšnjega stoletja ponudila zatočišče precejšnjemu deležu armenskih beguncev. Najprej je francoski predsednik Jacques Chirac, zagovornik turškega članstva v EU, na državniškem obisku v Armeniji izrazil mnenje, da bi morala Turčija priznati »napake iz preteklosti«. Chiracova blaga kritika je pričakovano naletela na protest turškega zunanjega ministrstva.

Naslednji korak je bil turški pritisk v odgovor na sprejemanje zakona v francoskem parlamentu, po katerem bo znanje genocida nad Armenci veljalo za kaznivo dejanje. Turška diplomacija je najprej posvarila pred poslabšanjem gospodarskih in političnih odnosov s Parizom, če le-ta sprejme omenjeni zakon, nato pa so turški poslanci problematizirali francoski genocid nad Alžirci v času kolonialne vladavine nad afriško državo. Zakon glede turškega genocida so v Franciji prejšnji četrtek kljub pritiskom sprejeli.

Če k omenjenemu dogajanju dodamo opozorila evropskega komisarja za širitev Ollija Rehna, da Turčija upočasnjuje potrebne demokratične reforme, in napoved Cipra, da ne bo popuščal Turčiji in bo blokiral njena pristopna pogajanja, če Ankara ne razširi carinske unije z državami EU na Ciper (Turčija v zameno zahteva priznanje severnega dela otoka), je jasno, da pri zavračanju turškega članstva ne gre za malenkosti in ne za kulturne ali verske predhodke Evropejcev, temveč za resne težave, ki jih Turčija izkazuje pri prilagajanju zahodnim vrednotam in politični praksi ter bistveno vplivajo na morebitno turško članstvo v evropski družini narodov.

Napake in odgovornost

Peter Avsenik

V luči preteklih afer nekaterih poslancev, ki niso doživele epiloga, se zdi odstop Pavla Ruparja hvale vreden korak.

Pravzaprav ni več toliko pomembno, ali je tržaški župan in poslanec SDS v odstopu, s tem ko svojih dveh stanovanj v Kranju in Ljubljani ni prijavil Kosovi komisiji, kršil zakon o preprečevanju korupcije ali ne. Rupar je namreč svojo obveznost do komisije, ki od funkcionarjev zahteva, da priglasijo spremembe premoženjskega stanja, izpolnil že kmalu po razkritju »afere«. Na naslednji seji Kosove komisije 23. oktobra bo tako odgovarjal le še na vprašanja, zakaj ni posređoval podatkov že prej oziroma ali svojega premoženjskega stanja nemara sploh ni želel prijaviti. Branil pa se bo kot velika večina državljanov – brez poslanske imunitete.

Tržaški župan je na račun svojega domnevno spornega dejanja (oziroma neobveščenosti, kot pravi sam) odstopil z mesta predstavnika ljudstva, kar mu kot obtožencu položaj precej otežuje. Na drugi strani pa s tem, ko želi, da ga komisija obravnava kot »navadnega« državljana in ne kot ogroženo vrsto (beri poslanca), dokazuje svojo zrelost. Česa podobnega nekateri drugi politiki v preteklem desetletju niso zmogli, čeprav bi glede na spornost njihovega ravnanja to od njih pričakovali prej kot od Ruparja.

Niti mlajšemu bralcu se ne bo težko spomniti, kako je nekdanji poslanec, danes pa predsednik LDS Jelko Kacin z zvitim časopisom tolkel po Ivu Hvalici. Dobro nam je znana tudi zgodba o vožnji Kacinovega kolega Toneta Anderliča in predsednika SNS Zmaga Jelinčiča (»plemenitega« je na tem mestu odveč) v vinjenem stanju. Še večji »podvig« je uspel poslancu tedanje ZLSD Aureliju Juriju, ki si je kar na službene stroške (za davkoplačevalski denar) prek spleta ogledoval stvari, ki jih zdaj na tem mestu ne bomo zapisali (vsekakor so v neposredni povezavi z Jurijevim svingerstvom). Še bolj hinavsko pa je leta 1996 ravnal Ciril Pucko, ko je s prestopom na levo izdal vse tiste volivce, ki so mu glas zaupali kot članu Slovenskih krščanskih demokratov, ter s tem preobrnil potek političnega dogajanja v slovenskem prostoru. A to je že druga zgodba.

Človek se ne čudi toliko temu, da vsi razen zadnjega še vedno pridno grejejo poslanske klopi (predsednik LDS celo v evropskem parlamentu), ampak bolj dejstvu, da ti ljudje nimajo slabe vesti in odgovornosti do državljanov. V tej luči je Ruparjevo dejanje toliko pogumnejši korak, kar so uvideli tudi Tržičanke in Tržičani, saj mu podpore pri kandidaturi za župana niso odrekli.

Poštenost in politika

Dr. Matej Makarovič

Letošnje lokalne volitve bodo v mnogih ozirih poučen dogodek. Seveda jih lahko jemljemo kot konfrontacijo med različnimi posamezniki, strankami, listami in političnimi bloki. Lahko jih obravnavamo tudi kot konfrontacijo med ideologijami in nazorskimi usmeritvami. V njih pa lahko vidimo tudi odsev razmerij med temeljnimi vrednotami. Logika odločitve za posameznega kandidata namreč skriva logiko temeljnih volivčevih vrednot.

Kandidati so seveda samo ljudje, imajo svoje močne in šibke točke. Volivec vseh teh točk ne more poznati, ker kandidata – če ne gre prav za zelo ozko lokalno okolje – navadno ne more neposredno in temeljito spoznati. Spozna lahko le njegovo medijsko podobo, ki seveda nikoli ni popolnoma natančen odsev objektivne realnosti. Medijska podoba je vedno konstruirana realnost, ki pa je za izid volitev pomembnejša od objektivne realnosti, saj se volivci ne morejo odločati na podlagi dejstev, temveč na podlagi podob teh dejstev.

Kakšna mora biti torej podoba kandidata, da lahko računa na uspeh? Osredinimo se le na eno od ključnih lastnosti: kandidatovo poštenost. Po precej razširjenem prepričanju, ki se giblje nekje v širokem razponu med mitologijo in znanostjo, naj bi bila poštenost pomembna slovenska vrednota, kar bi se moralo odražati tudi v preferencah do ponujenih kandidatov: čim bolj je kandidat pošten, večja je – ob nespremenjenih drugih lastnostih – verjetnost, da bo izvoljen. Žal dosedanje volilne izkušnje še zdaleč ne dajejo enoznačnih dokazov v prid tej trditvi.

Z vidika odnosa do poštenosti so bile v naši bližnji preteklosti izredno zanimive že prve demokratične predsedniške volitve. Leta 1990 so se slovenski dominantni mediji precej sistematično trudili, da bi takratnega Demosovega predsedniškega kandidata dr. Jožeta Pučnika predstavili v čim manj ugodni luči, hkrati pa seveda kljub temu niso mogli graditi podobe, ki bi bila v pretiranem nasprotju s splošno znanimi dejstvi. Prav v zvezi s poštenostjo je dr. Pučnik tako dobil zelo zanimivo podobo: nihče mu ni mogel očitati nepoštenosti, večkrat pa se je v njegovi podobi kot slabost medijsko izpostavila nasprotna lastnost: »pretirana« poštenost. In znaten del volivcev je to lastnost resnično sprejel kot problematično. Logiko v ozadju lahko poskusimo rekonstruirati nekako takole: ker sam pri sebi vem, pa čeprav drugim ne priznam, da nisem bil vedno popolnoma pošten, si ne želim preveč poštenega voditelja, saj bi lahko tak voditelj tudi od mene v prihodnje terjal več poštenosti ali me morda kdaj

celo klical na odgovornost zaradi mojih preteklih nepoštenosti (del tega je bil zajet v medijski konstrukciji »revanšizma«, ki je bila sicer zastavljena tako široko, da je vzbujala več strahu pri kakšnih tajnicah kot pa pri najvišjih funkcionarjih partije in Udbe).

Na letošnjih lokalnih volitvah pa se v nekaterih podobah kandidatov vprašanje poštenosti kaže z druge strani: kot *pomanjkanje* poštenosti, ki v podobi kandidata sploh ni problematično. Poštenost verjetno ni ravno samoumevna pri nekom, ki najprej trdi, da je v *nacionalnem interesu*, da ostane Mercator slovenski, nato pa delnice tega istega Mercatorja v svojem *osebnem finančnem interesu* proda sumljivi tuji balkanski navezi. Zoranu Jankoviču kot enemu od ljubljanskih županskih kandidatov očitno niti ni treba pojasnjevati, zakaj je svoj osebni interes postavil pred nacionalnega (in morda kdaj v prihodnje tudi mestnega), saj njegovih volivcev to očitno niti ne moti. Kandidat se tako niti posebno ne trudi, da bi se predstavljal kot nekdo, ki je *pošten*; predstaviti se želi predvsem kot nekdo, ki je *učinkovit*. Bi bila poštenost tu le nepotrebna navlaka?

Seveda smo Slovenci doživeli tudi politike, ki so veliko govorili o poštenosti, a hkrati počeli vse kaj drugega. Takšne prevare se pač dogajajo. Vendar se moramo globoko zamisliti, če prihajamo v stanje, ko prevare niti ne bodo več potrebne: ko bo pomanjkanje poštenosti morda celo del

pozitivnega imidža, pri čemer bi bila poštenost le ovira za iznajdljivost in sposobnost, če uporabimo težko prevedljivo tujko »*nadmudriti*«.

Tržiškega župana Pavla Ruparja lahko sicer pohvalimo, da se je kot poslanec po svoji zadnji aferi umaknil, kar je pozitiven precedens. Toda

Marsikaj o vrednotah ljubljanskih volivcev bo povedalo vsako glasovanje za Zorana Jankoviča.

kljub temu se še vedno zanaša na svoje lokalne volivce, da ga bodo znova volili za župana tudi po tej aferi, ki je sicer le ena v vrsti podobnih, ki mu prav gotovo ne dajejo podobe poštenosti. Če ga bodo, bo to marsikaj povedalo o njihovih prevladujočih vrednotah, podobno kot bo marsikaj o vrednotah ljubljanskih volivcev povedalo vsako glasovanje za Zorana Jankoviča. ■

Boj za mestne občine

Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Nedeljske lokalne volitve bodo za marsikatero stranko pomemben preizkus njene priljubljenosti in dela njenega vodstva. V primeru slabih izidov bi se moral kateri od strankarskih veljakov celo posloviti. Najbolj napeto bo v mestih.

Izidov lokalnih volitev zaradi njihove specifičnosti (volivci namreč na njih bolj kot stranke volijo posameznike) ni mogoče primerjati z izidi državnoborskih volitev, kljub temu pa dobro kažejo, kako je posamezna stranka priljubljena med ljudmi. Tudi zaradi tega si seveda večina strank na lokalnih volitvah prizadeva, da bi izboljšala svoj izid na prejšnjih volitvah oziroma bi ga vsaj ponovila. Tudi letos pri tem med strankami ni izjem, saj praktično v vseh poudarjajo, da bi si želeli izboljšati izid lokalnih volitev leta 2002, zadovoljni pa bi tudi bili, če bi ta izid ponovili. Največ možnosti za slednje ima največja vladna stranka SDS, ki je na zadnjih lokalnih volitvah

dosegla 12,63 odstotka glasov, njena zdajšnja priljubljenost po javnomnenjskih anketah pa se giblje daleč nad tem odstotkom oziroma je praktično podvojena. Veliko težjo, če ne že kar nemogočo nalogo ima LDS, čeprav poskuša njen predsednik Jelko Kacin narediti vse, da ne bi bilo tako. Stranka je namreč na zadnjih lokalnih volitvah dobila kar 23,57 odstotka glasov, njena zdajšnja priljubljenost pa se po javnomnenjskih anketah giblje daleč pod tem odstotkom oziroma je praktično prepolovljena. No, manj težav s ponovitvijo izida leta 2002 bo imela stranka SD, glavna tekunica LDS na levi, ki je na zadnjih lokalnih volitvah dosegla 10,71 odstotka glasov. Javno-

Bo Franci Koncilja premagal Pezlja?

mnenjske ankete namreč kažejo, da se njena priljubljenost giblje prav okoli tega odstotka oziroma ga celo presega, kar pomeni, da bi lahko stranka svoj izid z zadnjih lokalnih volitev izboljšala (kar je kot željo za bližajoče se volitve v intervjuju za našo revijo izrazil tudi njen predsednik Borut Pahor). Podobno kot SD težav s ponovitvijo izida leta 2002 ne bi

smeli imeti niti v NSi, SLS, DeSUS in SNS, ki jim javnomnenjske ankete kažejo približno enako podporo, kot so jo dobile na lokalnih volitvah pred štirimi leti (NSi je dobila 8,31, DeSUS 5,29, SNS pa 2,35 odstotka glasov). Mogoče bi še največ težav pri tem lahko imela SLS, ki je pred štirimi leti dobila 9,98 odstotka glasov, zadnje javnomnenjske ankete (dokler jih je bilo še dovoljeno objavljati) pa ji ne kažejo takšne priljubljenosti, vendar je SLS tipičen primer stranke, ki ima t. i. skrite volivce in na volitvah vedno dobi več glasov, kot ji pred tem kažejo ankete.

Za koga bodo volitve usodne?

Izidi tokratnih lokalnih volitev

Naključno srečanje Franceta Arharja in Zorana Jankovića na Prešernovem trgu v Ljubljani

Za Jelko Kacina bodo nedeljske lokalne volitve prva resna preizkušnja.

Gregor Pivec, Andrej Bajuk in Matjaž Kovačič v Mariboru.

bodo pomembni, morda celo usodni za predsednika vsaj dveh strank. Prvi na udaru bo seveda Jelko Kacin, ki mu za ovrtnik ves čas diha t. i. Ropova frakcija v stranki, ki bi si želela spet prevzeti njeno vodenje. Če bi Kacinu uspelo ponoviti izid zadnjih volitev ali bi bil ta le malo slabši, bi ta skupina zagotovo ostala tiho, precej nape-to pa bi bilo, če bi bil izid bistveno slabši ali če bi SD po številu glasov prehitela LDS. V tem primeru bi se moral Kacin najbrž posloviti.

V podobno nezavidljivem položaju kot Kacin je tudi predsednik NSi Andrej Bajuk, ki mu že nekaj časa za hrbtom stojijo posamezniki, zbrani okoli Lojzeta Peterleta. Ti so se sicer v zadnjem času pomaknili nekoliko v ozadje, vendar tam zagotovo čakajo na svojo priložnost. Dobili bi jo lahko že v primeru, če bi stranka poslabšala svoj izid z zadnjih lokalnih volitev.

Stranke tudi na tokratnih volitvah največ pozornosti posvečajo volitvam v večjih mestih, kjer statistično živi največ prebivalstva v Sloveniji. Največ pozornosti je razumljivo deležna Ljubljana, kjer so ankete neodvisnemu kandidatu (neodvisnost je v tem primeru seveda relativna, saj na Jankovičevi listi najdemo vrsto članov LDS) Zoranu Jankoviču dolgo kazale, da bo zmagal že v prvem krogu, čim bolj pa se volitve približujejo, tem bolj se tehtnica nagiba v prid kandidatu Zbora za Ljubljano, ki ga podpirajo tudi vse tri pomladne stranke, Francetu Arharju, zaradi česar bo, kot vse kaže, potreben drugi krog. Arhar po anketah, ki so bile objavljene v soboto, zadnji dan, ko jih je bilo še dovoljeno objavljati, za Jankovičem še vedno zaostaja za okoli 10 odstotkov, vendar se razlika

med njima počasi zmanjšuje. Poleg Ljubljane je volilni boj zanimiv tudi v drugih večjih občinah. Drugo največje slovensko mesto ima največje število list za mestni svet, za županstvo pa se poteguje 14 kandidatov. Drugemu krogu se bo skoraj nemogoče izogniti, bržkone pa se bosta v njem pomerila neodvisni kandidat s podporo SDS in NSi Gregor Pivec ter kandidat SLS in poslanec v državnem zboru Franc Kangler. Resnost Pivčeve kandidature prepoznava tudi gospodarstveniki, ki načrtujejo vlaganja v tem štaterskem mestu. O načrtih Hita, igralniško-zabavišnega velikana iz Nove Gorice, se je na Šentilju s Pivcem pogovarjal predsednik Hitove uprave Niko Trošt.

Knežje mesto Celje bo verjetno ostalo v pristojnosti SLS in dose-danega župana Bojana Šrota, ki ga podpira tudi SDS. Nedvomno je razlog za to v številnih infra-strukturnih projektih, ki jih je župan do sedaj uspešno izpeljal.

Izenačen boj lahko pričakujemo v Novi Gorici, ki bo verjetno ohranila levosredinsko vodstvo. Najbolje namreč kaže aktualnemu županu Mirku Brulcu (SD) in Črtomirju Špacapanu (LDS), ki je to funkcijo zasedal pred njim.

Na Dolenjskem bo v vsakem primeru zapihal nov veter, saj zdajšnji novomeški župan Boštjan Kovačič ne kandidira. Pričakovati je prestavitev končne odločitve na drugi krog, v prvi vrsti pa sta skupni kandidat treh

pomladnih strank Franci Koncila in kandidat LDS Janez Pezelj.

V koprski občini se morda že v prvem krogu zmaga nasmiha sedanjemu županu Borisu Popoviču (Koper je naš s podporo SDS), mandat pa lahko v Murski Soboti potrdi tudi Anton Štihec (SDS, NSi, SLS, DeSUS in AS), ki pa ima resnega tekmeča v Andreju Gerenčerju (LDS).

Volilni diktat V Domžalah precej dobro kaže kandidatu LDS Toniju Draganu, ki ga podpirajo še DeSUS, Stranka mladih Slovenije in lista Moje Domžale. Najpomembnejša je seveda podpora Draganove strankarske kolegice in poslanke Cvete Zalokar Oražem, ki domžalsko občino vodi že od leta 1994. Podpora Zalokar Oražmove svojemu »dofenu« pa naj ne bi bila samo moralna. Iz neuradnih, a dobro obveščenih virov smo namreč izvedeli, naj bi županja od zaposlenih v občinski upravi (in posebno od njihovih družinskih članov) preprosto zahtevala, naj v nedeljo volijo Dragana. Prav tako na Draganovi spletni strani pade v oči povezava na strani Gibanja za pravičnost in razvoj predsednika republike Janeza Drnovška. Gibanje v Domžalah ni zastopano, zato kaže, da kandidat LDS izrablja ime in prepoznavnost gibanja, ki naj bi ohranjalo svojo apolitičnost.

Najresnejši Draganov tekmeč je neodvisni kandidat Peter Verbič s svojo Listo za Domžale, uživa pa tudi podporo SDS. Njegovo geslo »Postanimo zopet to, kar smo nekdaj že bili. Čas je za spremembo!« je le navidezno protislovno. Jasno je namreč, kateri kandidat bi občino vodil po smernicah dosedanje prve dame Domžal. **D**

Ulčar se vrača

Potem ko je že kazalo, da je nekdanji predsednik Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) in glavni pobudnik protivladnih študentskih demonstracij Miha Ulčar potonil v anonimnost, se je vrnil, tokrat kot kandidat na skorajšnjih lokalnih volitvah. Številni prebivalci Domžal in naključni mimoidoči so lahko opazili plakate z njegovo podobo, na katerih volivce nagovarja, naj glasujejo za 13-člansko listo Moje Domžale, katere nosilec je. Program Ulčarjeve liste povzema njihovo geslo: Moje Domžale, varne in uspešne. Lista naj bi v občinskem svetu delovala apolitичno in torej podpirala projekte, ne strank. Zanimivo je, da lista za župana podpira kandidata LDS Tonija Dragana. Kar se Ulčarja tiče, so se torej uresničile napovedi, po katerih naj bi bili njegovi hujšaški nastopi v vlogi predsednika ŠOS odskočna deska za vstop v politiko. Da nosilec »neodvisne« liste sedaj podpira kandidata stranke, ki je z Ulčarjem v zadnjem letu tako rekoč tekmovala v kritikah Janševe vlade na področju reform visokega šolstva, lahko preseneča le naivne. Ob dragih džambo plakatih za svojo kampanjo pa je postalo jasno tudi to, da je Ulčar, še preden je pobral svoje stvari iz pisarne predsednika ŠOS, znal primerno oplemenititi honorar študentskega funkcionarja.

Revizijsko poročilo kot kriminalka

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Čeprav Zoran Janković zatrjuje, da je vsa leta delal po pravilih, pa razkritja revizorjev o poslovanju Mercatorja kažejo, da jih je močno kršil. Favoriziral je podjetji, ki sta v lasti njegovih sinov. Pri tem je prišlo do številnih nepravilnosti.

V začetku tega tedna je bila končana revizija nekaterih poslov Poslovnega sistema Mercator. Revizijo so aprila letos zahtevali lastniki sistema, revizorjem pa naročili, naj med drugim pregledajo poslovno sodelovanje sistema z zasebnima podjetjema Electa Inženiring in Volos. V prvem ima družina Janković večinski lastniški delež, v drugem pa tretjinskega. Revizijo je opravljala mednarodna revizijska hiša Deloitte & Touche. Pregledali so poslovanje v letih od 2001 do 2005, osnutek poročila na 30 straneh pa so izdelali v angleščini.

Kršena pravila Electa Inženiring, d. o. o., je maja 1990 ustanovil Zoran Janković, ki je nato konec leta 2004 (da bi se izognil plačilu davkov, op. a.) prodal svoj 99,89-odstotni lastniški delež v družbi Electa Holding, d. d. Di-

rektor je Zoranov sin Damijan Janković. Electo Holding sta decembra 2004 ustanovila Damijan in drugi Zoranov sin Jure Janković, predstavlja pa jo Damijan Janković. Electa Holding je večinski lastnik Electe Inženiringa. Revizorji so ugotovili, da so v letih od 2001 do 2005 poslovne transakcije Electe z Mercatorjem predstavljale približno tretjino celotnega poslovanja Electe. Vodstvo Mercatorja bi moralo ponudnike za graditev trgovskih centrov na zemljiščih, ki so v lasti Mercatorja, izbirati prek javnih razpisov. V ta namen so v Mercatorju maja 1998 v svoji poslovni politiki opredelili tudi pravila za vodenje razpisov. Revizorji so gotovili, da vodstvo teh meril v primeru dodeljevanja poslov Electi ni upoštevalo in je delalo po svoje.

Družba Volos Trgovina Družba Volos Trgovina, d. o. o., je bila

ustanovljena aprila 2003, njen soustanovitelj pa je Jure Janković. Revizorji ugotavljajo, da je v njej zaposlena ena oseba, večino svojih prihodkov (lani 735 milijonov tolarjev) ustvari z Mercatorjem, za katerega uvaža različne živilske izdelke, predvsem iz Srbije in Črne gore. V posel z Mercatorjem je leta 2003 vstopil Next kot posrednik za sokove, ki jih je izdelovala srbska družba Fresh Next & Co v Srbiji. V naslednjih letih se je število izdelkov, ki jih je Volos uvažal za Mercator, naglo povečalo. V letih pred ustanovitvijo posredniške družbe Volos je Mercator kupoval izdelke neposredno ali pa od slovenskih posredniških podjetij (kot je na primer Marketing Trzin ali ACB Trgovina). Pri primerjavi cen izdelkov so revizorji ugotovili, da so bile cene Volosa malo višje ali malo nižje kot cene preostalih posrednikov, popust, ki so ga po-

nudili prejšnji dobavitelji, pa višji, kar je veljalo posebej v letu 2003.

Reprezentanca in darila Za stroške pogostitev oziroma reprezentanco je Mercator v letih od 2002 do 2005 porabil nekaj več kot milijardo tolarjev (1,076.709.000 tolarjev). Medtem ko so bili ti stroški še leta 2001 138,9 milijona tolarjev, je sistem za te stroške lani porabil 305,4 milijona tolarjev. V milijardi tolarjev so zajeti stroški reprezentance za interne pogostitve, pogostitve poslovnih partnerjev, darila za poslovne partnerje in podobno. Revizorji so ugotovili, da se večina stroškov nanaša na pogostitve zaposlenih (kar 70 odstotkov vseh). V letu 2005 se pomembnejši del (dobrih 210 milijonov tolarjev) nanaša na račune, izstavljene s strani Hiše kulinarike, ki je v lasti samostojnega podjetnika Franca

Deloitte & Touche, ugledna mednarodna revizijska hiša, ki deluje po vsem svetu

Jezerška, organiziral pa je pogostitev ob dnevu Mercatorja, ki je dogodek, namenjen zaposlenim. Preostale tri desetine oziroma dobrih 90 milijonov tolarjev je šlo za novoletne prireditve zaposlenih. Ob tem je pomenljivo, da je bil v teh letih precej opazen obseg poslov s samostojnim podjetnikom Francem Jezerškom, saj je bil od leta 2002 glavni organizator pogostitev, za to pa mu je Mercator v štirih letih plačal 439,154.000 tolarjev oziroma 40 odstotkov vseh reprezentančnih stroškov v tem obdobju. Ob tem revizorji ugotavljajo, da v Mercatorju nikoli niso izvedli razpisa za te storitve, s katerim bi iskali najustrežnejšega ponudnika, čeprav bi to morali narediti skladno z akti o notranji politiki in smernicah poslovanja Mercatorja. Drugi stroški za reprezentanco so se nanašali na zaposlene, postrežbo v restavracijah in odprtje trgovin po Sloveniji. Reprezentančni stroški za poslovne partnerje predstavljajo manj kot 6 odstotkov vseh stroškov za reprezentanco (v povprečju 21 milijonov na leto). Največji račun je bil izdan s strani družbe Emona Maximarket v letu 2005 v višini 4,131.000 tolarjev, in sicer za postrežni servis za poslovne partnerje. Drugi zneski računov so nižji od 100 tisoč tolarjev.

Posli v Srbiji V Srbiji je Mercator od leta 2001 dalje opravil 13 poslov. Odprl je tri nove centre in obljubil graditev še desetih. V petih primerih je zemljišča kupil neposredno od države, v osmih pa od zasebnikov. V treh primerih od osmih sta bila vključena srbsko podjetje GEM 2 in nepremičninska agencija Legat & Co. Kolikšni so bili zneski tega sodelovanja, revizorji niso mogli ugotoviti, saj transakcije med zasebnimi podjetji v Srbiji niso

informacije javnega značaja. V Čačku je Mercator S (družba je bila ustanovljena že leta 1993) kupil zemljišče od dveh ponudnikov, in sicer 8. avgusta 2005 od kluba Konjički sport Milenko Nikšič, za 903 kvadratnih metrov pa je plačal 13.545 evrov brez davka (15 evrov za kvadratni meter). Nepremičninski agenciji Legat & Co pa je 17. septembra 2004 za 11.076 kvadratnih metrov plačal kar 1,916.979 evrov (brez davka in drugih stroškov), kar je 173 evrov za kvadratni meter. Poleg tega je 11. marca 2005 za 96 kvadratnih metrov veliko stavbo na tem zemljišču plačal dodatnih 248.000 dinarjev. Ob tem je Mercator S v zameno za nakup zemljišča klubu Konjički sport nakazal 500.000 dinarjev, lokalni rokometni ekipi pa še dodaten milijon dinarjev. Kljub temu se Mercator S ni mogel vpisati kot lastnik zemljišča, saj ni dobil pravice za vpis služnostne ceste na posestvu, kar naj bi bilo po lokalni zakonodaji pogoj za vpis.

Primer Zemuna Mercator S in Konti Kop sta podpisala pogodbo za soinvestiranje poslovnega centra v Zemunu. Znesek plačila je bil 300.000 evrov. Pravica do uporabe zemljišča med pogodbenima strankama Mercator S in Konti Kop je bila v razmerju 99:1. Vrednost naj bi temeljila na znesku, ki ga je Konti Kop plačal za uporabo zemljišča od leta 2000. Kako so do tega zneska prišli, revizorjem ni znano. Pogodba je bila podpisana 1. septembra 2003, znesek pa naj bi bil Mercator S poravnal 9. septembra 2003. Nadzorni odbor Mercatorja S je za naložbo odobril 400.000 evrov, pa še to 14 dni po nakazilu (23. 9. 2003). Mercator S so pozneje opozorili, da lastništvo zemljišča ni vpisano na njegovo ime. To urejajo zdaj.

Polmilijonska provizija

Interspeed, Skopje, pogodba med Mercatorjem in Interspeedom, d. o. o.: predmet pogodbe je bilo posredništvo pri nakupu zemljišča v Skopju in ureditev potrebnih dovoljenj za graditev trgovskega centra na tem zemljišču. Račun je bil zelo pomemben strošek Mercatorja v letu 2005. Kot je zapisano v pogodbi, je moral Mercator za posredništvo plačati 5 odstotkov vrednosti zemljišča (501.530 evrov), in sicer takoj po podpisu pogodbe. Revizorji so poskušali ugotoviti, ali ima Mercator vse potrebna gradbena dovoljenja, vendar nihče v družbi, niti direktor Mercatorja v Skopju, ki je vodil ta nakup, ne pozna Interspeeda.

Nakup zemljišča v Skopju je bil opravljen tako, da je bilo kupljeno podjetje Investment International, d. o. o. Pogodba (za 50.139 kvadratnih metrov zemlje) je bila podpisana 15. 9. 2005 v višini 10,030.600 evrov. Revizorji pri pregledu niso našli nobenega dokumenta, iz katerega bi bilo razvidno, na kakšen način je bila določena ta cena. Kaže, da je bila pogodba med Interspeedom in Mercatorjem v zvezi s posredovanjem podpisana, potem ko je Mercator že postal lastnik Investment Internationala. Pogodba o nakupu Investment Internationala je bila podpisana med Miodragom Velkovom, edinim lastnikom Investment Internationala, in Mercatorjem.

Ljubljanski posli

Ljubljana- Nilson: v letu 2005 je Mercator plačal 40 milijonov tolarjev podjetju Nilson, d. o. o., za inženiring in ureditev okolice območja ŠP 1/3 Ljubljana. Dokumentacija v zvezi s poslovanjem s tem podjetjem ni popolna. Nilson je majhno podjetje, ki je leta 2005 skoraj 40 odstotkov dohodka ustvarilo v poslovanju z Mercatorjem in je v 100-odstotni lasti podjetja Gamil, d. o. o., in posredni lastnik 80-odstotnega deleža SM Savinjska, d. d. Trade company, ki je Mercatorjev tekmeč.

Provizije

Niš – Facim Limited (Ciper): pogodba z dne 23. 6. 2005 med Mercatorjem (podpisan je Jankovič) in Facimom Ltd s Cipra, ki ga zastopa Boris Milevoj. Predmet pogodbe je, da bo Facim Ltd v Srbiji in Črni gori za Mercator uredil gradbeno dovoljenje; do 23. 8. 2005 naj bi bil pridobil gradbeno dovoljenje za graditev Mercatorjevega centra v Nišu. Facim Ltd naj bi bil za to prejel 100 tisoč evrov. Mercator je znesek plačal takoj, čeprav bi morala stranka del plačila prejeti šele po zagotovitvi gradbenega dovoljenja. Tega še vedno ni.

Kragujevac

Kragujevac – Alpina T.U.Š.: pogodba 2. 2. 2005 med Alpino T.U.Š. in Mercatorjem. Predmet pogodbe je zagotovitev vseh potrebnih dovoljenj za graditev trgovskih centrov na lokacijah "Aerodrom" in "Jezero" v Kragujevcu. Pogodbena vsota v višini 70 tisoč evrov je bila plačana v polnem znesku, čeprav gradbeno dovoljenje ni bilo zagotovljeno, graditev je načrtovana za leto 2009, lokacija za Mercator ni več zanimiva.

Posli z Electo

Vrhnika Hrib: na območju Vrhnike Hriba je Electa kupila zemljišče od Mercatorja, na njem zgradila trgovski center in ga skupaj z zemljiščem prodala nazaj Mercatorju. Predpogodba za nakup celote med Mercatorjem in Electo je bila sklenjena isti dan kot pogodba za prodajo zemljišča Electi. Prodaja zemlje s strani Mercatorja Electi ni bila v skladu z Mercatorjevimi delovnimi navodili in ni bila del strategije odprodaje; opravljena je bila po knjižni vrednosti in brez uradne cenoitve. Mercator je gradnjo plačal vnaprej, graditev pa se je zavlekla za eno leto.

Objekt v Podpeči: 23. aprila 2003 sta Mercator in Electa sklenila predpogodbo o nakupu poslovnih prostorov. Stranki sta se dogovorili, da bo 40 odstotkov vrednosti transakcije plačanih v roku 8 dni od podpisa predpogodbe, preostalih 60 pa v enakih zneskih z izjemo zadnjih 10 odstotkov, ki bi bili plačani ob dokončanju gradnje. Mercator bi do 25 odstotkov vrednosti plačila lahko izplačal v obliki Mercatorjevih vavčarjev za gradbeni material. Revizorji ugotavljajo, da vodstvo

Mercatorja tudi pri tem projektu ni upoštevalo lastnih navodil, Electa pa ni poskrbela za vsa poročila, ki jih je zahtevala pogodba. Tudi v tem primeru je prišlo do več kot enoletne zamude pri dokončanju in izročitvi zgradbe, za kar pa ni bil sklenjen noben dodatek k pogodbi, prav tako Electa za zamudo ni plačala zamudnih penalov. Tudi v tem primeru je Mercator gradnjo plačal vnaprej.

Objekt v Krškem: Mercator in Electa sta 6. julija 2005 podpisala predpogodbo o nakupu poslovnega objekta za 965.250 evrov. Tudi v tem primeru vodstvo Mercatorja ni upoštevalo lastnih navodil, prav tako ni dokazov, da bi Electa priskrbela vsa v pogodbi zahtevana poročila. Nakup poslovnih prostorov ni bil vključen niti v investicijski plan za leto 2005. Electa je na zahtevo Žige Debeljaka avgusta letos vrnila avans z obrestmi vred.

Grosuplje šte. 1: primer se nanaša na nakup trgovskega centra Grosuplje. Mercator je plačal gradnjo vnaprej, pred tem pa ni upošteval internih navodil o izbiri izvajalca. Tudi v tem primeru je Electa nepremičnino izročila z zamudo, hkrati pa Mercatorju zaračunala

dodatnih 25 milijonov tolarjev za stroške, ki v pogodbi niso bili predvideni.

Grosuplje šte. 2: v tem primeru je šlo za širitev trgovskega centra Grosuplje. Vodstvo Mercatorja ni spoštovalo internih pravil, naložbo je potrdila samo uprava, drugih ponudb niso iskali. Tudi v tem primeru je Mercator Electi plačal več kot 70 odstotkov vrednosti ob podpisu predpogodbe.

Modiana in Intersport Grosuplje: Mercator je za omenjena projekta 9. 6. 2005 objavil razpis, nanj pa se je prijavilo po pet družb za vsak projekt. Prvotno ponudbo Electe so nato dvakrat popravili – 30. 6. in 12. 7. 2005 – in na podlagi najugodnejše ponudbe izbrali Electo. V skladu z informacijami, ki so si jih pridobili revizorji, je edino Electa dobila možnost, da popravi ponudbo. Na vpogled so prejeli tudi fakture s priloženimi dokumenti, ki nakazujejo, da so bila dela izvajana že julija 2005, to je pred podpisom pogodb (te so bile podpisane avgusta 2005). Tudi v tem primeru Mercator revizorjem ni mogel predložiti dokazov, da je Electa priskrbela zahtevana poročila.

► Kragujevac, Dobanovci, Šabac

Mercator S je avgusta 2003 navezal stik z Društvenim fondom za uređivanje gradsko gradjevin-skega zemljišta Kragujevac zaradi najema 23.700 kvadratnih metrov zemljišča in graditve objekta v velikosti 24.500 kvadratnih metrov. Objavljena je bila dražba, nadzorni svet pa je 23. novembra 2003 za to naložbo odobril 2.735.375 evrov. Mercator je to plačal, hkrati pa ni poskrbel, da bi se lastništvo in najem zemljišča vpisala tudi v zemljiško knjigo. Mercator S je v Dobanovcih v letu 2003 kupil tudi 129.744 kvadratnih metrov zemlje od petih različnih ponudnikov. Zanj je plačal 1.717.000 evrov (od 8,37 do 14,29 evra za kvadratni meter). Od petih ponudnikov so bili štirje fizične osebe, peti pa je bila nepremičninska agencija Legat & Co. Mercator ima dokument, po katerem je lastnik zemlje, kupljene od fizičnih oseb, ne pa tudi od Legata & Co. Legat ni prepisal zemlje na Mercator, ker menda ni mogel v njegovem imenu plačati davkov. Lastništvo še vedno ni urejeno. Podobno je v Šabcu, kjer je Mercator S oktobra lani za 99 let najel 11.724 kvadratnih

metrov zemljišča. Za najem naj bi bil plačal 50.500.954 dinarjev, 95.551.046 dinarjev pa še za graditev (kar je bil minimum po objavljenem natečaju). 25. septembra letos je lokalna skupnost Šabac sporočila, da ima Mercator še vedno obveznosti iz naslova davkov, zato zemlja ni vpisana na Mercatorjevo ime.

Kraljevo in Leskovac Mercator S je 12. 12. 2005 navezal stik z GEM za nakup 13.269 kvadratnih metrov zemlje. Cena je bila 915.561 evrov, zadnji dan plačila pa 15. 12. 2005. Mercator S je lastništvo tega zemljišča urejal po Jankovičevem odhodu, lastnik je od 3. 5. 2006. V Leskovcu je 21. 10. 2005 Mercator S stopil v stik z GEM za prodajo 10.241 kvadratnih metrov zemlje s stavbami. Cena je bila 870.485 evrov, plačano naj bi bilo ob overovitvi pogodbe. Do priprave poročila zemlja še ni bila prepisana, saj naj ne bi bilo plačanih 100 evrov. Znesek je Mercator nakazal 5. 10. 2006.

Niš Mercator S je marca lani stopil v stik tudi z družbo Impex Promet, d. o. o., iz Niša, s katero bi zgradila megamarket v Nišu.

Impex Promet je imel gradbeno dovoljenje za stavbe in skladišča. Po pogodbi je bilo razmerje med Mercatorjem S in Impexom Prometom 99,99999:0,00001. Mercator S je privolil v povračilo stroškov, ki jih je imel Impex Promet s pridobitvijo dovoljenj in načrtov, skupaj 3.700.000 evrov. Dokazil o upravičenosti zneska ni. Ni jasno, kako so do omenjenega zneska sploh prišli. Lastnika podjetja sta Radiša Mladenović (77,22 odstotka) in Milijana Mladenović (22,78 odstotka). Obstaja pogodba o gradbenem dovoljenju z dne 22. 6. 2004 med Impexom Prometom in JP Direkcije za izgradnjo Niša, v kateri je naveden znesek 55.168.158 dinarjev (okoli 680.000 evrov). Impex Promet je celotni znesek plačal takoj in pri tem uveljavljal 40-odstotni popust. Mercator nima pogodbe med Impexom Prometom in Direkcijo o pravicah za uporabo. Sklicujoč se na pogodbo je moral Impex Promet dati bančno poročilo za 3.000.000 evrov, da bo prenesel pravice za zemljo in lastništvo, a tak dokument ni bil izdan. Mercator S je revizorjem posredoval kopijo, ki dokazuje, da je Impex Promet še vedno lastnik

in da Mercator S ni zaveden kot imetnik pravic na zemlji.

Povezave s Ciprom 23. 11. 2005 je Mercator od Xerxes Enterprise s Cipra kupil 100 odstotkov delnic družbe Premium Company, ki je bila z ustanovnim kapitalom 250 evrov ustanovljena 19. 7. 2005 in izbrisana 17. 3. 2006, ko se je združila z Mercatorjem. Njena temeljna dejavnost naj bi bile pravice za najem in vzdrževanje gradbenih dovoljenj za zemljo v Novem Beogradu. Te pravice so navedene v pogodbi 13. 11. 2004 med Direktoratom in srbskim podjetjem Union Plus v lasti Srboljuba Popovića in Predraga Stojadinovića. 10. 11. 2005 je bil med Direktoratom, Unionom Plus in Premiumom podpisan aneks, v katerem je Premium naveden kot najemnik. Union Plus je zgubil najemniške pravice, te so se prenesle na Premium. Z dodatnim aneksom so se najemne pravice prenesle na Mercator S. 20. 10. 2005 je nadzorni odbor Mercatorja S odobril nakazilo Premiumu v višini 2,4 milijona evrov, to je 1,2 milijona evrov za delnice in 1,2 milijona evrov za poslovna tveganja. Plačilo v poslovnih knjigah Mercatorja S ni prikazano. **D**

SDS

SDS: Janez Janša, Albin Forester, Bojica Murčelo, Stane Klamenc, Igor Modic, Jurij Senegocnik, Marjan Garbajt, Boris Simsek, Anton Svoltjak

Danes, za jutri.

Za Slovenijo.

www.sds.si

Slovenska demokratska stranka

Idioti na pohodu

Dr. Hubert Požarnik, foto: arhiv Demokracije

Število »idiotov«, tako so stari Grki imenovali polnoletne državljane, ki se ne brigajo za javne zadeve, narašča danes v vseh zahodnih demokracijah. Po lastnih izjavah in volilni udeležbi sodeč stoji že 40 odstotkov državljanov ob strani.

Če imamo za znak moderne demokracije možnost sodelovanja državljanov o vseh pomembnih skupnih zadevah na splošnih, rednih, tajnih, svobodnih in poštenih volitvah, spoštovanje temeljnih človekovih in državljanskih pravic, kot so na primer svoboda združevanja in javnega izražanja mnenja, neodvisni mediji, enakost pred zakonom in neodvisno sodstvo, potem izpolnjuje danes ta merila nekako 75 držav; pred petdesetimi leti jih je bilo dvanajst.

Krha demokracija Kljub svojemu zmagovitemu pohodu velja, da je politični sistem demokracije v svojem temelju krhek. To vidimo že iz tega, da sta njegova trdnost in življenjskost odvisni od številnih dejavnikov. Tako na primer so v prid demokraciji ne prevelika številčnost politične

skupnosti, kulturna sorodnost državljanov, podobnost njihovih pogledov in interesov, ne prevelike razlike v verskih nazorih, vrednostnih predstavah in kulturnih navadah, sposobna vlada, učinkovita državna uprava, nepodkupljivost politikov, neodvisni mediji, avtonomna združenja državljanov, gospodarska razvitost države, njen trdni mednarodni položaj in njena neodvisnost, ne prevelike socialno-ekonomske razlike, število zadev, ki so predmet demokratičnega odločanja, število alternativ, med katerimi

je mogoče izbirati, in ne nazadnje skupna vizija državljanov. Francoski pisatelj Antoine de Saint-Exupéry je slednje izrazil z naslednjo prisposobo: »Če želiš z drugimi graditi ladjo, potem ne začni z njimi iskati lesa, ampak najprej zbudi v njih željo pluti po širnem morju.« Skratka, državljani si morajo biti najprej na jasnem, kaj hočejo, in šele potem misliti, kako bodo to dosegli, ne pa da se brez jasnega in skupnega cilja ter zato brez pravega navdušenja in prave zagnanosti spopadajo s problemi, kot pač pridejo.

Zelo pomembno je, da so državljani politično omikani, prepričani v svojo pravico in celo dolžnost, da vplivajo na politično oblast.

Stvar, ki krepi demokracijo, je tudi demokratična tradicija, torej izkušnja državljanov z demokracijo. V državi, v kateri rodovi niso izkusili demokracije, smemo namreč pričakovati, da bo veliko državljanov negotovih, pripravljenih tudi v spremenjenih razmerah prenašati gospostvo nad seboj, željnih prelagati odgovornost na druge in verjeti, da so »tisti zgoraj« poklicani za urejanje skupnih zadev, ali bo razumelo demokracijo tako, da lahko v njej počne vsak, kar se mu zahoče. In končno ne moremo pričakovati prave politične kulture brez krepitve državljanov. Kaj pomagajo še tako dobri zakoni, če jih nihče ne spoštuje, so vedeli povedati že v starih časih; kaj koristijo vsi dobri nameni državnikov, če se noben državljan noče odreči prvenstvu svojih osebnih interesov pred skrbjo za skupno dobro, in čemu vse demokratične možnosti odločanja, če se državljani ne zanimajo za javne zadeve?

Upad zanimanja za politiko

Število »idiotov« torej narašča v vseh zahodnih demokracijah. Po lastnih izjavah in volilni udeležbi sodeč stoji že 40 odstotkov državljanov ob strani. Med njimi je veliko takih, ki so razočarani nad politiko in politiki ali mislijo, da osebno tako in tako ne morejo nič narediti in spremeniti, čedalje več pa je takih, ki jim je aktivno državljanstvo preprosto tuje.

Državljeni, ki se na primer ne udeležujejo volitev, prepuščajo drugim, da odločajo o stvareh, ki se tičejo tudi njih. Še več. Slabo uslugo delajo tudi demokraciji kot taki.

Na preizkušnji Lahko se vprašamo, ali smemo imeti demokracijo za najboljšo med vsemi mogočimi oblikami vladanja ali samo za najmanj slabo, kot je to

storil pred časom angleški državnik Winston Churchill. Lahko se vprašamo tudi, kdo je pravzaprav ljudstvo, ki danes vlada. Kot je svojčas opozoril Andrej Gosar, je demokracija v svoji rani mladosti poznala eno samo družbeno skupino – polnoletne, premožne Atence ali Rimljane moškega spola, ki so si bili v vseh rečeh, na primer v pogledih na svet in interesih, zelo blizu, in je le njim priznala pravico odločanja. Danes pa ni več jasno, čigava politična volja odloča. »Ljudstvo« tvorijo sedaj najrazličnejše skupine: delodajalci in delojemalci, zaposleni in brezposelni, bogati in revni, verni in neverni, kmetje, delavci, obrtniki, uslužbenci in znanstveniki, zagovorniki in nasprotniki številnih vprašanj in rešitev, pripadniki in privrženci najrazličnejših nasprotujočih si političnih taborov, nazorov, življenjskih navad in pričakovanj in še bi lahko naštevali. Prav tako se lahko vprašamo, kje se oblikuje danes javno mnenje in politična volja – in kdo ju oblikuje. V antiki sta bila mestni trg in kopališče, v renesansi in pozneje

Začelo se je z atensko demokracijo.

Angleški parlamentarci med razpravo

tržnica, gostilna, meščanski salon, kjer so se srečevali državljani, razpravljali o skupnih zadevah in si oblikovali svoje mnenje, ki je potem vplivalo na njihovo politično odločitev. Poleg tega so bile zadeve takrat v primerjavi z današnjimi neprimerno bolj preproste, pregledne in zato vsem razumljive. Z drugimi besedami: državljani so si nekoč ustvarjali politično mnenje bolj ali manj sami, medtem ko je javno mnenje sedaj v veliki meri proizvod medijev in političnih propagandistov.

Zaton demokracije? Podobnih, za moderno demokracijo neprijetnih vprašanj je še veliko. Ven-

dar vse to ne spremeni dejstva, da je demokracija rezultat velikega moralnega napa človeštva in njegovih največjih duhov, da bi proces civiliziranja izpeljali tudi na političnem področju. Tudi vse politične izkušnje in vsi teoretski razmisleki kažejo, da si je težko zamisliti drug, bolj sprejemljiv način urejanja javnih zadev in ravnanja s politično močjo. Kljub temu ni nobenega zagotovila, da zaton demokracije ni mogoč. Globalizacija, naraščajoča vladavina izvedencev, tehnokratov, menedžerjev, delničarjev in političnih strank, verski fundamentalizem, razbohoteni individualizem, socialno razslojevanje, kopičenje

okoljskih problemov in posledično zahteve po trdi roki ter drugo, čemur smo priče danes, resno ogrožajo demokracijo. Še več. Že od časov »radikalne«, temeljne atenske demokracije je znano, da nosi demokracija v sebi nevarnost samoodprave. Tako je zbor atenskih državljanov leta 411 pr. Kr. sklenil odpraviti demokratično ureditev države, podobno kot je toliko let pozneje, leta 1933, prišel s pomočjo demokratičnih volitev na oblast Hitler.

Zato je zelo pomembno, da so državljani politično omikani, prepričani v svojo pravico in celo dolžnost, da vplivajo na politično oblast. ■

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

WWW.RADIOCENTER.SI

Prodaja Mercatorja zakonita

Denis Vengust, foto: arhiv Demokracije

Pristojni generalni direktorat evropske komisije je presodil, da je bil posel, s katerim sta Kapitalska družba in Slovenska odškodninska družba prodali 29-odstotni delež Mercatorja, nedvomno zakonit in korekten.

Evropska komisija je presodila, da je bil posel prodaje Mercatorja zakonit, izpejlan strokovno in ob upoštevanju meril stroke ter vseh poslovnih standardov. Po ugotovitvah komisije je bila poštna tudi prodajna cena za Mercatorjeve delnice. Državna sekretarka na ministrstvu za gospodarstvo Andrijana Starina Kosem je odločitev pospremila z besedami: »Odločitev evropske komisije postavlja na laž vse tiste, ki so vlado in mene osebno izpostavljali lažnim obtožbam in podtikanju o astronomskem oškodovanju države.« Opozorila je, da se je politika v odločitvah stroke vmešala, šele ko je opozicija začela z lažnimi obtožbami o oškodovanju. »Opozicijski finančni in ekonomski strokovnjaki so namreč izračunali, naj bi bilo pri prodaji Mercatorjevih delnic

prišlo do oškodovanja v višini 30 milijard tolarjev. Z odločbo evropske komisije se je ta teza razpočila kot milni mehurček.« Opozicijski strokovnjaki, ki so izračunali znesek oškodovanja, so po mnenju Starina Kosmove stroko namerno zlorabili v politične namene. Državna sekretarka je poudarila, da vladna koalicija izvaja program umika države iz gospodarstva, kot ga je napovedala na začetku mandata, in od tega ne odstopa. »Ta vlada pa ne misli razprodajati slovenskih podjetij na Kajmanske in Deviške otoke, niti jih ne misli izpostavljati denarju vprašljivega izvora.«

Presoja v evropski komisiji Kot je znano, sta se Kapitalska družba (Kad) in Slovenska odškodninska družba (Sod) iz lastniške strukture Mercatorja umaknili konec

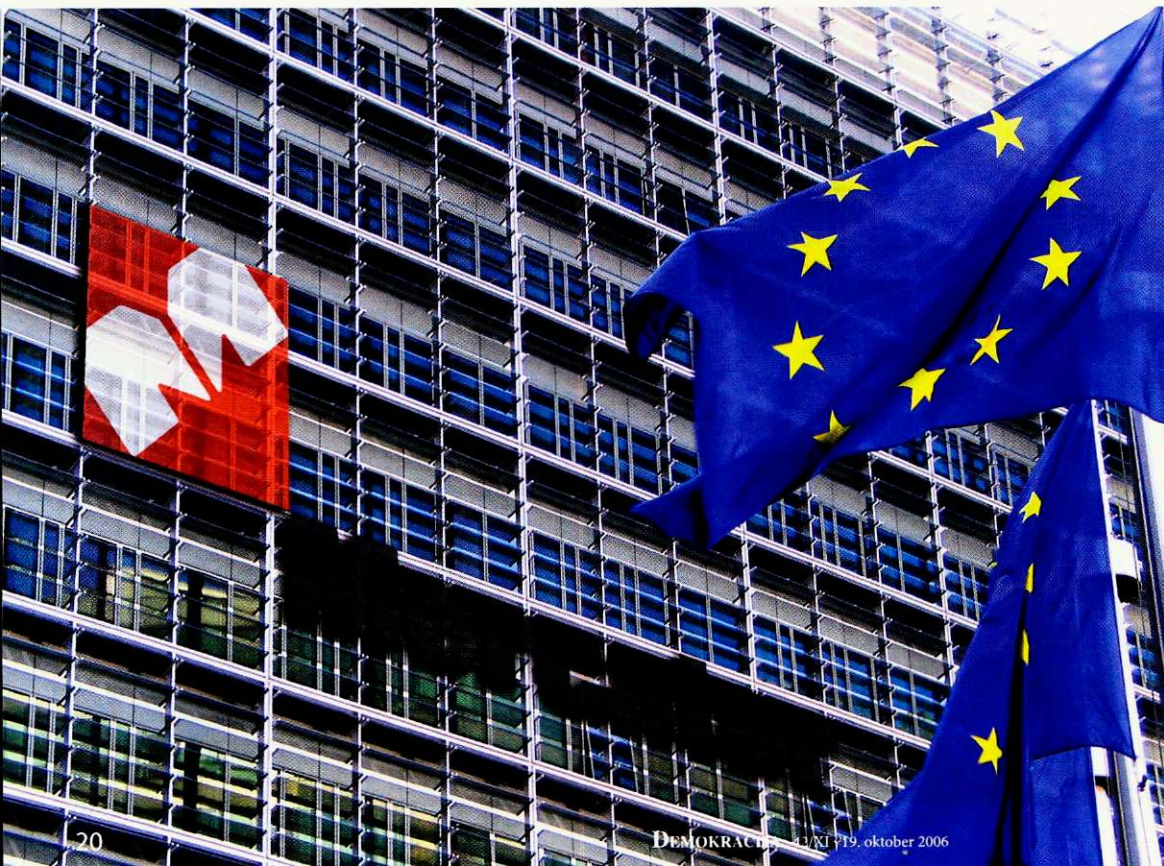
lanskega avgusta. Kad je takrat 15,34-odstotka delnic prodala Istrabenzu, Sod pa 13,74-odstotni delež Pivovarni Laško. V zvezi s to prodajo je evropska komisija lansko jesen prejela dve pritožbi, ki sta opozarjali na domnevno nezakonito državno pomoč. Novinar časnika Finance Boštjan Usenik je kot davkoplačevalec pri generalnem direktoratu evropske komisije za konkurenco vložil pritožbo, saj je bila po njegovem mnenju prodaja Mercatorjevih delnic opravljena nepregledno. Po njegovem prepričanju so bili davkoplačevalci zaradi tega oškodovani, kupca Mercatorjevih delnic pa naj bi po njegovem mnenju prejela nedovoljeno državno pomoč. Na tej podlagi je evropska komisija začela zadevo neformalno preiskovati. Če bi se nasprotno od sedaj ugotovljenega

pritožbe izkazale za utemeljene, bi komisija v primeru Mercator odprla uradno preiskavo.

Evropska komisija je za natančno preučitev primera od ministrstva za gospodarstvo zahtevala dodatna pojasnila: opis načina izvedbe prodaje – ali je bila ponudba javna oziroma kako je potekal izbor kupca, podatke o načinu plačila kupnine za prodani državni delež, pojasnilo o določitvi cene in kakšna je bila končna cena ter podatek o ceni delnice Mercatorja na borzi na dan prodaje, kopijo pogodbe o prodaji in nakupu delnic Mercatorja, kopijo cenitve finančnega izvedenca za določitev cene delnice, kopijo delniškega sporazuma med glavnimi delničarji Mercatorja ter navedbo delniške sestave podjetja Mercator pred prodajo in po njej.

Odločba o zakonitosti Kot smo že poudarili, je evropska komisija po temeljiti preučitvi gradiv pritožbo glede domnevnih nepravilnosti v postopku prodaje Mercatorja zavrnila kot neutemeljeno. In kako je generalni direktorat za konkurenco pri evropski komisiji utemeljil svojo odločitev? Po preučitvi gradiva, ki so ga dobili od pritožnika, in dodatnih pojasnil ter dokumentacije, ki so jo prejeli z ministrstva za gospodarstvo, so v Bruslju odgovorili na vsak očitek posebej. Generalni direktorat evropske komisije je v preiskavi primera ugotovil, da ni mogoče trditi, da bi bila kupcema podeljena državna pomoč. Prodani delež Mercatorja je namreč ovrednotila ustrezna ustanova na podlagi uveljavljene metodologije, na podlagi takratne cene na

Evropska komisija je odločila, da je bila prodaja Mercatorja povsem pregledna in poštna.

Andrijana Starina Kosem

Direktor Soda Marko Pogačnik in predsednik uprave Kada Tomaž Toplak

trgu. Komisija še meni, da za prevzemno premijo ni bilo potrebnega pogoja, saj bi morala kupca družbo obvladovati. Direktoratu se ob tem javni natečaj za prodajo državnega deleža v Mercatorju ali pogajanja z drugimi morebitnimi kupci tako niso zdeli potrebni. Kar se tiče ponujenega obročnega odplačila, to po njihovo ni bilo sporno, saj te možnosti kupca pravzaprav nista uporabila, obrestne mere pa niso odstopale od tedanjih tržnih obresti. Predkupna pravica, ki si jo je pridržala država, bi kvečjemu znižala vrednost deležev, zato to ni vplivalo na domnevno državno pomoč. Tudi dejstvo, da sta Kad in Sod prodali svoja deleža – skupaj sta imeli 29 odstotkov Mercatorja, prodajna cena pa je znašala 38.000 dolarjev – brez javnega razpisa oziroma mednarodnega tenderja, za prodajalca po mnenju komisije ni obremenilno. Prodajne cene namreč niso postavili na pamet, ampak so upoštevali neodvisne ceniteve usposobljene ustanove (cenitev je bila opravljena po

mednarodno priznani metodologiji), borzno ceno Mercatorja in načrtovano dokapitalizacijsko ceno. Prevzemne premije po besedah komisije torej ni bilo mogoče pričakovati, ker kupca nista dokazano ravnala usklajeno; to namreč pomeni, da nista sklenila nikakršnega delničarskega sporazuma, drug drugemu nista pogojevala nakupa, v nadzornem svetu, ki odloča z večino glasov, po nakupu nista imela večine, poleg tega pa sta v pomembnih zadevah na prvi seji nadzornega sveta po prodaji glasovala različno. »Čeprav premoženja davkoplačevalcev v Mercatorju država ni prodala z javnim natečajem, je cena odsevala pošteno vrednost,« je zapisala evropska komisija. Odločitev evropske komisije torej jasno kaže, da so bili opozicijski očitki, ki so se nanašali na prodajo državnega deleža v Mercatorju, vsekakor politične narave.

Mlekarnice in Mercator? Ob odločbi evropske komisije velja izpostaviti tudi zadnje dogodke okoli Ljubljanskih mlekarn. V Veliki Bri-

taniji registrirani investicijski sklad Salford, ki ima v lasti že kopico mlekarn v Srbiji, Republiki srpski (srbskem delu Bosne), Rusiji in v Gruziji ter je tudi lastnik velikega dela preostale srbske živilskopredelovalne industrije (eden največjih, če ne največji vlagatelj v Srbiji), je edini zainteresirani kupec za nakup večinskega svežnja delnic največje slovenske mlekarnice. 54,07-odstotni delež Ljubljanskih mlekarn prodaja NFD Holding v svojem imenu in v imenu investicijske družbe NFD 1, s Krekovo družbo povezanih holdinga in investicijske družbe Zvon Ena, Jate Emone ter kmetijskih združenih v družbi Mlekodel. Salford je z združenimi prodajalci podpisal dogovor o ekskluzivnosti, ki mu zagotavlja, da se bodo prodajalci o prodaji pogajali le z njim. Pri tem je zanimivo, naj bi bil Salford povezan s srbskimi poslovnimi krogi, ki so aprila letos poskušali prevzeti Mercator. Zato se postavlja nekatera zanimiva vprašanja. Predvsem to, ali ni morda nakup Ljubljanskih mlekarn povezan s spomladanskim dogajanjem okoli Mercatorja. So nemara prevladujoči akterji v Mercatorju srbskim vlagateljem v zameno za odstop od nakupa »najboljšega sosesa« ponudili možnost nakupa vodilne slovenske mlekarnice? In ali ni nakup Ljubljanskih mlekarn, ki bi mu kasneje verjetno sledila še prevzema Celjskih in Pomurskih mlekarn, le uvertura v novi poskus prevzema Mercatorja? Največji živilski trgovec je namreč prav gotovo v precejšnji meri odvisen od zanesljive dobave mleka in mlečnih izdelkov. **D**

NAJ RASTE!

profit

poslovna revija

Poslovna revija Profit je prenovljena. Vsakih 14 dni prinaša poglobljene gospodarske informacije, ki lahko osvežijo vaše posle in povečajo vaš profit.

www.profit-on.net

Titania d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 23, 1000 Ljubljana, telefon 05971 55 55, faks 05971 55 50, info@profit-on.net.

Je nakup Ljubljanskih mlekarn povezan z Mercatorjem?

Lokalne volitve 2006

Alaš Kocjan, Peter Avsenik, Mitja Volčanšek, Vida Kocjan, foto: Arhiv Demokracije

Lokalne volitve, ki bodo v nedeljo, 22. oktobra, bodo najpomembnejši politični dogodek letošnjega leta. Za lažjo odločitev smo na naslednjih straneh pripravili pogovore z županskimi kandidati v nekaterih večjih občinah.

Biti županja in poslanka je prednost

MARJETKA UHAN, skupna kandidatka NSi, SDS in SLS za županjo Trebnjega

Zakaj ste se odločili kandidirati za županjo?

V vodstvu pomladnih strank so prepričani, da lahko v občini Trebnje prevzamem županovanje. Če bo taka tudi večinska volja volivcev, bom to funkcijo sprejela z veseljem, predvsem pa z odgovornostjo.

Za zdaj imate podporo vseh treh pomladnih strank. Pričakuje-te, da vas bo podprla še kakšna stranka ali lista?

Sem skupna kandidatka NSi, SDS in SLS. Podporo so mi dali tudi v SNS, lista Slovensko ekološko gibanje in nekatera društva.

Trebnje že nekaj časa razburja vprašanje poteka avtoceste. Za katero od obeh različic se zavzimate in zakaj?

Vseskozi sem se zavzemala za pobočno različico avtoceste, ki gre za vasmi in po novi trasi. To je priporočila stroka in so sprejeli prebivalci, ki tam živijo. Ogne se boljših kmetijskih zemljišč; zaradi nje ne pride do večjih rušenj in preseljevanja ljudi; ohrani se sedanja hitra cesta do Novega mesta; ne posega v arheološka najdišča, ohrani reko Temenico, ki je naravni spomenik. Ta različica je edina, ki je družbeno sprejemljiva.

Sicer pa je bil, kot veste, takšen potek trase že določen s strani vlade januarja 2005, v juniju in septembru 2006 pa so na vladi potrdili še državni lokacijski načrt za oba odseka skozi Trebnje. Z novo avtocesto bi Trebanjci dobili dva priključka, navezavo mirnske ceste pri Mercatorju na

hitro cesto in prek nje na avtocesto. To so bile tudi bistvene zahteve lokalne skupnosti, prebivalcev in gospodarstva.

Eden izmed problemov Trebnjega je pomanjkanje domov za ostarele. Ta čas deluje le eden, ki pa še zdaleč ne pokriva vseh potreb. Kako bi rešili to problematiko?

Dom starejših občanov je premajhen za potrebe kraja. Sedanja dom obratuje od leta 1999 in je vseskozi polno zaseden. Na prosto posteljo čakajo številni krajani, zato je treba dom čim prej dograditi, za kar se bom zavzela kot poslanka in županja, če bom izvoljena.

Je biti hkrati županja in poslan-ka po vaše slabost ali prednost?

Biti poslanka in županja hkrati je vsekakor prednost za občino. Občina Trebnje je podhranjena s programi, ki bi bili lahko sofinancirani s strani države, mogoče zaradi nezainteresiranosti, nevednosti ali nepravilnega pristopa do dela. Župan je prvi, ki mora biti zainteresiran, da sodeluje z ministrstvi, z institucijami, od katerih je odvisen tudi občinski proračun.

Ljudje v Grosuplje pridejo po mir

ANDREJ STRUNA, skupni kandidat SDS in SLS za župana občine Grosuplje

Zakaj ste se odločili, da boste kandidirali za župana?

V minulem obdobju se je na območju občine pokazalo nekaj slabosti, za katere se mi je zdelo, da bi jih z dobrim sodelovanjem z občinskim svetom in učinkovitim ter ažurnim delom strokovnih služb občinske uprave lahko reševali hitreje. Glede na to, da sem že skoraj trideset let zaposlen v javni upravi, sem na podlagi pridobljenih izkušenj spoznal, da je med občani in občinsko upravo prevelika

vrzel in premalo sodelovanja, ki je nujno potrebno za razvoj občine. Občina kot institucija lokalne skupnosti s svojimi zaposlenimi ni sama sebi namen, ampak mora biti v službi občanov. Kolektivnost in sodelovanje občanov, občinskega sveta in strokovnih služb bo moj imperativ, saj bomo le tako lahko dosegli skupni želeni cilj.

Grosuplje v zadnjih letih postaja mesto, v katerega se zaradi dragega življenja v Ljubljani seli čedalje

več ljudi pa tudi podjetij. Kakšno je vaše stališče do teh migracij?

V Grosupljem se je v zadnjem letu število prebivalstva močno povečalo, saj je od konca leta 1999 do danes naraslo za več kot 2.000 oseb. Vzrok teh selitev so visoke cene zazidljivih in komunalno opremljenih zemljišč v Ljubljani, včasih tudi nezadovoljstvo priseljenih občanov zaradi pomanjkljive infrastrukturne opremljenosti teh zemljišč. Glede na to, da se prebivalci Grosupljega in okolice navezujejo na širšo ljubljansko

regijo, mislim, da migracije za zdaj niso problematične in da je v prihodnjem obdobju mogoče popraviti nekatere pomanjkljivosti, tako da bi vsi živeli na »dobro

vzdrževanem območju». Zelo veliko ljudi, ki so se priselili v mesto Grosuplje, si želi živeti v mirni in varni okolici, res pa je, da je treba zagotoviti tudi prostore za rekreacijo, zabavo in sprostitve ter tako oživiti mestno jedro.

Eden izmed opaznejših problemov pri vas so ceste, ki bi bile marsikje potrebne obnove. Kateri bi najprej obnovili?

Tako kot v širšem slovenskem prostoru so tudi v Grosupljem ceste eden večjih problemov, zato se jih bom kot župan lotil najprej. V preteklem obdobju zaradi po-

spešene stanovanjske graditve in graditve industrijskih cestna infrastruktura ni sledila hitri rasti števila prebivalcev, zato še vedno nimamo ustrezne povezave naselja Sončni dvori pri Brezju z glavno regionalno cesto Grosuplje-Cikava. Slednjo je treba nujno razširiti in modernizirati v letu 2007, saj zdaj povzroča prometne zastoje. Na tej cesti je treba zgraditi križišče pri Kovinastroju in na severni grosupeljski obvoznici križišče pri podjetju Logo. V letih 2008 in 2009 je treba zgraditi južno obvoznico v celoti in tako mesto razbremeniti prometa.

Premalo je tudi parkirni mest v mestnem središču, saj razen parkirišča ob železniški postaji ni omembe vrednega parkirišča. Kaj boste storili na tem področju, če boste župan?

Da bi to rešili, je treba nujno zgraditi parkirno hišo nasproti upravnega trikotnika ob Taborški cesti. Pri tem bo težava z nekaterimi deli zemljišč, ki so še vedno v postopku denacionalizacije. Smiselno bi bilo zagotoviti tudi dodatna parkirna mesta ob tržnici, pri čemer bi morali urediti samo tržnico ter površine za pešce in kolesarje ter razširiti

most čez Grosupeljščico v smeri proti Jerovi vasi.

Kakšen volilni izid pričakujete?

Glede na to, da sta me za župana predlagali Slovenska demokratska stranka in Slovenska ljudska stranka, podpirata pa me tudi Lista mladih za Grosuplje in Lista za razvoj Grosuplja, računam na zmago, saj se vsi skupaj zavzemamo za razvoj posamičnih krajev, občin in mest. Sposobni smo vzpostaviti sodelovanje med lokalno in državno ravno, kar je nujno za optimalen razvoj.

Doma imam banko podatkov

MERI KELEMINA, neodvisna kandidatka za poslanko Sevnice s podporo SDS

Na volitvah nastopate kot kandidatka SDS. Zakaj ste zbrali tudi 1.300 podpisov občanov in občanek?

Izvršilni odbor OO SDS Sevnica je že decembra 2005 podal pobudo in predlog, naj bi bila kandidatka SDS za županjo na lokalnih volitvah. Spomladi je bila narejena javnomnenjska raziskava, ki je pokazala, da imam pri občanah in občankah veliko podporo. Glede na to me je predsednik občinskega odbora Bojan Rugelj vprašal, ali bi za županjo kandidirala z njihovo podporo, in mi obljubil, da bo SDS za mojo kandidaturo zbrala 1.000 podpisov podpore za vložitev kandidature. Na tej podlagi in na prigovarjanje številnih sevnjskih gospodarstvenikov, obrtnikov in pomembnih ljudi sem v kandidaturo privolila.

Kateri so temeljni poudarki vašega programa?

Popoklicusekonomistka. Ta čas sem direktorica razvoja v Lisci. Govorim nemško in angleško in že več kot 20 let uspešno delam na evropskih trgih, na bližnjem in daljnem vzhodu. Brez celovitega poznavanja Evrope in sveta si danes ni mogoče predstavljati uspešnega razvoja občine in izrabe vseh ponujenih možnosti v okviru EU. Žal je občina Sevnica zadnjih deset let ena najslabše

razvitih občin v Sloveniji. Preprosto nimamo ekipe, ki bi znala aktivirati naše možnosti za hitrejši razvoj. Porabiti razmeroma majhen občinski proračun za dnevno politiko je nesmisel. Treba je pripraviti načrte in projekte, s katerimi bomo občinski proračun maksimalno oplemenitili s sredstvi iz evropskih skladov, izdelati moramo načrte in projekte, ki bodo zagotovili odpiranje novih delovnih mest, pospešiti graditev državne in lokalne cestne infrastrukture, mladim, izobraženim in sposobnim v večji meri omogočiti delo v domačem kraju in izdelati številne druge projekte, s katerimi bomo občino približali najbolj razvitim v državi.

Sevnica je bila v preteklosti znana po tekstilni industriji, ki pa je v zadnjih letih podobno kot drugod po Sloveniji zašla v krizo. Kako bi ji kot županja pomagali?

Pred dvajsetimi leti je v Sevnici tekstilna industrija cvetela. V tranziciji je tudi zaradi spekulacij propadlo več kot dva tisoč delovnih mest. Lisci se je predvsem po zaslugi sposobnega menedžmenta in pridnih delavcev uspelo rešiti in je na dobri poti, da se ohrani tudi v prihodnje. Kot županja občine bi prav zaradi poznavanja te stroke lahko veliko naredila za to področje. Z neka-

teri ljudmi poskušamo uresničiti zamisel o ustanovitvi državnega in evropskega centra za dizajn, ki bi zagotavljal kar nekaj navševrednotenih delovnih mest in možnost pomoči tekstilni in drugim dejavnostim v naši občini ter zunaj nje.

Kakšno je vaše stališče do graditve hidroelektrarne na Blanci?

Positivno. Seveda pa jeto državni projekt. Njegova največja pridobitev bo zagotovo to, da bo preprečil poplave, ki so pogosto uničevale naše delo in naše premoženje. S hidroelektrarno bomo pridobili tudi novo državno in lokalno infrastrukturo, na primer prevoznost jezovne zgradbe na Blanci za promet do 20 ton. Žal zaradi premajhnega angažiranja sedanjega župana ne bomo rešili vprašanja križanja državne ceste R-3 Sevnica-Blanca z mednarodno dvotirno železniško progo. Kljub predpisom, ki zahtevajo odpravo vseh istonivojskih križanj do leta 2008, jih bomo mi ob tako velikem obsegu rekonstrukcij pustili še naprej. To je nedopustno. Kot županja bom takoj začela pogovore za odpravo cestno-železniških prehodov.

Je to, da ste žena nekdanjega poslanca, prednost ali slabost pri kandidaturi?

Zagotovo velika prednost. Imam

praktično doma in ob vsakem trenutku na voljo banko podatkov, ki bi jih drugače težko našla. Zaradi tradicionalnih pozitivnih vrednot, ki jih ima moj življenjski partner, pa dobim tudi odgovore na najbolj zapletena sociološka in politična vprašanja. Seveda mi samo svetuje. Končne odločitve so vedno moje oziroma oblikovane v konsenzu s kolegi, prijatelji in strokovnjaki. ►

Teče zadnja minuta pred dvanajsto

FRANCI ROKAVEC, skupni kandidat SLS in SDS za župana občina Litija

Najprej nas zanima, zakaj ste se odločili za kandidaturo?

Da kandidiram za župana, sem se odločil na podlagi prigovarjanja številnih prijateljev, občank in občanov pa tudi zato, ker mi ni vseeno za Litijo in podeželje, še zlasti z vidika, da teče zadnja minuta pred dvanajsto, če želimo obrniti tok razvoja navzgor. Predvsem pa sem se odločil zato, ker je pred nami ključno obdobje, ko lahko s pravim pristopom pridobimo veliko evropskega denarja seveda ob dejstvu, da je treba zagotoviti dobro organizacijo, pripraviti kvalitetne projekte in poznati sistem črpanja evropskih sredstev, ki sem ga zadnji dve leti pomagal sanirati na ravni države. Pred nami je ustanovitev pokrajine in sedaj je treba skupiti skupaj, da dobimo sedež regije. Pri

delovanju občine je pomembno, da poznaš delovanje države in njenih institucij.

Kateri so po vašem mnenju problemi, ki jih je treba rešiti v občini? Katere bodo vaše prednostne naloge, če boste izvoljeni?

Moje prednostne naloge bodo odprtje Litije s sodobno cestno povezavo proti Ljubljani, graditev centralne čistilne naprave in plinska napeljava v mestu, dom starejših občanov, varstveno-delovni center, sanacija asfaltiranih lokalnih cest s celostnim pristopom k urejanju preskrbe z vodo ter posodobitev lokalnih cest in javnih poti v občini, kar je lahko podlaga za razvoj turizma na podeželju in v občini kot celoti. Poiskati bo treba tudi optimalne rešitve za ustanovitev visoke šole ter ustvariti ugo-

dno klimo za razvoj gospodarstva in podjetništva v občini.

Vaša občina tako kot mnoge druge močno gravitira k prestolnici. Tukaj gre verjetno za dvorezen meč: pozitivni učinki in odvisnost od Ljubljane.

Res je, tu gre za izrazito dnevno migracijo delovne sile v prestolnico in tako tudi odliv ustvarjenega dohodka na prebivalca, kar nujno sili k oblikovanju takšnih zakonodajnih rešitev, ki bodo vzpodbujale regionalni razvoj. Menim, da bo pri regionalizaciji Slovenije treba upoštevati te razlike in oblikovati takšno rešitev, ki bo povezovala občine s približno enako razvitostjo.

Županski kandidati po Sloveniji govorijo o izzivih regionalizacije

in črpanju sredstev iz evropskih skladov. Kot državni sekretar imate zelo dober vpogled v dejansko stanje na teh področjih. Kako bi se Litija lahko dodatno razvila ob implementaciji lokalne samouprave?

Ob regionalizaciji Slovenije si bom prizadeval za oblikovanje regije ob središču Slovenije. Menim, da je to na tem območju pomembno z vidika zagotavljanja boljših pogojev za črpanje evropskih sredstev tudi po letu 2013.

Vrste pred okenci sodijo v zgodovino

ALOJZ KLEMENČIČ, kandidat SDS za župana občine Ajdovščina

Zakaj ste se odločili kandidirati za župana?

Ko so me kolegi iz SDS vprašali, ali sem pripravljen kandidirati za župana občine Ajdovščina, sem si podobno vprašanje postavil tudi sam. Kandidaturo sem sprejel zato, ker sem spoznal, da imam dovolj izkušenj pri delu z ljudmi, s financami, s projekti in pri gospodarjenju s premoženjem. Nisem zanemaril niti dejstva, da me je predlagala največja slovenska stranka, ki je hkrati tudi zmagovalna in vladna stranka. Posebno me je vzpodbudila misel predsednika vlade in naše stranke Janeza Janše, ko je dejal, da si želi tako lokalno oblast, ki bo sposobna sodelovanja z državno oblastjo pri skupnih projektih. Zahvala za polno podporo gre tudi moji družini, ki mi pomeni največ v življenju.

Kateri so po vaše najbolj akutni problemi ajdovske občine in kako bi jih reševali?

Naš program je zajet v dvanajstih točkah. V njem posvečamo pozornost vsem generacijam. Sestavljali smo ga kandidati za občinski svet in kandidat za župana. Ogromno idej in predlogov se je znašlo na kupu. Veliko preveč za izvedljiv program. Pod predlagani program smo se podpisali vsi sestavljavci in se s tem obvezali in zavezali, da ga uresničimo. Program je obrnjen k človeku. Ljudje so naš največji kapital. Volivke in volivci so že opazili, da ne uporabljam besed: zavzel se bom, potrudil se bom in podobno. Vse, kar smo napisali v program, znamo in zmoremo uresničiti. Občina Ajdovščina se bo šele soočila z največjim problemom – izgubo delovnih mest. Najvažnejša naloga je zapolniti industrijske cone, ki so sicer vzpostavljene, vendar le 30-odstotno zasedene.

Že dolgo ste dejavni v krajevni skupnosti. Kako bi te izkušnje prenesli na vodenje občine?

Moje delovanje v organih krajevne skupnosti, še bolj pa dolgoletna odgovorna dela v gospodarstvu mi širijo pogled na probleme ljudi in dajejo odgovore na pričakovane izzive. V gospodarstvu smo usmerjeni k pridobivanju denarja, v občini pa predvsem k porabi. Proračun občine bo z menoj dobil novo dimenzijo.

V svojem programu se zavzimate za to, da bi bila občinska uprava bolj navzoča na krajevni ravni. Kako bi bilo to v praksi?

Občinska uprava je servis občanov. Nepreklicno. Dolge vrste pred okenci so sramoten ostanek zgodovine. Spodobi se, da občane v občinski stavbi sprejememo v delovni sprejemnici kulturno, prijazno in posamično. Most zaupanja med občinsko upravo in občani bomo gradili tudi z »uradnimi urami na vasi«. Verjamem v uspeh.

Širša severnoprimska regija oziroma njene občinske uprave imajo drugačen politični predznak kot Ajdovščina. Kako bi s sosedi sodelovali v skupnih, širše zastavljenih projektih?

Kvaliteta sodelovanja med sosednimi občinami je odvisna predvsem od širine župana. Čedalje več je projektov, ki se ne morejo ustaviti na občinski meji. Navsezadnje so taki projekti podprti z državnim in evropskim denarjem. Za uspešno sodelovanje zame ne obstajajo ovire – niti strankarske, svetovno-nazorske niti osebne. Edino, kar šteje, so zadovoljni občani.

Ključ je cestna povezava

FERDINAND JAKŠA, kandidat SDS za župana občine Semič

Ste direktor ene od poslovnih enot družbe TPV iz Novega mesta. Zakaj želite postati župan?

Kandidiram zato, ker želim hitrejši razvoj občine in imam možnost, da pridobim več razvojnih sredstev za občino. Kot član vlada-joče stranke imam najlažji dostop do vladnih resorjev in ministrstev, zato bi bila škoda, da ne izkoristim ugodne situacije za občine.

Naslednja štiri leta bodo namreč prelomna tako za Slovenijo kot za lokalne skupnosti, saj je država netoprejemnica evropskih sredstev. Treba pa se bo zelo potruditi, da pridobimo čim več sredstev za razvoj gospodarstva in infrastrukture. Le tako lahko ustvarimo večjo blaginjo vseh občanov.

Občina ni prav bogata, prej obratno. Kako bi to spremenili?

Moja vizija, in upam da tudi vizija občanov, je, da občina postane gospodarsko razvita in ne bo več netoprejemnica finančne izravnave s strani države, ampak se bo lahko sama vzdrževala. Za-

kaj bi se primerjali z manj razvitimi občinami, lotimo se razvoja in se primerjamo z razvitimi, ki si ustvarjajo pogoje, kar v Semiču pogrešam. Ustvariti moramo še boljše pogoje kot doslej, pridobiti si moramo zaupanje gospodarskih družb z visoko dodano vrednostjo na proizvod, da bodo povečale vlaganja pri nas.

Kako lahko vse to uresničite?

Priti moramo do čim krajše cestne povezave z dolenskim gospodarskim bazenom in središčem države, posodobiti je treba elektrifikacijo in telekomunikacije, kjer je nujna sodobnejša internetna povezava, pogoji za pridobitev komunalno urejenega zemljišča za graditev gospodarskih objektov morajo biti ugodnejši, delitev sredstev med družbenimi in gospodarskimi dejavnostmi v občini pa enakomernejša.

Nedvomno je treba strokovno usposobiti tudi občinsko upravo. Kako?

To je treba oblikovati tako, da bo sposobna sodelovati pri učinkovitem črpanju in učinkoviti porabi evropskih sredstev, ki bodo v naslednjih letih na voljo v bistveno večjem obsegu kot doslej. Uprava mora biti sposobna zmanjšati regionalne razvojne razlike pa tudi sodelovati z institucijami na državni ravni, sodelovati pri regionalizaciji Slovenije, sposobna mora biti voditi in spremljati ter prevzemati infrastrukturne projekte. Doslej smo namreč tudi na tem področju delali velike napake. Zgrajene so bile ceste, vodovodi, vrtec in podobno, njihova kakovost pa je bila slaba, zato že marsikaj od zgrajenega propada, popravila pa terjajo dodaten, težko pridobljen denar.

Vaš program je dober, med krajanji lepo sprejet, veliko pozornosti pa je poželo tudi vaše prizadevanje za približanje izobraževanja. Zakaj se zavzimate za to?

Res je. Moj cilj je univerzitetno izobraževanje pripeljati čim bližje občini. Prepričan sem, da

so starši, ki imajo že tako nizke plače, tepeni še z dragim šolanjem otrok v Ljubljani pa tudi v Novem mestu. Fakulteto je treba pripeljati v Belo krajino in tudi s tem omogočiti razvoj kraja in obdržati kader.

Bi za konec radi še kaj poudarili?

Na lokalnih volitvah ima občinska SDS poleg županskega kandidata še listo za občinski svet. Pripravljeni smo za odprto koalicijo in za podporo vsakomur z naprednimi razvojnimi idejami za občino Semič. Naša vizija je doseči čim večjo konkurenco delovne sile v občini in prebivalcem občine zagotoviti čim boljšo socialno blaginjo.

Župan iz gospodarstva je racionalnejši

ROBERT ČEHOVIN, kandidat SDS za župana občine Žalec

Kako ocenjujete razmere v občini Žalec? Kam bi kazalo v največji meri usmeriti prizadevanja, če boste izvoljeni?

Stanje v občini Žalec je zaskrbljivo, saj novih investorjev preprosto ni. Prostora za dejavnost je dovolj, vendar Arnovski gozd ni alternativa, saj je nenormalno drag. Obstajajo boljše in neprimerno cenejše rešitve. Novih delovnih mest ni, saj je to povezano s slabotnim gospodarskim razvojem. Moj prvi cilj bo zato urediti vsaj dve do tri poslovne cone s sprejemljivimi cenami za investitorje. To je izziv za mlade ljudi z idejami in željo po ustvarjanju novih podjetij.

Občina Žalec je osrednja občina v Spodnji Savinjski dolini.

Kakšen potencial si obetate od razvoja regionalne ravni lokalne samouprave?

Prepričan sem, da je razvoj celotne Savinjske doline mogoč samo z medsebojnim sporazumevanjem in da moramo za pridobitev nepovratnih sredstev Evropske unije nastopati združeno. Evropska sredstva bomo pridobili najprej za razvoj gospodarskih panog, ki imajo okoljsko neoporečno tehnologijo.

Kaj bo temelj vašega županovanja?

Kot župan si bom prizadeval za rešitev stanovanjskih težav v občini. Prepričan bom potencialne prebivalce, da bo občina Žalec postalo pravo, prijazno in odprto mesto za ustvarjalno življenje. Tudi zato

bo moj prvi projekt že tolikokrat obljubljena graditev doma za starejše in varovana stanovanja. Verjamem, da sem s svojim dosedanjim delovanjem znal združiti različno misleče ljudi, zato o sodelovanju z različnimi političnimi dejavniki v občini ne dvomim, kajti družili nas bodo skupni projekti v zadovoljstvo mladih, delovno aktivnih in starejših ljudi.

V vašem programu je več ambicioznih projektov. Bo mogoče vse uresničiti v enem mandatu?

Verjamem, da vseh ciljev ne bo mogoče doseči v enem mandatu, zato je naloga župana, da pripravi podlago za celostni razvoj, tega pa bo nadaljeval tisti, ki bo prišel za njim, ne glede na politične barve.

Je to, da izhajate iz gospodarstva, prednost ali slabost za župansko funkcijo? Kako si predstavljate sodelovanje s političnimi dejavniki na lokalni ravni?

Prednost. Prepričan sem namreč, da je župan, ki prihaja iz gospodarstva, v nasprotju z nekatere, ki so ves čas dejavni samo v negospodarstvu, racionalnejši, preudarnejši in razvojno naravnani. ►

Ne morem si kaj, da ne bi odprl ust

JERNEJ VERBIČ, neodvisni kandidat za župana Postojne s podporo SDS in NSi

Ste župan občine Postojna. Zakaj ste se odločili, da boste znova kandidirali?

Če se ozrem nazaj, lahko ugotovim, da je bilo v mojem mandatu uresničeno vse, kar sem pred volitvami zagotavljal. Postojna pred štirimi leti ni imela ustreznih načrtov in projektov, na katerih bi lahko delali naprej. Podjetniki niso imeli kje zidati, ker ni bilo komunalno opremljenih zemljišč. Vse, kar je bilo v preteklem mandatu storjeno, pa je dobra podlaga za nadaljnje delo, zato je moj program za naslednji mandat bistveno bolj ambiciozno zastavljen, kot je bil pred štirimi leti.

Ste s svojim dosedanjim delom zadovoljni? Bi lahko rekli, da je občina napredovala?

Glede prvega morate vprašati ljudi. Občanke in občani Postojne so mi pred štirimi leti zaupali mandat in 22. oktobra ne bodo ocenjevali samo moje vizije, ampak tudi preteklo delo. Glede drugega: sprejeli smo številne plane, odprli prostor, komunalno opremili območja za gospodarske in stanovanjske dejavnosti, v Postojno smo pripeljali nove izobraževalne programe, intenzivirali smo

prenovo komunalne infrastrukture, cest in drugega, skrbeli za podporo šolstvu, družbenim dejavnostim, gasilcem, mladim in starejšim. Postojna je vzpostavila partnerski odnos z novo državno oblastjo, kar se kaže tudi pri našem hitrejšem razvoju v zadnjih dveh letih.

Kaj bi bilo treba v občini še postoriti?

Čaka nas še veliko dela. Najprej bo treba dokončati investicije, ki so bile začete v letošnjem letu: nova telovadnica pri osnovni šoli (vrednost 500 milijonov tolarjev), do konca leta bo prenovljen objekt za podjetniški inkubator v Velikem otoku (200 milijonov), do sredine prihodnjega leta bo prenovljen objekt za muzej (140 milijonov), dokončana komunalna oprema poslovne cone Veliki otok (250 milijonov), teče priprava projektov za nov vrtec, prenovno knjižnico, nov gasilski dom. Vzporedno pripravljamo nov občinski plan, ki bo temelj prihodnjega razvoja in v katerega bodo prostorsko umeščeni tudi projekti, ki nam jih je pod delovnim nazivom »Perspektiva« uspelo uvrstiti v predlog državne

resolucije o strateških projektih, ki naj bi se izvajali do leta 2023 in z izvedbo katerih bo Postojna postala eno izmed bodočih devetih gospodarskih središč Slovenije. Boljši finančni položaj, ki ga bo prinesel spremenjeni zakon o financiranju občin, bo nedvomno pripomogel k temu, da se bo občina v prihodnjem obdobju razvijala bistveno hitreje kot doslej. Čaka nas še vrsta manjših, a za občane pomembnih nalog: od nadaljnega urejanja mesta, ureditve turistične infrastrukture, postavitve mestne tržnice do ureditve celotne infrastrukture tako na vaseh kot v mestu.

Kako ste rešili problem zbiranja odpadkov in odlagališča v Stari vasi?

Na začetku mandata ni bil na območju občine Postojna postavljen noben ekološki otok. Danes je celotno območje (mesto in vasi) pokrito s posodami za ločeno zbiranje odpadkov. Na komunalnem odlagališču nad Staro vasjo, ki je sanirana in urejena, deluje zbirni center za odpadke. Ko so se ljudje na referendumu odločili, da centra za ravnanje z odpadki ne želijo v svojem okolju, smo žu-

pani občin notranjsko-kraške regije čedalje bližje rešitvi, ki ne bo na območju občine Postojna in bo omogočila zaprtje komunalnega odlagališča nad Staro vasjo, kot velewa zakon.

Menda ste znani po tem, da ne silite v ospredje, ampak se raje pokažete s svojim delom. Je to na volitvah prednost ali slabost?

O tem bova lahko sodila po volitvah. Sicer pa sem zelo veliko med ljudmi. Vesel sem, če me povabijo v svojo sredo, in rad se odzovem vsakemu povabilu. Včasih mogoče postanem tudi »vsiljiv«, ko se po uradnem koncu kakšne prireditve pomešam med pevce in z njimi zapojem. Upam, da mi ljudje tega ne zamerijo. Sem odprt človek, rad imam glasbo in ne morem si kaj, da ne bi odprl ust, ko zadoni pesem.

Stara garnitura se je utrudila

ROBERT PAJK, kandidat SDS za župana Jesenic

Zakaj ste se odločili, da kandidirate za župana?

H kandidaturi sem bil povabljen s strani občinske SDS, privolil pa sem, ker v tem vidim edinstveno priložnost, da aktivno sodelujem pri ustvarjanju in spreminjanju gospodarske, kulturne in politične podobe občine. Na Jesenicah so se v preteklosti nekatere stvari res obrnile na bolje, vendar pa kaže, da se je stara garnitura utrudila. Ne ponujajo namreč novih programov in primernih vsebin, investicije so ustavljene, občinska uprava se na mnogih področjih

izkazuje kot nesposobna, energetska in komunalna opremljenost občine je porazna ... Dovolj za izziv torej. Verjamem v svoje sodelavce, zaupam v svoje znanje in izkušnje ter sem prepričan, da z novo močjo stvari na Jesenicah lahko obrnemo na bolje.

Kaj nameravate v primeru izvolitve storiti v zvezi z opuščnimi obrati železarne in z občasno prevelikimi izpusti nevarnih snovi v ozračje iz jeklarne?

Območje opuščeni obratov ponuja pogoje za graditev poslovnih

in industrijskih objektov, posledično zagotovitev delovnih mest in za graditev objektov, ki bodo pripomogli k boljšemu življenju v mestu. Sem sodijo tudi tehnološki park s podjetniškim inkubatorjem in z izobraževalnimi ustanovami, znotraj mesta pa zgraditev centra s pravo mešanico programov in vsebin, ki jih mesto oziroma mestno središče potrebuje. V Acroniju je nedavno začela delovati ena najmodernejših odpravevalnih naprav v Evropi, tako da je problem izpustov v veliki meri rešen. Obstajajo pa druge posledice onesnaževanja,

denimo žlindra. Spodbujal bom programe, s katerimi bo prebivalcem zagotovljeno zdravo okolje in vsaj delno povrnjena škoda, ki jo je mestu v preteklosti povzročila železarna s svojo dejavnostjo.

Kateri so še potenciali tega gornjesavskega kraja?

Potencialov je veliko; voda Julijana pa logistični center, ki ga omogočata lega in že obstoječa infrastruktura, trženje odlagališča odpadkov Mala Mežaklja, Jesenice kot središče izobraževanja tehniških kadrov, turistična

ponudba kot dopolnitev in nadgradnja ponudbe Bleda in Kranjske Gore, dobro opremljena bolnišnica in ne nazadnje mesto, ki zna svojo nacionalno mešano sestavo prebivalcev obrniti sebi v prid. Moja vizija so Jesenice kot prostor, kjer ima kakovost življenja visoko mesto. Občina,

v kateri se da dobiti zaposlitev in biti za delo dobro plačan, kjer se da kupiti stanovanje, četudi nisi bogataš, kjer se da izobraževati pa tudi aktivno in kakovostno preživljati prosti čas – bodisi v kulturnih, športnih ali gostinskih objektih ... Prostor, kjer bo tudi starost varna in prijetna.

Boste, če boste izvoljeni za župana, ostali direktor HK Jesenice?

O tem bom razmišljal po volitvah. Vse pa bom naredil, da se bo dobro začeto delo v klubu uspešno nadaljevalo in da zgodba o uspehu jeseniškega hokeja ne bo muha enodnevnica.

Iz Kočevja bi rad naredil evropsko mesto

MARKO VIZJAK, skupni kandidat SDS in NSi za župana Kočevja

Zakaj ste se odločili za kandidaturu?

Za kandidaturo sem se odločil, ker imam mesto rad in ker bi rad iz Kočevja naredil uspešno evropsko mesto.

Za kaj si boste kot župan najbolj prizadevali?

Najbolj si bom prizadeval, da se občina najprej prostorsko uredi, saj vlada na tem področju zdaj velik nered. Občina je gospodarsko slabo razvita, zato si bom prizade-

val za razvoj malega gospodarstva in obrti. V okviru gospodarstva si bom prizadeval za razvoj turizma in podeželja. Prednostne naloge so tudi na področju prometa, socialnih vprašanj in romske problematike.

Ena od posebnosti Kočevja je, da nima železniške povezave za potnike z Ljubljano. Bi bilo ta po vaše smiselna?

Potniška železniška povezava je smiselna in zaradi preobremenjenosti ceste tudi nujna.

Eden od problemov Kočevja so tudi neurejeni odnosi z romsko skupnostjo. Kako urediti to vprašanje?

Njihova naselja je treba najprej prostorsko urediti, nato pa jih s sredstvi EU in državnimi sredstvi tudi komunalno opremiti, omogočiti najem ali odkup parcel za hiše, podobno torej, kot so se tega problema lotili v Krškem. Poseben pristop bi bil potreben tudi na področju zaposlovanja.

Kakšen izid pričakujete na volitvah?

Uvrstitev v drugi krog in potem zmago.

Ni statusa? Ni panike.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

www.vzajemna.si

080 20 60

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

ZAKAJ?

Obvezno zdravstveno zavarovanje študentu ali dijaku, ki izgubi status, stroškov zdravstvenih storitev ne krije več v celoti, zato moramo del cene kot **doplačilo plačati sami**. Ta doplačila so lahko **zelo visoka**, izognemo pa se jim lahko s **sklenitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pri Vzajemni**.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- dopolnilno zdravstveno zavarovanje **VzajemnaZdravje**
- **darilo:**
 - **10 % popust** na avtomobilsko kasko zavarovanje pri **Zavarovalnici Maribor**
 - **50 % popust** pri mesečni naročnini za prve štiri mesece pri sklenitvi naročniškega razmerja za **ADSL**
 - **brezplačna izdelava 40 fotografij** za prvih tisoč skleniteljev zavarovanja preko www.vzajemna.si
- **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne

Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

Znance imam po vsej Evropi

JOŽE KAVKLER, kandidat SDS za župana Slovenske Bistrice

Kako so potekale priprave na lokalne volitve v Slovenski Bistrici?

V času volilne kampanje je bil tempo pospešen, saj je bilo treba obiskati vseh 15 krajevnih skupnosti. Slovenska Bistrica ima namreč nekaj več kot 24 tisoč prebivalcev. Obiskali smo praktično vse kraje, kar je bilo po eni strani naporno, po drugi pa zanimivo in zelo poučno. To je namreč neposreden način seznanjanja s problemi v različnih krajih. Zanimivo je, da so problemi pravzaprav zelo različni.

V svojem nagovoru volivk in volivcev ste zapisali, da je bila Slovenska Bistrica, njen videz in prihodnost, za vas vedno izziv in navdih za delo. Katere problematike bi se kot župan najprej lotili?

Za temelj sem si zadal hitrejšo gospodarsko rast. Gospodarstvo v

Slovenski Bistrici je sicer dokaj dobro razvito, vidim pa še veliko možnosti za hitrejši prihodnji razvoj. Poudarek je seveda na metalurgiji, saj Inpol z vrsto podjetij še vedno predstavlja precej več kot polovico občinskega gospodarstva. Tu se da zagotovo še veliko narediti, in sicer s korektnim in tesnim sodelovanjem z ekipami iz teh podjetij. Drugo zelo zanimivo področje so naravna bogastva – Pohorje je zelo bogato z graniti. Ogromni so tudi potenciali kmetijstva in turizma. Slednjemu se nameravam intenzivneje posvetiti, saj bi si upal trditi, da je v Slovenski Bistrici na tem področju glede na možnosti narejenega premalo. Lokacija občine je namreč izredno lepa – jugovzhodni obronki Pohorja pa ravnina Dravskega polja. Kraj je zanimiv tudi geološko glede na prelomnico med pohorskimi gra-

niti in apnenci na drugem koncu. Tu bi lahko bile zelo zanimive zaloge termalnih voda. Zato sem glede prihodnjega razvoja turizma zelo optimističen.

Imate veliko poslovnih in direktorskih izkušenj doma in v tujini. Kako nameravate to prenesti v županovanje?

V tujini imam pravzaprav še več izkušenj kot doma. Tukaj gre na eni strani za številne poslovne stike, ki so še vedno živi in jih vedno lahko uporabim tudi pri županovanju. Možnosti vidim predvsem v intenzivnejšem in hitrejšem privabljanju tujega kapitala. Na eni strani – kar se tiče gospodarskega razvoja – so to evropski skladi, z dobrimi projekti pa bi se dalo pritegniti tudi zasebni kapital. Na drugi strani pa gre za številna znanstva po Evropi, kjer

sem se poslovno gibal. Vse to se da na neki način prenesti tudi na občinsko raven.

Si upate napovedati izid volitev v vašem kraju in v bližnjem Mariboru?

Pet nas je, mislim, da mi bo uspelo priti med dva. Za Maribor pa menim, da ima gospod Pivec največ možnosti, saj se je uveljavil v prvi vrsti kot resen zdravnik pa tudi kot izjemno široka osebnost zunaj svoje stroke.

Čas je za spremembe

PETER VERBIČ, neodvisni kandidat za župana Domžal s podporo SDS, SLS, SNS in AS

Kaj je botrovalo vaši odločitvi, da kandidirate za župana?

K temu so me nagovarjali številni občani. Želeli so si, da bi kandidiral nekdo, ki še nikoli ni bil porabnik proračunskih sredstev, in nekdo, ki ima izkušnje v gospodarstvu ter organizacijske in menedžerske sposobnosti. Tudi sam sem prišel do spoznanja, da je čas za generacijo, ki ji pripadam, da nekaj naredi. Domžale namreč na področju gospodarstva, obrtništva in podjetništva dobesedno stagnirajo. Mojo odločitev je potrdilo tudi to, da sem že v treh dneh dobil šeststo glasov podpore, ko sem kot ne-strankarski, neodvisni kandidat iskal podporo občanov. Naj dodam, da je lahko kritizirati druge, teže pa se je odločiti in prevzeti odgovornost. Ocenjujem, da sem eksistenčno neodvisen, preskrbljen, in da lahko določeno obdobje namenim razvoju občine.

Kako bi svoje podjetniške sposobnosti (Peter Verbič je ustanovitelj podjetja Verpex, ki se ukvarja z elektroenergetiko, op. a.) prenesli v županovanje?

Menim, da je občina malo večje podjetje in nedvomno potrebuje človeka, ki ima občutek za delo z ljudmi. Lahko rečem, da to lastnost kot dolgoletni vodja organizacije večjih športnih prireditev, kjer sem večkrat deloval tudi prostovoljno, imam. Po drugi strani sem ideološko neobremenjen. Menim namreč, da je čas kulturnega in ideološkega boja minil, da se mi zdaj prizadevamo le za ekonomsko eksistenco, nova delovna mesta, za večjo dodano vrednost in za razvito Evropo.

V programu ste zapisali, da se boste zavzemali za enakomeren razvoj občine. Kako nameravate to doseči?

V prvi vrsti je treba pritegniti

podjetnike, ki so pripravljeni vlagati v razvoj občine, in sicer na podlagi javno-zasebnega partnerstva. Na drugi strani pa si občina Domžale v 21. stoletju ne sme več dovoliti, da nekatera naselja na primer ne bi imela vode. Depala vas je denimo povsem odrezana od sveta; nima postajališča, nima dokončane kanalizacije, nima trgovine, igrišča ipd. Infrastrukturo – ceste in komunalno opremljenost – je treba zagotoviti v prav vseh naseljih v občini. Težave so tudi s parkirno hišo, ureditvijo mestnega prometa, vrtci ... Poleg tega so Domžale z bloki postale spalno naselje, nimajo mestnega jedra, na prostor v domu starejših občanov se čaka dve leti ...

Boste ostali predsednik AMD Domžale, če boste župan?

Ta čas sicer težko rečem, razmišljam pa, da bi se tej funkciji odpovedal, mogoče zaradi konflikta

interesov, saj je AMD Domžale porabnik proračunskih sredstev.

Si upate napovedati izid volitev?

Domžale so bile od nekdaj levo usmerjene, to traja že 12 let. Zato zmagati ne bo preprosto, saj ti ljudje obvladujejo medije, po drugi strani grozijo tistim, ki bi preveč izpostavljali nasprotnike. Prepričan pa sem, da so Domžalčani toliko modri, da se zavedajo, da je prišel čas za spremembe, da moramo znova postati to, kar smo nekdaj že bili. Tudi zato je moje geslo Za Domžale, napredne in uspešne.

Župan bom brezplačno

ANDREJ ČUFER, kandidat SDS s podporo NSi in SLS za župana občine Radovljica

Osem let ste bili član občinskega sveta v Radovljici. Kaj je botrovalo vaši odločitvi za župansko kandidaturo?

V občinskih odborih sem bil celo pet mandatov in šele v svojem zadnjem mandatu (1998–2002) prvič s predznakom kake stranke. Kot dolgoletni podjetnik in arhitekt sem že dolgo opazoval, da se občina razvija v napačno smer. Okrog sedanjega župana se je po osmih letih županovanja izoblikovala skupina, ki je preveč skrbela za lastni razvoj. Bilo je tudi zelo veliko vzpodbude znancev in prijateljev, naj se odločim za župansko kandidaturo. Z izdatno podporo desne politične opcije (SDS, NSi in SLS) pa je bila odločitev še lažja. Odločil sem se tudi, da bom, če

bom seveda izvoljen, delo župana opravljal častno – brezplačno.

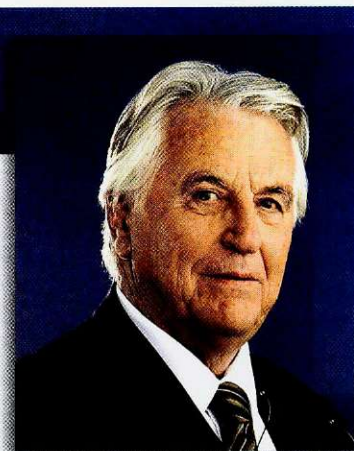
V čem se vaš volilni program razlikuje od programov drugih županskih kandidatov v vaši občini?

Na splošno so si predvolilni programi zelo podobni, saj temeljijo na istih problemih. V svojem pa sem opozoril predvsem na mnoge napake na področju prostorske ureditve. Poudarek sem dal razvoju podjetništva in vsemu, kar spada k uspešnemu podjetniškemu razvoju. V občini Radovljica ni več veliko večjih podjetij. Pohvalimo se sicer lahko z nekaj zelo uspešnimi malimi podjetji, vendar pa vsa skupaj ne dajejo dovolj delovnih mest. Še vedno se mora veliko ljudi

voziti na delo tudi v oddaljene kraje. Za Radovljico bi rad, da bi bila prepoznavna po urejenosti, dobrih cestah, turizmu, kulturi in po prijaznosti. Mislim, da si Radovljica in njeni prebivalci to zaslužimo.

Dlje časa ste delovali kot uspešen podjetnik. Menite, da vam to lahko pomaga pri opravljanju županske funkcije?

Če delaš 47 let v podjetništvu, ki je precej bolj zahtevno in dinamično kot županstvo, mi bodo pridobljene izkušnje v veliko pomoč. Treba pa se bo navaditi na včasih zapleteno usklajevanje med svetniki in zapletene postopke. Upam, da bom tudi med izvoljenimi svetniki dobil potrebno podporo in da bo sodelovanje

v prid nadaljnjemu razvoju naše občine dobro.

Kakšne možnosti pripisujete svoji kandidaturi?

Če ne bi videl možnosti za zmagano na volitvah, se za kandidaturo ne bi odločil. Vem, da si veliko ljudi želi pozitivnih sprememb, za župana pa človeka, ki je v svojem delu uspešen in cenjen. Kljub temu pa je volja ljudi včasih nepredvidljiva.

Turizem je močan, ker zaposluje

DEMETER SADNIKAR, skupni kandidat SDS, NSi in SLS za župana Kamnika

Lokalne volitve so tik pred vrati. Zakaj ste se odločili za kandidaturo za župana in kako so potekale priprave?

Odločitev za kandidaturo je v meni zorela dalj časa, zato ni stvar trenutnega navdih ali neuresničljive poklicne ambicije. Vse svoje življenje živim v Kamniku in vidim razliko v kakovosti življenja včasih in danes. Preprosto mi ni vseeno, kaj se s tem mestom dogaja. Glede na svojo aktivnost v poklicu (Demeter Sadnikar je veterinar, op. a.), kjer sem že veliko dal, se mi zdi to nov izziv, zato sem kandidaturo sprejel. Še lažje sem se zanj odločil po pogovoru z gospodom Veršnikom, kamniškim poslancem, ki me je prvi povabil k tem pogovorom in s katerim

sva hitro našla skupni jezik. Kar pa me je najbolj prepričalo, je bila podpora vseh treh pomladnih strank. Kadar so bile v Kamniku volitve, sem se namreč spraševal, zakaj so se glasovi na desni strani porazgubili.

Volilna kampanja zelo intenzivno teče že od marca. Nobene stvari nismo prepustili naključju in menim, da nam gre dobro.

V čem se vaš program razlikuje od programa sedanjega župana Toneta Smolnikarja?

Prednost dajem tistim stvarim, s katerimi se že dolgo ni nihče prav zares ukvarjal. Kamnik je pozidan in se zdi kot spalno naselje, kar je posledica tega, da v dvanajstih letih ni bilo narejenega nič za pridobitev

novih delovnih mest. Tudi gospodarske razmere so se v Kamniku v tem obdobju močno poslabšale, kar se vidi med drugim na spletnih straneh statističnega urada, kjer vidimo, da je v tem mestu brutoplača za skoraj sto tisoč tolarjev nižja kot v ljubljanski regiji. To so torej alarmantne zadeve, ki bi jih bilo treba spremeniti.

Katere so druge prioritete v vašem volilnem programu?

V današnjem svetu je ena najmočnejših gospodarskih panog turizem, to pa zato, ker zaposluje. Ne moreš ga avtomatizirati, treba je biti prijazen, ljudje pa potrebujemo usluge in dogodke. Tudi na tem področju v Kamniku ni bilo narejenega ničesar. Naj omenim le Veliko planino; pred dvanajstimi leti je tamkajšnji hotel (in vsa druga infrastruktura) še obratoval, zdaj pa kljub velikim vlaganjem planina sameva. Vedno tudi poudarjam, da je Tuhinjska dolina naš drugi biser,

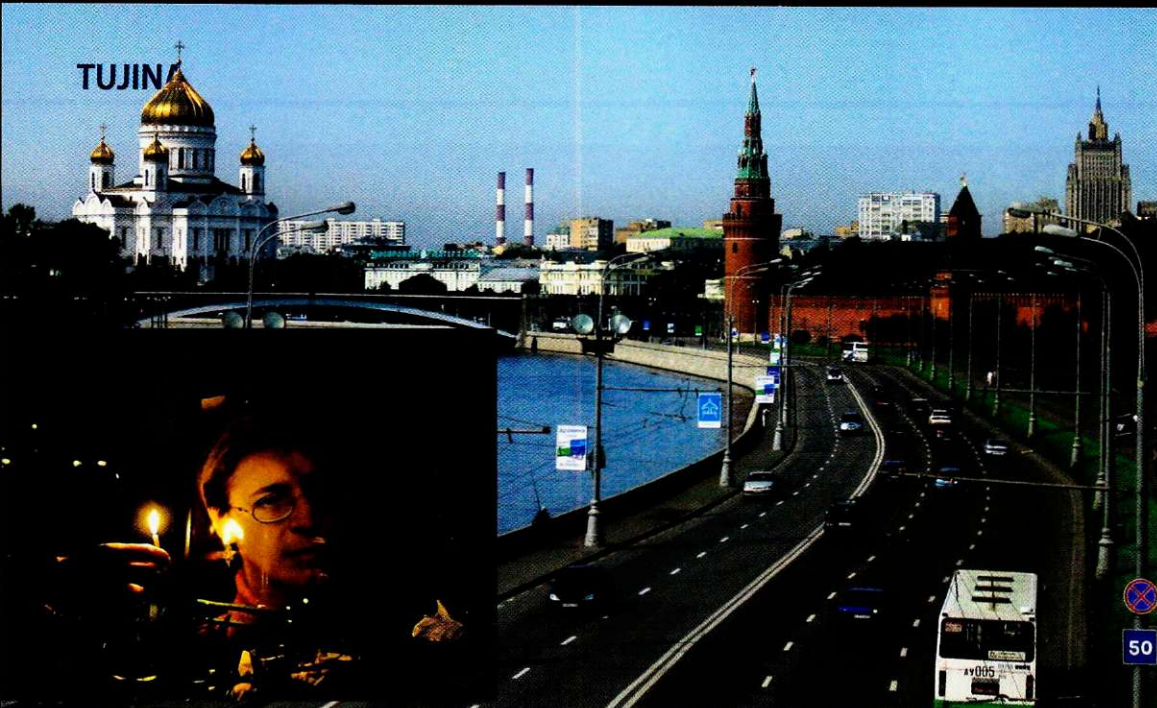

takoj za Kamniško Bistrico. Gozdov, pešpoti in na splošno kmečke pokrajine je zelo veliko, kar bi lahko izkoristili za razvoj kmečkega turizma. Tudi tu je veliko neizkoriščenih možnosti. Razvoj podeželja je na tem koncu torej zelo zaostal, uveljavljajo se le programi, ki jih podpira država z evropskimi sredstvi.

Si upate napovedati izid volitev?

Če bi pred enim letom, ko sem se za kandidaturo odločil, vedel, da ne bi mogel uspeti, se v to niti ne bi podal. Zato sem prepričan, da bomo te volitve dobili in da bo Kamnik dobil novega župana.

Radio Krka
106.6 MHz

V Moskvi so se poslovlili od Ane Politkovske, ene redkih novinark, ki je poročala o manj znanih plateg ruske družbe.

Umor iskalke resnice

Ana Müllner, foto: Reuters, AP

Umor znane ruske novinark Ane Politkovske je vrgel temno senco na vlado Vladimirja Putina in potrdil dejstvo, da je novinarski poklic v Rusiji velikokrat lahko usoden.

Ano Politkovsko, katere članki so nemalokrat šokirali tako Rusijo kot tudi svetovno javnost, je ubil zamaskirani neznanec, ko se je 7. oktobra popoldne vračala z nakupov. Nihče ne dvomi, da je šlo za naročen umor, marsikdo pa meni celo, da je naročilo prišlo iz samega državnega vrha. Njen umor je po vsej Rusiji sprožil val obtoževanj na račun svobode govora, ki je večinoma le mrtva črtka na papirju.

Novinarstvo kot poslanstvo

Ana Politkovska je s svojim dolgoletnim delom postala ena najbolj znanih ruskih novinark zadnjih desetletij. Večkrat nagrajena novinarka neodvisnega opozicijskega časopisa Nova Gazeta je poročala o temah, ki so v ruskih medijih večinoma prezrte ali pa zaradi

pritiska oblasti o njih poročajo le površno. Rojena je bila v New Yorku, kjer je preživela tudi velik del mladosti, kar ji je omogočalo, da je dogajanje znotraj tedanje Sovjetske zveze spremljala s kritično distanco. Po diplomu iz novinarstva na moskovski univerzi je začela pisati za moskovski časopis Izvestija, njena kariera pa je dobila povsem nove razsežnosti, ko je leta 1998 prvič obiskala Čečenijo. Ob njenem prvem obisku te revne republike je nastal intervju s čečenskim predsednikom Mashadovom, Politkovska pa je počasi začela odkrivati vse grozote, ki so se dolga leta dogajale v Čečeniji in so jih ruske oblasti bolj ali manj uspešno skrivale pred očmi svetovne javnosti.

V svojih člankih je ruski javnosti razkrivala posledice, ki sta jih v Čečeniji in na območju Kavkaza pustili dve brutalni vojni, ter o krhkem premirju, v katerem je vsakdanjik prav tako krut kakor v vojnem času. Raziskovala je številne zunajsoodne poboje, ki so se dogajali v času tako Jelcinove kot Putino-

ve vlade, ter poročala o metodah, ki jih je nemalokrat uporabljala ruska vojska, kot so posilstva in mučenje. Razkrivala je tudi nasilje znotraj ruske vojske, predvsem brutalen obred, s katerim vsako leto sprejemajo kadete, pri čemer marsikateri vojak tudi umre.

Putinova kritičarka Politkovska je s svojimi reportažami dostikrat stopila na žulj uradni ruski politiki. Februarja 2001 so jo v Čečeniji med raziskovanjem aretirali zaradi domnevnega zadrževanja na prepovedanem vojnem območju. Istega leta je zaradi številnih groženj morala pobegniti v Avstrijo, a se je odločila vrniti, tudi zato, ker v Rusiji skoraj nihče ni bil pripravljen nadaljevati njenega dela. S svojim delom si je pridobila veliko naklonjenost med večino Čečenov, zato je bila tudi navzoča pri pogajanjih v drami, ki je leta 2001 potekala v moskovskem gledališču Nordost. Ko je bila v času zajetja talcev v osnovni šoli v Beslanu na poti na krizno območje, da bi sodelovala pri pogajanjih, se je zastrupila s hrano, kar je imela za delo ruskih oblasti. Za svoje delo je prejela številne

mednarodne nagrade, svoje doživljanje ruskih vojnih območij pa je opisala tudi v več knjigah. Njena zadnja, ki nosi naslov Putinova Rusija, razkriva sedanost v ruski družbi, ki je po mnenju Politkovske vse prej kot bleščeča. A knjiga je zaradi nasprotovanja ruskih oblasti izšla v tujini.

Obtoženi Kremelj Umor Politkovske je povzročil, da so se na Kremelj spet začele usipati obtožbe zaradi zatiranja človekovih pravic in svobode govora. Nobena skrivnost ni, da je Rusija med državami, kjer je novinarstvo eden najbolj tveganih poklicev, umori novinarjev pa že dolgo niso več redkost. Samo v zadnjih petih letih je bilo v Rusiji ubitih deset novinarjev. Predsednik Putin, ki nemalokrat spominja na samodržca, si je v času svojega mandata podredil tudi večino nedržavnih medijev. Obtožbe na račun oviranja novinarskega dela sicer redno prihajajo iz različnih nevladnih organizacij in na lestvici držav, kjer je novinarski poklic eden najbolj tveganih, Rusija vsako leto pristane na vrhu. Neki neimenovan ruski novinar pa je ob smrti Politkovske dejal, da »je edini način, da ti oblasti dajo vedeti, da si dober novinar, to, da te ubijejo«. In tako se je zgodilo tudi v primeru Ane Politkovske. V času, ko to pišemo, pa je svet pretresla novica o umoru visokega predstavnika uprave ruske državne tiskovne agencije Itar-Tass Anatolija Voronina. **D**

Putin se mora zaradi smrti ugledne novinark braniti pred obtožbami.

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Zanesljiva naložba.

Drži kot pribito!

MEDIAMIX

Nova KBM d.d., Ulica Vita Kraigherja 4, 2505 Maribor

Nova KBM FlexPension Plus naložbeno življenjsko zavarovanje

s kapitalno garancijo, ki vam ob poteku zavarovalne dobe jamči tako **100 % izplačilo glavnice kot tudi 100 % izplačilo že doseženega donosa***. Storitve smo razvili v sodelovanju z Zavarovalnico Maribor. Več informacij v vseh poslovalnicah Nove KBM in na www.nkbm.si. **Enostavno donosno. Zagotavljamo!**

Dohodek iz življenjskega zavarovanja **ni obdavčen v primeru doživetja**, če sta zavarovalec in upravičenec ista oseba, in v primeru smrti zavarovane osebe. Prav tako ni treba plačati davka od prometa zavarovalnih poslov, razen v primeru odkupa zavarovanja.

* Izplačilo neto vplačane premije in izplačilo 100 % doseženega donosa na presečni dan ob poteku zavarovanja jamči vlagatelju upravljavec, DWS Investments iz skupine Deutsche Bank.

080 17 50

BREZPLAČNA TELEFONSKA ŠTEVILKA

 Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

Ukradene ideje? Izraelski strokovnjak Zachi Cohen obtožuje slovenskega filozofa Slavoj Žižka, da mu je ukradel ideje in jih objavil kot svoje. Cohen pravi, da je Žižka spoznal januarja 2003 na nekem predavanju v Izraelu, izročil pa naj bi mu bil tudi svoje zapiske. Čez dve leti je kupil Žižkovo knjigo, v kateri naj bi bil slednji povzel njegove ideje. Obtožbe na Žižkov račun so slovenski novinarji preverjali tudi na ljubljanski filozofski fakulteti,

kjer niso mogli vnaprej ničesar izključiti. Cohen od Žižka in univerze zaradi žalitev in kraje avtorskih pravic zdaj zahteva 6 milijonov dolarjev. Slavoj Žižek stvari ni pripravljen komentirati in pravi, da Cohena ne pozna in da ga še nikoli ni srečal.

Do Kosova Albanska vlada je z ameriško družbo Bechtel in turško družbo Enka podpisala 418 milijonov evrov vredno pogodbo o graditvi 57 kilometrov dolgega odseka avtoceste do meje s Kosovom. Avtocesta, ki bo povezovala luko Drač (Durrës), Kukes na severu Albanije in mejni prehod Morina na jugu Kosova, bo dolga skupno 170 kilometrov in bo najkrajša povezava Albanije s Kosovom, Srbijo in srednjo Evropo. Graditev 57 kilometrov dolgega

Svobodni zločinci

V BiH je enajst let po koncu vojne na svobodi še vedno več kot 8.000 ljudi, osumljenih vojnih zločinov, od tega jih je 8.000 na območju Federacije BiH. Državno tožilstvo meni, da oblasti niso storile dovolj, da bi omogočile sodne procese proti domnevnim vojnim zločincem, pravosodje pa za to nima dovolj osebja ter tehničnih in finančnih sredstev. Za obtožbe proti domnevnim vojnim zločincem je v BiH pristojnih 62 državnih tožilcev, vendar se mora večina ukvarjati tudi z drugimi zadevami. V BiH so lani sprožili okoli 1.200 sodnih procesov proti 7.720 domnevnim vojnim zločincem, do konca lanskega leta pa procesi proti več kot 5.400 osebam še niso bili končani.

odseka, ki bo imel šest kilometrov dolg predor, naj bi se začela konec tega meseca, končala pa do leta 2009. Nova avtocesta bo imela štiri pasove namesto dveh. Stara cesta je v izredno slabem stanju, zato po njej ni mogoče voziti hitreje kot 40 kilometrov na uro. Nova cesta bo poleg tega skrajšala pot do Kosova za 45 kilometrov, potovanje pa za dobri dve uri. Denar so zagotovili vlada v Tirani ter številni mednarodni finančni skladi in banke.

Zaskrbljena Glavna tožilka Mednarodnega sodišča za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu Carla Del Ponte je kritična do mednarodne skupnosti, ker ta

časovno pritiska na sodišče. Varnostni svet Združenih narodov je namreč določil, naj sodišče vse postopke pravno močno konča do leta 2010, Del Pontejeva pa meni, da to ni izvedljivo. Pomembni obtoženci so namreč še

TUJI TISK

The New York Times

Skrb za umrle

Za mnoge Kitajce so predniki izredno pomembni in je zanje treba skrbeti. Družine sežigajo ponarejen denar ali papirnate modele avtomobilov, če bi prednik rad imel žepnino ali če se želi po zagrobnem svetu popeljati z avto-

mobilom. Toda ob Rumeni reki gredo nekateri starši sinov, ki so umrli samski, v svoji skrbi zanje še dlje. Da bi bil sin na onem svetu zadovoljen, neutolažljivi starši iščejo mrtvo žensko, ki bi lahko postala njegova »nevesta«, in če jo najdejo, jo pokopljejo skupaj z umrlim sinom kot njegovo ženo. To se dogaja precej pogosto, posebej če umre najstnik ali mlad moški. Vaška tradicija, ki lahko pri zahodnjaki izzove šok, je znana po imenu minhun. Kitajci so namreč prepričani, da je samsko življenje nepopolno, zato se starši bojijo, da bi bil njihov umrli sin nesrečen. Zanašajo se na sorodnike in ljudi s povezavami, ki jim navadno pomagajo pri nakupu trupla ženske.

Mignews

Zasledovala ga je

Svetovni tisk poroča, da je umor ruske novinark Ane Politkovske, opazovalke Nove gazete in neusmiljene kritičarke Putinove politike, spremenil poudarke srečanja med ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom in nemško kan-

clerko Angelo Merkel. Na dan, ko je Putin odhajal na uradni obisk v Nemčijo, so v Moskvi pokopavali novinarko Politkovsko in to ime ga je spremljalo oba dneva obiska v Nemčiji, tako v Dresdnu kot v Münchnu, piše Die Presse. Nemško-ruski dialog, ki sta ga začela pred petimi leti Putin in Schröder, se je začel z minuto molka. Forum, ki se ga je udeležilo 40 znanih nemških in ruskih novinarjev, je objavil memorandum, v katerem so obsodili umor Ane Politkovske, piše The Financial Times. Italijanska La Repubblica piše, da so demonstranti na ulici ob Putinovem obisku Nemčije, kričali: »Morilec! V Nemčiji nisi dobrodošel!«

vedno na begu, haaško sodišče je pod velikim pritiskom, hkrati pa je za prihodnje leto napovedala še finančne pritiske. Mnoge države članice ZN menijo, da ZN ne bi smeli več financirati sodišča.

Diamant stoletja V kraljevinah Lesoto, celinski državi na jugu Afrike, ki jo v celoti obkroža Južnoafriška republika, so našli bel, 603-karatni diamant, največjega, kar so

jih našli v tem stoletju, in petnajsti največji doslej. Dragi kamen, imenovan Obljuba Lesota, je najlepše barve, ki jo lahko ima diamant. Obljubo Lesota naj bi ob 40-letnici neodvisnosti Lesota, nekdanje britanske kolonije, prodali v Antwerpnu v Belgiji, svetovni prestolnici diamantov.

Razbita gora Močna nevihta, ki je zajela Aljasko, je povzročila dvig gladine oceanov, kar je šest dni pozneje povzročilo lomljenje velikih ledenih gor blizu Antarktike. Znanstveniki so prek satelitskih posnetkov opazili, da je velika ledena gora, znana pod

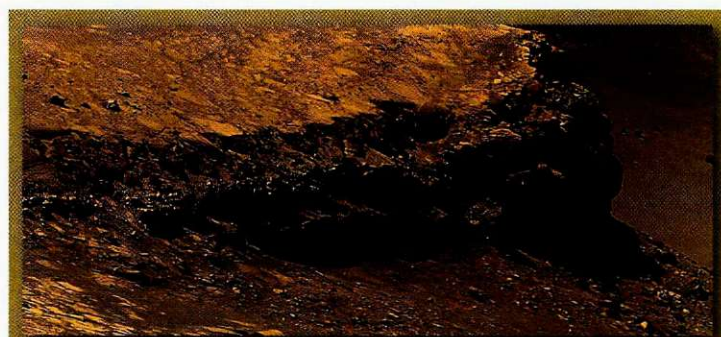

imenom B15A, brez očitnega vzroka razpadla na majhne koščke. Že pred tem so vzdolž 96 kilometrov dolge ledene gore Ros, velike kot Francija, postavili seizmografe in druge naprave ter videli, da so kljub lepemu vremenu seizmografi pokazali premikanje ledene gore. Predvidevali so, da je nevihta na nekem drugem koncu sveta povzročila valove, za katere je znano, da lahko potujejo izredno daleč. V tem primeru so valovi v šestih dneh prepotovali 13.500 kilometrov.

Rekordno število Prebivalstvo New Yorka se je povečalo na rekordnih 8,2 milijona. Ob tem je ameriški urad za popis prebivalstva najprej poročal, da se je število prebivalcev v New Yorku rahlo povečalo, in sicer na 8.143.200, vendar je urad za mestno načrtovanje vztrajal, da je število višje in da mesto dejansko šteje 8.213.839 prebivalcev. Urad za mestno načrtovanje namreč trdi, da je urad za popis prebivalstva v svojih letnih ocenah o prebivalstvu, ki temeljijo na opazovanju rojstev, smrti in migracij, izpustil tisoče Newyorčanov.

Krščena letalonosilka Skoraj vsa predsedniška družina Bush se je zbrala v pristaniškem mestu Newport News v ameriški zvezni državi Virginiji, kjer so v ladjedelnici podjetja Northrop Grumman krstili novo, 330 metrov dolgo jedrsko letalonosilko, ki nosi ime po nekdanjem predsedniku ZDA, 82-letnem Georgeu Bushu starejšem – USS George H. W. Bush. Seda-

nji predsednik ZDA George Bush mlajši je med govorom omenjal 11. september 2001 in služenje vojakov po svetu ter se pošalil, da je letalonosilka tako trdna in neustavljiva, da bi morala nositi ime njegove mame Barbare Bush. Letalonosilka stane šest milijard dolarjev in je deseta iz razreda nimitz, ki je dobil ime po nekdanjem ameriškem admiralu iz druge svetovne vojne.

Posnetki Marša

Ameriška vesoljska agencija NASA je objavila doslej neobjavljene bližnje posnetke površja planeta Mars, ki sta jih naredila robotsko vozilo Opportunity in ameriška sonda Mars Reconnaissance Orbiter (MRO). Gre za nove posnetke kraterja Victoria, za katere znanstveniki Nase upajo, da bodo postregli s pomembnimi podatki o zgodovini Marša in o pogojih za morebitni nastanek življenja na tem planetu. Krater Victoria je največji krater, do katerega bi NASA lahko prišla s svojima dvema robotoma na površju Marša in je »okno« v preteklost planeta. Naloga MRO je poiskati dokaze, da je voda na površju Marša obstajala daljše obdobje. Medtem ko so druge misije na Mars pokazale, da je v preteklosti voda tekla po površju planeta, ostaja neznanka, ali je voda obstajala dovolj dolgo, da bi lahko omogočila nastanek življenja.

Vir: STA

TUJI TISK

The Times

Vpliv revščine

Revnim otrokom gre v šoli navadno slabše kot otrokom iz bogatih družin. Revščina in bogastvo se skozi generacije vlečeta kakor nit, kar ni nobeno odkritje. Toda neka teza, zakaj gre revščina tako pogosto z roko v roki z nizkimi

intelektualnimi dosežki, pa bi lahko bila resnična. Na oddelku za nevrologijo Univerze v Pensilvaniji so objavili hipotezo, da lahko pomanjkanje v otroštvu zavira razvoj možganov in povzroči nižji intelektualni potencial otroka. Zato bi bilo dobro, če bi revščino raziskovali enako kot pripravke, ki jih dobivajo hiperaktivni otroci, na primer ritalin, ki negativno vplivajo na intelektualne sposobnosti in celo osebnost otrok. Naslednji korak: če revščina vpliva tako negativno, potem je razumljivo, da reveži sprejemajo slabše odločitve kot bogati. Otroci iz nižjega in srednjega sloja imajo navadno popolnoma drugačno predstavo o svetu kot tisti iz višjega.

Independent

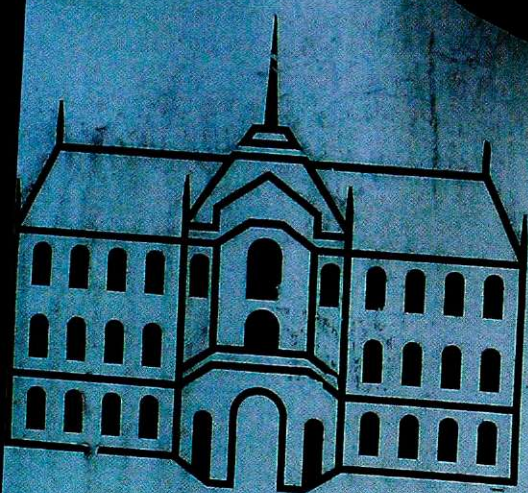
Resnica o vohunu

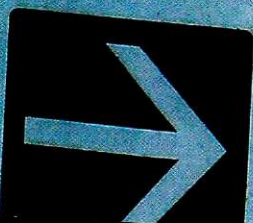
Britanski vohun in velik prijatelj Winstona Churchilla je bil tesno povezan s pismom Znovjega, najznamenitejšim ponaredkom v britanski zgodovini. Objava tega pisma štiri dni pred volitvami leta 1924, ki naj bi ga napisali sovjetski

uradniki, je vzela oblast McDonaldu. Toda pismo se je izkazalo za ponaredek. Nova uradna različica se nagiba k temu, da je bilo pismo umazana operacija tajne službe, ki jo je vodil major Desmond Morton, Churchillov prijatelj. Njegovo vlogo so pred kratkim pokazali v filmu The Gathering Storm. Jill Bennett, zgodovinarica britanske policije, je ugotovila, da je bil Morton od samega začetka center najglasnejšega škandala v Britaniji. Prav Morton je prvi dobil pismo, ki naj bi ga bil napisal Znovjev, predsednik mednarodne komunistične organizacije Kominterne, in ki je pozivalo britanske komuniste, naj mobilizirajo stranko laburistov, da bi podprla angleško-sovjetski dogovor.

INTERVJU

za družbene vede

Dr. Matevž Tomšič

Sklicevanje na apolitičnost je prikrivanje interesov

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Matevž Tomšič, rojen leta 1969 v Ljubljani, je doktor sociologije. Doktoriral je leta 2002 na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, zaposlen pa je kot znanstveni sodelavec - raziskovalec in docent na isti fakulteti, in sicer na oddelku za kulturologijo. Glavno področje njegovega znanstvenega in raziskovalnega zanimanja je politična sociologija, t.j. politični akterji, predvsem politične (in tudi druge) elite ter vloga političnega sistema kot celote, kar je povezano s preučevanjem demokratizacije in družbenega razvoja. Sam ali v soavtorstvu je napisal številne znanstvene in strokovne prispevke v domačih in tujih publikacijah. Poleg tega v različnih slovenskih časopisih in revijah objavlja publicistične članke, ki obravnavajo stanje slovenske politike, demokracije, civilne družbe, medijev itd.

V teh dneh je Slovenija v znamenju lokalnih volitev. Je glede na to, da te potekajo v vsaki občini posebej, sploh mogoče določiti zmagovalca volitev?

Na lokalnih volitvah je vsekakor težje določiti zmagovalca v primerjavi z volitvami na državni ravni, ko je jasno, da stranka, ki pridobi največ glasov, tudi zmaga. Na lokalnih volitvah je namreč več kriterijev: sam odstotek na nacionalni ravni ni nujno, da odraža njeno uspešnost. Občine se po pomembnosti namreč razlikujejo. Tako so se tudi na prejšnjih lokalnih volitvah za zmagovalke razglašale različne stranke. Ena je recimo zmagala, ker je dobila največ županov, druga je zmagala v najpomembnejših občinah. Je pa seveda bistveno, kje stranka doseže uspeh; največ štejejo mestne občine.

Kot je že običaj, so največ pozornosti deležne mestne občine. Ankete kažejo, da v Ljubljani glavni favorit za župana ostaja Zoran Janković, daleč za njim ostaja dr. France Arhar, medtem ko v Mariboru zelo dobro kaže dr. Gregorju Pivcu. Je mogoče reči, da je uspeh v prestolnici lakmusov papir razpoloženja volilnega telesa?

Ni čisto nujno, ker vemo, da je v Ljubljani konstelacija drugačna kot kje drugje. Lakmu-

sov papir so kvečjemu volitve v mestni svet. Tisto do neke mere odraža razpoloženje, ampak ljubljanskega volilnega telesa ne moremo posploševati, ker gre za specifično volilno telo. Ob tem zmaga Zorana Jankovića ne bi pomenila, da je levica pridobila. Županske volitve namreč poudarjajo individualne lastnosti kandidata, zato je tu težko govoriti o tem. Janković uradno ni kandidat nobene stranke. V Ljubljani je bila tranzicijska levica močnejša kot drugje. Pomemben bo izid predvsem v mestnih občinah, kjer se je tranzicijska levica doslej večinoma boljše odrezala.

Kaj bi torej pomenila zmaga Zorana Jankovića, ki se predstavlja kot neodvisni kandidat? Je mogoče reči, da sta kandidata levice dr. Jožef Kunič in Danica Simšič dejansko le slamnata kandidata, tako kot dr. Ljubo Sirc leta 1992 na predsedniških volitvah, ko ga je predlagala LDS, medtem ko je volilno telo LDS večinoma podprlo Milana Kučana?

Če pogledamo predvolilne ankete, ugotovimo, da Janković precej odstopa in ima bistveno več podpore kot Kunič in Simšičeva. Lahko predvidevamo, da bodo tradicionalni volivci levice dali svoj glas Jankoviću, ki ima tako več možnosti kot prej omenjena. Tu je mogoče videti vzporednico s Kučanom, ki ga uradno ni podpirala nobena stranka, vendar ga je večina volilnega telesa prepoznala kot svojega kandidata. Pri Jankoviću je vseeno malo drugače, ker je dejansko novinec v politiki in je zato nepredvidljiv, medtem ko je bil Kučan tedaj že jasno prepoznavna politična osebnost.

Kako pa komentirate Jankovićeve navedbe, da bo njegova lista v Ljubljani popolnoma apolitična, čeprav so na njej tudi člani ljubljanske frakcije LDS?

Govoriti o apolitičnosti, sploh s strani nekoga, ki kandidira na volitvah za funkcijo, ki je politična, je nesmiselno. Nepolitičnih kandidatov ni. Obstajajo nestrankarski kandidati, ki niso vezani na nobeno od etabliranih političnih strank. Sklicevanje na apolitičnost je navadno prikrivanje interesov, ki jih kandidat zasleduje.

Je mogoče reči, da so Jankovića dejansko naredili mediji?

Treba je priznati, da je Janković izredno spreten, je oseba, ki zna delati z mediji, in je zelo komunikativen. Tudi sama konstelacija medijskega prostora je takšna, da ga je dejansko naredila za prepoznavnega. Vemo namreč, da je večina medijev vsa leta podpirala politično opcijo, ki ji pripada Janković. Konec koncev je član Foruma 21, kar je vse prej kot apolitična združba. Mediji so ga torej naredili bolj vsečnega in zelo sposobnega. Prikazali so ga v veliko boljši luči, kot bi si po mojem mnenju zaslužil.

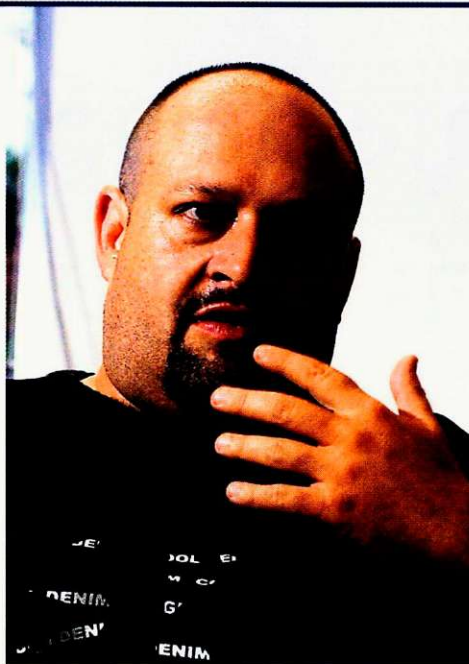
Za lokalne volitve je značilno, da na njih kandidira veliko število raznih nestrankarskih list. Bi kazalo pogoje za kandidaturu tovrstnih list zaostri?

Do neke mere je logično, da je teh list več kot na državni ravni, ker vemo, da so lokalne volitve specifične. Pobude, ki angažirajo ljudi, so na lokalni ravni pač drugačne kot na državni. Tudi problemi so drugačni. Gre za konkretne probleme, ki niso nacionalni, so pa na lokalni ravni precej žgoči. Treba pa se je zavedati, da so te neodvisne liste lahko tudi krinka, ko gre za igranje na karto odpora ljudi do strank in politike. Vemo namreč, da je v Sloveniji odnos ljudi do strank negativen, zapiranje vanje pa majhno. Ker se nekateri želijo izogniti tej etiketi, s tem računajo na volivce, ki se ne identificirajo s konkretno stranko.

V času predvolilne kampanje je opozicijska LDS vložila prvo interpelacijo, in sicer proti ministru za kulturo Vasku Simonitiču. Se je mogoče strinjati, da to, kot ocenjuje Dnevnik, politično ni bila modra poteza, saj sta v vladi ne nazadnje vsaj še dva ministra, ki bi precej laže »padla«?

Smisel interpelacij, ki je eno glavnih orožij opozicije, je dvojen: prvi je, da se neki minister odstrani s položaja oziroma zamenja. Ta opcija je dejansko malo verjetna, čeprav smo imeli dva primera, ko je interpelirani minister dejansko moral odstopiti. Drugi smoter interpelacije pa je, da opozicija poskuša javnost prepričati o neustreznosti dela mini-

► stra ali vlade kot celote in sebe prikazati kot boljšo politično alternativo. Za interpelacijo proti ministru Simonitiju lahko rečem, da je ena slabše premišljenih. Ne gre toliko za vsebino kot za izbiro. Minister za kulturo je pač osebnost, ki se življenja večine državljanov kaj malo tiče, kar je razvidno tudi iz anket, saj je v njih malo prepoznaven. Zelo malo ljudi ga ocenjuje kot dobrega ministra ali kot slabega. Večina ljudi ga ne prepozna. To ne pomeni, da je ta resor nepomemben, se pa povprečnega državljana manj tiče kot resorji za delo, za finance in tako dalje. Zato izbira ministra Simonitija ni modra, saj se očitki iz interpelacije, tudi če bi bili upravičeni, ne bi prijeli javnosti. Poleg tega so interpelacijo vložili na obletnico referendumu, ki ga je opozicija izgubila. Vladna koalicija bi to utegnila izkoristiti in predstaviti opozicijo kot nekakšnega frustriranca, ki se ne more sprijazniti s porazom. Osredinjenje na

Kar pa se medijske nesvobode tiče, bi dejal, da v obstoječih medijih ni kakšne izrazite prevlade provladnih stališč. Celo več uravnoveščenosti je v njih.

zakon o RTV je prav tako nesmiselno, ker vemo, da so različni pogledi na zadeve: za nekatere je program RTV boljši po referendumu, za druge slabši. To je pač stvar okusa. Ker javnosti to ne zanima kaj dosti, je ta interpelacija strel mimo.

LDS interpelacijo proti Simonitiju utemljuje predvsem z neizpolnjenimi obljubami glede zakona o RTV. Je smotno težišče interpelacije obdržati na tem zakonu glede na to, da je bila opozicija na referendumu poražena?

Seveda je mogoče, da nekateri očitki držijo, češ da program ni boljši, da naročnina ni nižja. Po mojem osebnem mnenju je program približno isti kot prej, kar se kakovosti tiče. Za izboljšanje pa je potreben čas, saj so bile spremembe v vodstvu dosežene pred kratkim. Nekatere obljube so bile res izjemno pretirane, a to ne more biti bistvo interpelacije.

Hkrati se pojavljajo tudi opozorila o vladnem nadzoru nad drugimi mediji, kot so Delo, Večer in Primorske novice, pri katerih je pred nedavnim prišlo do menjave urednika. Pri tem naj omenim izjavo poslanca Gantarja, da predsednik vlade Janez Janša kontrolira medije politično ali pa »prek svojih prijateljev v gospodarskih družbah«. Raziskava Inštituta za razvojne in strateške analize pa kaže, da se je v medijih razmerje med vlado naklonjenimi in vladi nasprotnimi avtorji še bolj nagnilo v korist slednjih, medtem ko Politbarometrove ankete kažejo, da po mnenju

ljudi mediji poročajo bolj objektivno. Je torej mogoče govoriti o medijski nesvobodi?

Dejstvo je, da se lastniška struktura v tem času ni kaj bistveno spremenila. Drži pa, da imajo lastniki medijev določene politične interese in da obstajajo povezave med lastniki in vladajočo politiko. Tu velja omeniti podjetja v državni lasti in paradržavne sklade. Gre za situacijo, kakršna je bila že pred volitvami leta 2004. Vedeti moramo, da so bili tisti, ki so upravljali medije, pred volitvami blizu LDS in Forumu 21, če že niso bili člani. Sedaj pa so vodstva nekaterih podjetij malo spremenila zavezništva, kar pomeni, da če so prej podpisala tedanjo vladajočo koalicijo, sedaj podpirajo aktualno koalicijo. Vendar v preteklosti to gospodov iz LDS očitno ni motilo. Kar pa se medijske nesvobode tiče, bi dejal, da v obstoječih medijih ni kakšne izrazite prevlade provladnih stališč v Delu in Večeru. Celo več uravnoveščenosti je v njih. Obstaja pa nevarnost, da bi se uredniška politika preveč navezala na vladno. Ne bi pa pretiraval s sodbami, da ni več medijske svobode.

Društvo novinarjev Slovenije je ob svetovnem dnevu svobode tiska pred volitvami leta 2004 vedno hvalilo slovenski medijski prostor kot odprt, potem pa je povsem spremenilo mnenje. Njegov predsednik Grega Repovž naj bi postal (intervju je bil v četrtek) urednik Mladine. Gre za dvojna merila?

Društvo novinarjev Slovenije je že večkrat pokazalo, da v resnici ni politično nevtralnno, ampak izrazito politično opredeljeno. Predsednik

društva je to dostikrat dokazoval, saj je kazal veliko naklonjenost določeni politični opciji.

Če se vrneva k ministru Simonitiju: začelo se je razdeljevanje finančnih sredstev iz medijskega sklada. Ste član strokovne komisije, slednja pa je bila že deležna kritik, da ni politično-nazorsko nevtralna, kar pomeni, da lahko favorizira časopise, ki so naklonjeni vladi. Prav tako naj bi bila v njej od petih članov samo dva strokovnjaka za medije. Kako komentirate te očitke?

Kot član komisije ne bi rad ocenjeval njene dela. Glede sestave bi dejal tole: prejšnjo komisijo, ki je skrbela za razdeljevanje sredstev, je vodila oseba, ki je bila nekdanja politična funkcionarka in prepoznavna članica tedaj vladajoče stranke. Poleg tega so v komisiji sedeli predstavniki nekaterih medijev. Šlo je torej za precejšen konflikt interesov. V naši komisiji ni ljudi, ki bi bili povezani z mediji. vodi pa jo oseba, ki je strokovno usposobljena in politično nevtralna. Področje medijev je namreč zelo kompleksno. To zahteva ljudi različnih profilov. Zato se ne strinjam, da bi bili samo medijski strokovnjaki v ožjem pomenu. Potrebujemo pluralnost različnih relevantnih profesij in usmeritev.

V zvezi z medijsko neodvisnostjo je povezana tudi navzočnost države v gospodarstvu. Menite, da bi vlada lahko za to poskrbela že v minulih dveh letih?

Za marsikaj bi lahko poskrbela. Glede tega sem do njenega dela precej kritičen. Proces privatizacije gre pač prepočasi, ker vlada ohranja status quo. Dejstvo je, da do prodaje državnega premoženja ne more priti čez noč. Vendar pa vlada očitno ni dovolj motivirana, da bi privatizacijo izvedla v doglednem času.

Pred nekaj tedni je bil aktualen spor med predsednikom države Janezom Drnovškom in predsednikom vlade Janezom Janšo glede finančnih sredstev, za katera je prosil Drnovšek, vendar je zahtevo umaknil. Kako komentirate dejstvo, da so se javnomnenske ankete glede spora Drnovšek-Janša med seboj precej razlikovale?

Treba je vedeti, da javnomnenske ankete pač niso povsem zanesljive. To je bilo očitno po zadnjih parlamentarnih volitvah, ko so skoraj vse ankete pokazale drugačen izid volitev, kot je bil dejanski. Dejstvo je, da je volilno telo precej nestrukturirano, kar pomeni, da nima prav utrjenih stališč o nekaterih zadevah. Take stvari torej ne presenečajo.

Zanimivo je, da se je nekdanji predsednik Milan Kučan s komentarjem oglašil šele takrat, ko je bil spor že zglašen, in sicer z obtožbo, da poskuša vlada na takšen način »disciplinirati ljudi, ki dobivajo denar iz proračuna, in morajo molčati, če že ne podpirajo vlade«.

Očitno gospod Kučan ni izgubil političnih ambicij. Vseeno hoče biti na neki način navzoč in delovati s svojimi stališči, s tem pa tudi vplivati na javno mnenje. Morda ima kakšne načrte, da bi se vrnil v politiko, kar pa ni nujno. Ta njegova kontinuirana navzočnost v javnosti kaže, da se določenim političnim načrtom ni odrekel.

V zadnjem času je prišlo tudi do afere zaradi podpore vrhovnih sodnikov dr. Francetu Arharju. Mediji, zlasti Dnevnik, so omenjeno potezo povezali s sodbo vrhovnega sodišča v primeru Pavla Rutarja, ki je bil oproščen zaradi domnevne nevednosti, da ni ravnal v skladu z zakonom. Opozarjajo, da je tako sodstvo kot tožilstvo pod vplivom vladajočih strank. Je mogoče temu pritrditi glede na dogajanje v zadevah Petek in Ribičič?

Kolikor vem, obnašanje sodnikov v razmerju do političnih dogajanj ni nikjer povsem natančno opredeljeno, tako da omenjeni vrhovni sodniki verjetno niso prekršili nobenega od pravil. Vseeno pa je zelo zaželeno, da so sodniki v svojih javnih nastopih kar se da politično zadržani in nevtralni. V tem oziru je tudi omenjena politična podpora lahko problematična. Težko pa bi sklepali, da so bili pri oprostitvi Rutarja zadaj politični razlogi – čeprav je tudi zame osebnostno argumentacija v omenjeni razsodbi zelo nenavadna. Prav tako bi bilo nenavadno, če bi bilo sodstvo pod vplivom sedaj vladajočih strank glede na dejstvo, da je bila velika

večina sodnikov imenovana v času prejšnje oblasti. Nekoliko drugače je pri tožilstvu, saj je njegovo delovanje podrejeno izvršilni oblasti. Pa tudi tu kakšnih velikih zamenjav po mojem vedenju ni bilo – razen na samem vrhu, kar je razumljivo, saj je bilo mesto generalnega državnega tožilca kar nekaj časa nezasedeno.

V Sloveniji se največkrat govori o razdeljenosti na dva tabora, na levico in desnico. Ali takšna razdelitev sploh ustreza nazorsko-kulturno-politični konstelaciji Slovenije? Bi bilo bolje govoriti o treh kulturno-politično-nazorskih krogih?

Klasična polarna dihotomija levica-desnica je v marsičem problematična. Pri nas levica in desnica pomenita nekaj drugega kot v razvitih demokracijah. Konec koncev je bilo med slovenskimi levičarji tudi veliko slovenskih kapitalistov. Dokaz za to je na primer ustanovitev Foruma 21, ki je nastal na pobudo nekdanjega predsednika Milana Kučana. In ti vplivni tranzicijski kapitalisti so se deklarirali za levo usmerjene, kar bi na zahodu izpadlo kot velik absurd. Po volitvah je sicer nekaj časa kazalo, da bodo te opredelitve vendarle postale bolj normalne, saj je LDS šla povsem na levico, vlada premierja Janše pa je začela izvajati reforme, ki so jih nekateri označevali kot »neoliberalne« in naj bi šle v smer deregulacije, koristile pa naj bi predvsem podjetniškim slojem. Vsekakor je politična realnost precej bolj kompleksna, kot kažejo razne

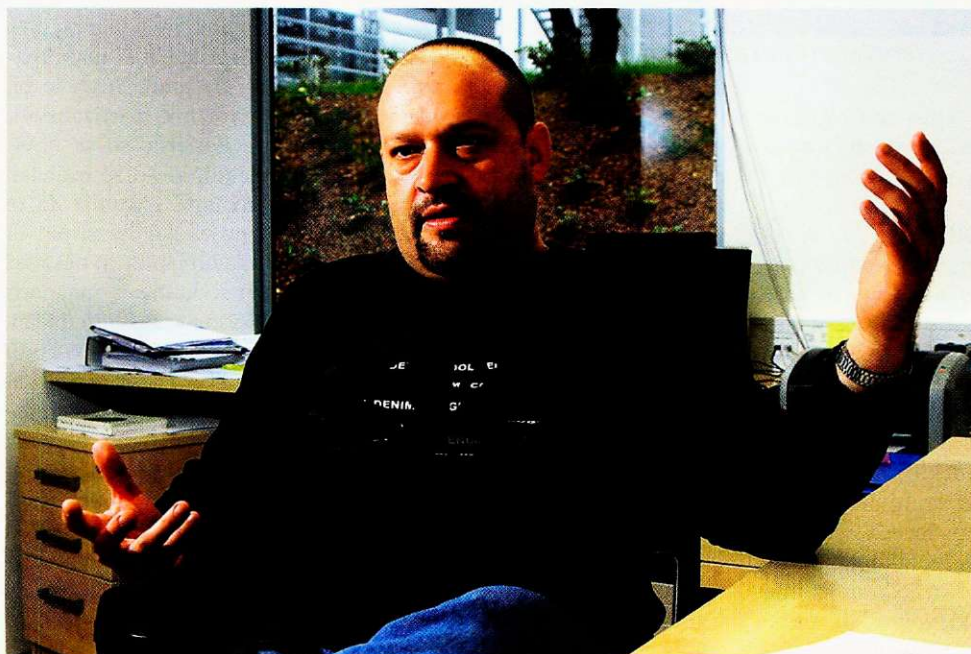
opredelitve. Imamo namreč velik krog ljudi, ki se ne identificira z nobeno politično opcijo. Mogoče bi lahko govorili o treh ali še več nazorskih krogih. Imamo recimo skupine, ki so usmerjene bolj katoliško, druge sekularno-konservativno, tretje bolj liberalno pa radikalno levičarsko ... Skratka, je veliko različic.

Nedavno ste se v Sobotni priligi Dela z daljšim člankom odzvali na nedavne dogodke, ki so sledili papeževemu predavanju na Univerzi v Regensburgu. Odzivi nekaterih muslimanov so bili podobni kot po objavi karikatur preroka Mohameda na Danskem: požiganje, grožnje, nasilje. Muslimani v Sloveniji se na te dogodke niso odzvali nasilno. Je to posledica dejstva, da pripadajo generaciji, ki je vajena živeti v sekularizirani družbi?

Dejstvo je, da se muslimani v Sloveniji bistveno razlikujejo od muslimanov, ki živijo v Zahodni Evropi. Velika večina jih je iz BiH in drugih delov nekdanje Jugoslavije. Gre za bistveno bolj sekularizirano, manj radikalno različico islama, saj so leta in leta živeli v sekularizirani družbi. Okolje, v katerem živijo, je bistveno bolj podobno izvornemu okolju, lažje se integrirajo. V Franciji je večina muslimanov Arabcev, njim se je precej težje prilagoditi. Družba v BiH, od koder prihaja večina slovenskih muslimanov, je pač veliko bolj sekularizirana kot arabske države. Zato je takšen (ne)odziv slovenskih muslimanov logičen.

Kristjani se na primer na provokacije v zadnjih letih (afere Strelnikoff, zažiganje križa itd.) niso odzivali nasilno. So torej nasilni odzivi muslimanov posledica ujetosti v nedemokratske razmere in medijsko cenzuro, saj papež, kot je sam dejal, ne deli istih misli kot avtor citatov bizantinski cesar Emanuel II.?

Problem islamske družbe je v njeni monistični naravi. Te družbe niso doživele sprememb, diferenciacije, tudi ne pluralne kulturne zasnove. Religija je tisto, kar se postavlja zunaj meja človekove presoje. Individualizem ni vrednota. Odsotnost teh libertarnih tradicij je povzročila takšne reakcije. Potem so tudi drugi zgodovinski razlogi, recimo odnos Zahoda do muslimanskega sveta, kar je pustilo precej frustracij. Vemo, da mnogi muslimani svoje kulture nimajo za inferiorno, ampak za boljšo od zahodne, ki je zanje moralno razpuščena. Gre torej za občutek večvrednosti, po drugi strani pa za dejansko podrejenost islamskega sveta v ekonomskem in političnem smislu. Veliko islamskih držav v gospodarskem smislu precej zaostaja. In tega se muslimani zavedajo. Mnoge od teh zamer so morda upravičene, saj se Zahod pogosto vmešaval v notranje zadeve teh držav. Očitki torej niso čisto brez podlage, vendar je glavni vzrok reakcij muslimanov v predmoderni strukturi družbe, iz katere izhajajo. ■

Strmol in zakonca Hribar

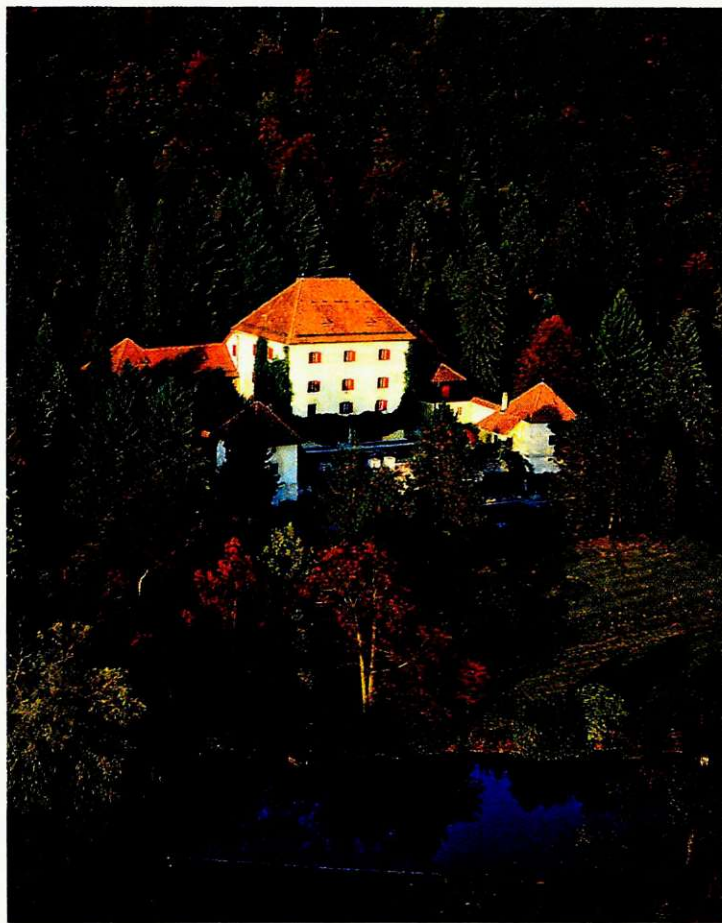
V. M., foto: arhiv Demokracije

Grad Strmol pri Cerkljah na Gorenjskem je slikovito postavljen na majhni vzpetini pod Štefanjo goro in nad kranjsko ravnino. Je eden redkih gradov na Kranjskem, ki je vseskozi ohranil slovensko ime.

V nemških besedilih zapisa no ime gradu je bilo ves čas le transkripcija slovenskega imena. V nemških virih nastopa kot Stermol, Stermoll oz. Störmoll, tudi Stermul in podobno, v latinskih virih pa kot Stermol. Strmol-ski so se pojavili v pisnih virih že v drugi polovici 13. stoletja.

Prihod vosovcev Toda pustimo tokrat starejšo zgodovino Strmola ob strani in se ustavimo pri usodi zadnjih lastnikov, zakoncev Hribar, ki so ju komunistični partizani ugrabili in zverinsko umorili januarja 1944 nad Mačami.

Prisluhnimo pripovedi Vilme Urh, poročene Mlakar, ki je bila na Strmolu sedem let, od leta 1939 do 1946, uslužbenka. Sredi hude zime, 3. januarja 1944, je okoli sedmih zvečer prišlo pred grad kakih deset partizanov. Francelj Eržen jim je šel odpret. Poznal jih je, ker je sodeloval z njimi. Gospodu Radu Hribarju je šel povedat, kdo je pred vrati, on pa je dejal, naj pridejo kar gor. Ker je podpiral OF in partizanom že toliko pomagal, je mislil, da se mu ne more nič zgoditi (danes vemo, da komunistom to ni nič pomenilo). To si je mislil kljub temu, da ga je večer pred tem prišel opozarjat njegov lovski čuvaj Jerič s Štefanje Gore ter ga skoraj na kolenih prosil in vil roke proti njemu: »Gospod, umaknite se, lepo vas prosim, pe-

Grad Strmol danes protokolarni objekt Republike Slovenije

te preč! Vsaj v Ljubljano!« Povedal mu je, da je iz zanesljivih virov izvedel, da ga bodo prišli iskat.

Naduti komisar V kuhinjo je stopil mlad in nadut komisar, potem ko se je v lovski sobi že najedel sira in klobas kakor pred njim že mnogi partizani. Začel je vpiti, kakšen je ta Hribar, kako grd je za svoje delavce v Ljubljani itd. Vilma je zavpila: »To pa ni res! To j pa najboljš človek!«

Postavljaški komisar ji je naredil pridigo: »Seveda, ja, takele ma on okol sebe, takim je pa dav dost dnarja! On je mogov imet okol sebe zadovoljne ldi, da so bli vsi zanjga.« Vpil je, da podpi-

ra ta bele. Potem je začel vpiti, da je Ksenija /žena Rada Hribarja/ nemška kurba, da je po Berlinu vozila rešilca pa Nemcem stregla. Seveda se mu še sanjalo ni, kakšne zveze je v resnici imela gospa z berlinskimi prijatelji.

Drugi partizani, med njimi je bila tudi partizanka, so šli na vrh po sobah. Vzeli so več lovskih pušk. Partizanka je iz omare vzela krznen plašč. Vosovci so premotali vse po vrsti in iskali nakit, a ga niso našli, ker je bil dobro skrit v greznici. Partizani so jim zagrozili, da nihče ne sme iz gradu do petih zjutraj, sicer bo ustreljen. Gospa Ksenija je prišla v kuhinjo, in ko so jo prišli iskat,

je prosila Vilmo: »Poskrbite za mojo mumico, lepo delajte z njo, vam jo prepustim!« Brez besed si je odpela dragoceno zapestnico in jo vrgla proti Vilmi. Ksenija ji je namignila z očmi, naj gre gor k materi, in morda je tudi upala, da bo od tam lahko telefonirala po pomoč. A telefonske žice so bile takrat že vse prerezane.

Zakopana nad Mačami Z žalostjo so nemočni uslužbenci strmeli za svojim gospodarjem in njegovo ženo, ki so ju vosovci v visokem snegu gnali proti Štefanji Gori. S seboj so odpeljali tudi konjerejca, a so ga kasneje izpustili.

Vilma pravi, da se je zvedelo, da ju na Štefanji Gori zagotovo še niso ubili. Po vojni je minister Fajfar povedal, da sta zakopana v neki grapi. Morilci so pripadali Kokrškemu odredu in kronist odreda Ivan Jan (o Kokrškem odredu je napisal tri zajetne knjige) je o umoru zakoncev Hribar skopo zapisal zelo prirejeno zgodbo.

Vest, da so ubili strmol-ska gospodarja, se je žalostno širila po okoliških vaseh in še naprej. Sorodniki in prijatelji si niso upali prihajati na grad. Strah je bil največji zaveznik partizanskim morilcem. Razširile so se novice o krvnikih, ki so se izživljali nad nedolžnima žrtvama. Za ta umazani posel naj bi pripravili skupino mladih fantov in nekateri izmed njih so kasneje v pijanosti izdali, kako so ju mučili in ubijali. Gospod Franci z Luž ju ni osebno poznal, a v njihovi gostilni v Lužah so dolgo govorili o tem. Ženin sosed z Luž je še dolgo časa po vojni nosil Hribarjevo obleko. Pripovedoval je tudi o svojem bratranču, ki je imel nad Mačami (nad Preddvorom) na samem žago, kjer je žagal hlode iz svojega gozda. Po vojni ga je bratranec vprašal, ali pozna Hribarjevo gospo in ali

Ksenija Hribar

ve, kakšne lase je imela. Franc se je začudil, potem pa mu je povedal, da so v njegovem gozdu tako plitvo zagrebli truplo, da je lisica prinesla razpadlo žensko glavo s svetlimi lasmi. Ustrašil se je in jo brž zakopal daleč stran. Partizani so mu že prej prepovedali hoditi po njegovem gozdu, kaj šele da bi sekal ali grabil listje.

Zverinsko mučenje Zvedelo se je tudi za vosovca iz Šenčurja, ki je vodil umore in še živi v Ljubljani, a se nič ne kaže v svojem rojstnem kraju. Eden izmed navzočih pri umoru je moral pokopati gospo Ksenijo, v pijanosti pa je zaupal prijatelju, da se mu ni ljubilo izkopati dovolj dolge jame in ji je raje polomil noge. Pokojni Tone Umnik je pred dvema desetletjema povedal o zverinskem mučenju zakoncev Hribar. Gospo Ksenijo naj bi posililo vseh devet navzočih vosovcev. Tudi v knjigi *Kronika podkrvavskih vasi*, ki jo je nedavno napisal Alojz Kalin-

potrebi kasnejšo. Ta zločin je še dolgo odmeval med ljudmi in vanj skoraj niso mogli verjeti. »

Strašen čas Po vojni je komunistični minister Tone Fajfar sorodnikom dejal, da gospodarja ne bo več nazaj. Milček Komelj v *Kroniki* Marjana Pogačnika piše: »Da so Hribarja ubili povsem po krivem, je vedno znova poudarjal slikar Božidar Jakac, čigar osrednji mecen je bil pred vojno ravno Hribar, ki mu je v ljubljanski stavbi Šumija odstopil atelje, tako kot tudi bratu svoje žene in Jakčevemu prijatelju, slikarju živali Josipu Gorupu, ki je zaradi ljubezni pozneje v gorah naredil samomor. Jakac je v svojem dnevniku 3. junija 1945 zapisal, kako »je moral po nujnosti zaposlitve pri komisiji za kulturne spomenike na Strmol«, in si potožil: »Težka je bila pot z mešanimi občutki. Moje mecene obiskovati kot nekaj 'sovražnik'. V srce me je bolelo srečanje z gospo Gorupovo. Strašen čas, ki te živimo. Krut, neusmiljen.«

Zaplembe in pregoni Hribarjeva potomca Petra in Svetozarja so po vojni leta 1945 zaprli in jima zaplenili premoženje. Leta 1947 so aretirali še Zorana Hribarja in njegovo ženo Lizo in jima sodili na montiranem Nagodetovem procesu. Zorana so obtožili »veleizdaje«, Lizo pa so po nekaj mesecih preiskovalnega zapore izpustili. Peter je bil znova obtožen leta 1951, a je že pred tem z dvema sinovoma »pobegnil« v Kanado. Svetozarja so »obsodili« na osem let zapore, in štiri leta je »odsedel« v Kočevju. Zorana so »obsodili« na osemnajst let in je bil po šestih letih pogojno izpuščen iz Sremske Mitrovice. Boris in Ženko po vojni nista mogla dobiti nobene prave zaposlitve, tako da so vsi Hribarjevi s svojimi družinami vred živeli bolj ali manj v pomanjkanju.

Leta 1995 je Radova sestra Josipina Petrocokino (roj. Hribar) začela postopek za rehabilitacijo Rada Hribarja. S sklepom Okrožnega sodišča v Kranju jo je 18. 12. 2000 tudi dosegla. Okrožno državno tožilstvo je 27. 11. 2000 navedlo, da po pregledu spisovnega gradiva zaključuje, da je nesporno, da je izpodbijana

Iz zgodovine gradu Strmol

Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, ki ga izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije, je nedavno izdala številko (54; 2006) z naslovom *Iz zgodovine gradu Strmol na Gorenjskem*, ki je v celoti posvečena zgodovini Strmola. Objavljenih je 17 prispevkov: *Grad Strmol in njegovi lastniki skozi čas* (Lidija Slana), *Strmolski in samostan Velesovo* (Jure Volčjak), *Valvasorjev boter Konrad Ruess baron Ruessenstein na Strmolu* (Maja Žvanut), *Gospodstvo Strmol v nekaterih zemljiških evidencah* (Alenka Kačičnik Gabrič), *Družini Dietrich in Urbančič* (Mira Delavec), *Strmolski graščak Rado Hribar in njegova rodbina* (Angelika Hribar), *Spomini na Strmol*. Vilma Mlakar, roj. Urh - *nekdanja strmolska sobarica* (Marija Cvetek), *Iz srednjeveškega gradu v meščansko bivališče* (Gojko Zupan), *Park ob gradu Strmol* (Vesna Kolar Planinšič), *Pohištvo 18. stoletja na gradu Strmol* (Maja Lozar Štamcar), *Srebrnina na gradu Strmol* (Marjetica Simonić), *Keramika na gradu Strmol* (Mateja Kos), *Slikarska zbirka v gradu Strmol* (Damir Globočnik), *Kiparska oprema na Strmolu* (Blaž Resman), *Steklenina na gradu Strmol* (Hanka Štular), *Zbirka preprog na gradu Strmol* (Gregor Moder), *Strmolski interjerji, pred letom 1945 in po njem* (Vesna Bučič).

2 KRONIKA 54

IZ ZGODOVINE GRADU STRMOL NA GORENJSKEM

Rado Hribar

šek iz Cerkelj, izvemo o ogabnem in nečloveškem mučenju, o katerem so nekateri mlajši partizani pripovedovali svojim zaupnikom. Avtor citira del poročila, ki ga je o umoru zakoncev Hribar Pokrajinski komite Vos za Gorenjsko poslal Centralni komisiji Vos in Pokrajinskemu komiteju KPS za Gorenjsko. V njej obljublajo, da bodo »justifikacijo« pozneje razložili v razglasu, saj je Hribar »užival nekaj dobrega glasu med ljudmi«. Kalinšek, ki je kot domačin lahko več izvedel o Hribarjevih, končuje svojo misel: »V primeru zakoncev Hribar partizani niso uporabili vnaprejšnje diskvalifikacije, ampak po

priglasitev Okrajnega ljudskega odbora Kranj iz leta 1946 predstavljala kazensko sodbo ter da v obravnavanem primeru kazenski postopek zoper obsojenega pokojnega Rada Hribarja ni bil izveden in da je bil »obsojen« na smrt oziroma likvidiran brez kazenske sodbe in celo brez kazenske obtožbe. V posledici je zato tožilstvo podalo izjavo, da zoper Rada Hribarja umika očitke, da je bil narodni izdajalec.

Kot smeti Hribarjevemu vnuuku so pred časom pokazali, kje v gozdu nad Mačami naj bi bila zakopana zakonca Hribar. Sedemnajst let smo že v demokraciji, grad Strmol je bil v denacionalizacijskem postopku vrnjen sorodnikom (ti so ga prodali državi, ki ga bo še naprej uporabljala za protokolarni objekt), Hribarjeva pa morata očitno še naprej – kot smeti – ležati v gozdu. ■

tel.: 03/897 50 05

www.radiovelenje.com

107.8 MHz

RADIO VELENJE

Budimpešta

Spoznavajmo države EZ

V. M., foto: Založba Didakta

Založba Didakta iz Radovljice je izdala komplet desetih knjig, v katerih je prikazanih deset držav, ki so se leta 2004 pridružile Evropski zvezi: Slovenija, Slovaška, Ciper, Malta, Latvija, Estonija, Litva, Madžarska, Poljska in Češka.

Knjige velikega formata (vsaka ima 48 strani) so napisali različni tuji avtorji in so v izvirniku izšle pri nizozemski založbi v Amsterdamu. Napisane so na enciklopedijski način, vendar ne suhoparno, z nenehnim navajanjem podatkov, saj so besedila vendarle obširnejša kot v enciklopedijah. Uvodu, v katerem so podane splošne značilnosti neke države, sledi deset poglavij, ki državo prikažejo dokaj podrobno.

Madžarska Za vzorec si pogledajmo, kako je prikazana sosednja Madžarska. V uvodu o njej piše. »Madžarska leži v srednji Evropi v t. i. karpatskem bazenu. Obkrožajo jo gore – na severu in vzhodu so Karpati, na jugu in zahodu pa Alpe.

Madžarska je povsem celinska država – sploh nima morja. Te kraje so naselili predniki današnjih Madžarov (istoimenska plemena), ko so ti napadli in izgnali tamkajšnje naseljence. Na severu nanjo mejita Slovaška in Ukrajina, na vzhodu Romunija, na jugu Hrvaška, Srbija ter Slovenija in

na zahodu Avstrija. Tak položaj je močno vplival na madžarsko zgodovino, saj so se njene meje skozi stoletja močno spreminjale, ko so drugi narodi to območje napadali, ga osvajali in ga delili.

Madžarsko kraljestvo je bilo dolgo časa ogromno in je imelo zelo mogočne vladarje, toda počasi so jim drugi narodi odvzemali moč, tako da so sredi dvajsetega stoletja madžarska ozemlja obsegala le še delček nekdanih. Dvaj-

seto stoletje je bilo za Madžare še posebej burno, saj so izgubili domovino in so bili prisiljeni živeti pod komunističnim režimom.

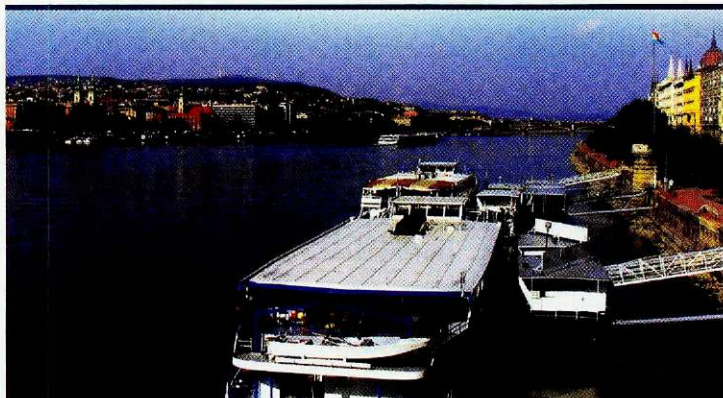
Ko so se leta 1989 začele rušiti meje med Vzhodno in Zahodno Evropo, se je Madžarska končno odprla vplivom zahoda. Danes ima parlamentarno demokracijo in je v dobrih odnosih s sosednjimi državami. Gospodarstvo je vse močnejše in članstvo v mednarodnih organizacijah, kot sta Nato

in Evropska zveza, za Madžarsko pomenijo večjo stabilnost.

Obisk Madžarske je zaradi dolge zgodovine ter starih navad in tradicij zelo zanimiv. Je dežela gora in ravnin, rek in jezer, ima celinsko podnebje, zaradi česar je poleti tam zelo prijetno. Glavno mesto (Budimpešta) je zdaj priljubljena turistična destinacija in cvetoče središče madžarskega življenja in kulture. Tudi drugi kraji privabljajo več turistov, ki sem pridejo uživati v arhitekturi in skrbno ohranjeni lepoti narave.«

Zgodovina V prvem poglavju, ki je namenjeno zgodovini, izvemo temeljne informacije o mogočih Madžarih, o turški zasedbi, habsburški vladavini, madžarski revoluciji leta 1848, prvi svetovni vojni, pogodbi v Trianonu, o komunizmu in neodvisnosti.

O komunizmu avtor Stephan Lang piše: »Poleti 1945 je bila Nemčija poražena. Evropa je bila razdeljena na dva dela: na svobodni Zahod in na države na Vzhodu, ki so prišle pod sovjetski komunistični vpliv. Meja, ki so ji rekli

Donava je pomembna prometna žila Madžarske.

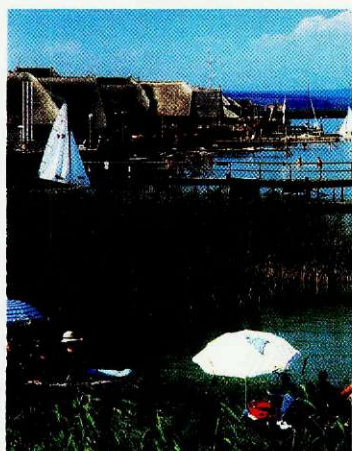
železna zavesa, je tekla skozi Evropo od Severnega do Črnega morja. Madžarska je postala ena od držav Varšavskega pakta na Vzhodu.

Rusi so prepovedali demokratične politične stranke, ljudstvo pa je zatirala komunistična partija. Podjetja niso smela biti v zasebni lasti, kmetje pa so morali oditi s svoje zemlje in namesto tega delati na skupni zemlji po imenu sovhozi.

Zatirani Madžari so se leta 1956 uprli. Zahod je revolucijo spodbujal, a ko so v državo prihrumeli tanki, zahodne države niso pomagale, tako da so Rusi revolucijo zatrli ob množičnem prelivanju krvi.

Komunistični režim je trajal več kot 40 let. Leta 1989 si je več voditeljev držav vzhodnega bloka začelo prizadevati za ponovno združitev z Zahodom. To je privedlo do padca berlinskega zidu v Nemčiji in na koncu tudi do padca komunizma. Od takrat je Madžarska svobodna in demokratična država z voljenim parlamentom in voditelji.

Ljudje in kultura Sledi drugo poglavje, v katerem so prikazane pokrajine: geografske regije, reke

Blatno jezero

in jezera, podzemne jame in podnebje. V poglavju *Mesta in kraji* so prikazane vasi, Budimpešta, Debrecen in Pecs. V poglavju *Ljudje in kultura* se seznanimo z jezikom, vero, praznovanjem, festivali in termalnimi kopelmi, tržnicami, trgovinami, glasbo, umetnostjo, literaturo, mediji in z državno ureditvijo. Posebej je prikazano izobraževanje: srednje šole, visokošolsko izobraževanje in znanost. Prav tako je eno poglavje namenjeno madžarski kuhinji: meso, ribe, porkölt (golaž), sladice, vino, restavracije. Pri prometu so prikazani vlaki, avtobusi in tramvaji, ladijski in letalski promet. Pri gospodarstvu je izpostavljena proizvodnja avtomobilov, uvoz in izvoz, kmetijstvo in vino. Šest strani je namenjenih naravi (pusta, rastline, živali, okoljevarstveni problemi). Zadnje poglavje prikaže Madžarsko v Evropski zvezi.

Širša domovina EZ Vseh deset knjig v zbirki *Spoznajmo države EZ*, ki so oblikovane in napisane po enakih vsebinskih načelih, so ilustrirane s skrbno izbranimi fotografijami, ki dobro ponazorijo predstavljeno državo. Na koncu vsake je še slovarček in abecedno kazalo. Tudi knjiga o Sloveniji, ki jo je napisala Danica Večerič, je sestavljena enako.

Izid zbirke desetih knjig o novih članicah EZ je s prispevkom omogočila tudi poslanka evropskega parlamenta iz Slovenije Romana Jordan Cizelj, ki je ob tem dejala: »Slovenke in Slovenci smo se z vstopom v EZ odločili za pot združevanja in sodelovanja, pot miru. Mir pa je ena največjih vrednot življenja. Za to pot moramo skupni evropski prostor dobro poznati in izkoristiti priložnosti, ki se nam ob tem ponujajo.«

RITEM DUHA

FESTIVAL

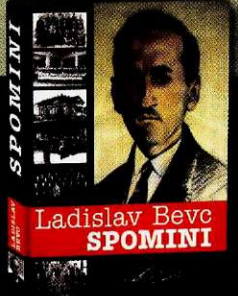
UŠC Leona Štuklja Maribor

21. oktober 2006 ob 19.30

3 v 1 | ALEKSANDER & KARMEN | BOJANA IVANČIČ
BOŠTJAN DERMOL | HEART BAND | INGRID MÜLLER
MATEJA NOVAK | PRIMOŽ | p. JANEZ FERLEŽ
SKUPINA KANTUS | SKUPINA KRIK | TVOJ GLAS

www.ritemduha.net

www.demokracija.si/knjigarna

Ladislav Bevc: SPOMINI

Obseg: 312 strani.

Zanimiva spominska pripoved gradbenega inženirja Ladislava Bevca, ki je bil že pred drugo svetovno vojno zelo dejaven na različnih področjih in v slovenski javnosti dobro znan.

Med drugo svetovno vojno je bil član Sokolskega vojnega sveta, ki je organiziral odpor proti italijanski in nemški okupaciji, ter član vodstva Demokratske stranke v Ljubljani. Leta 1944 je bil izvoljen v slovenski narodni odbor, katerega član je bil do smrti. Kot član Narodnega odbora je zapustil domovino, preden so jo okupirali komunisti. Iz Evrope ga je življenjska pot vodila v ZDA.

**Cena knjige za bralce tednika Demokracija je
4.990,00 SIT / 20,82 EUR.**

Redna cena knjige je 5.800,00 SIT / 24,20 EUR. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Polstirnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

Slovenski Jeruzalem

Petra Janša, foto: vir STO/B. Bajželj, T. Reisner, Bobo, K. Lajevce

Jeruzalem (341 m) leži v Prlekiji, sredi ljutomersko-ormoških goric in je od Ormoža oddaljen devet kilometrov. Pisatelj in duhovnik Franc Ksaver Meško, doma iz bližnjega Sv. Tomaža, je o tej pokrajini zapisal, da je »dežela, čudovita kakor iz sanj ... kjer vitki topoli hrepene iz pesmi goric kakor vrisajoči akordi proti nebu«. To je dežela bogate kulinarike, vrhunskih vin, vijugastih terasastih goric, pojočih klopotcev, bogate kulturne, naravne in etnološke dediščine, termalnih vrelcev in zdravilišč ter kasačev.

Po svetem mestu miru Nemškemu viteškemu redu, križnikom, je v začetku 13. stoletja Friderik I. Ptujski podaril posest okoli Velike Nedelje. Pobožni vitezi so zaznamovali življenje ljudi in krajev dolga stoletja vse do danes. Poskrbeli so za duhovni in kulturni razvoj preprostega ljudstva in jih tako med drugim naučili vinogradništva. Na vrhu jeruzalemskega griča med Ormožem in Ljutomerom so postavili stolp in vanj dali kopijo Marijine podobe, ki so jo prinesli iz daljnega svetega mesta Jeruzalema. Po tej podobi Žalostne Matere božje je vas dobila tudi ime.

Križniki so bili vojaški red in so te kraje večkrat branili pred različnimi roparskimi tolpmi, ki so prihajale iz Ogrske, Hrvaške in Turčije. Še zdaj je pri Jeruzalemu znan tako imenovani **Babji klanec**, kjer naj bi bile leta 1664 domačinke ugnale turško četo, ki se je prek Jeruzalema vračala iz bitke pri Monostru. Miklavškemu župniku Martinu Starihi pa so po letu 1704 nadeli celo ime Zmagovalec (Victoriosus), ker je tu premagal Kruce, ki so z Ogrskega vdrli na Štajersko. Ob vojskah pa so tukajšnje kraje bičale tudi bolezni. Kuga, ki ni izbirala ljudi in krajev, je pustila tudi v Jeruzalemu in okolici. Prav zaradi nje je Jeruzalem dobil lepo baročno cerkev.

Romarska cerkev Žalostne Matere božje Napisana na kamnu, vzidanem v cerkveni ladji, in tistem pod sliko, obešeno nad zakristijskimi vrati jeruzalemske cerkve, pripovedujeta o začetkih zidave. Sredi 17. stoletja je kuga hudo razsajala med ljudmi v okolici. Zato sta se zakonca Drumpič (Drumplitz), lastnika gornjeradgonskega gradu, odločila, da na kraju, kjer je stal stolp s kapelo Žalostne Marije, postavita cerkev njej v čast. Ko je kuga ponehala, so 15. julija leta 1652 položili temeljni kamen in jo posvetili jeruzalemski Materi bolečin. Že čez tri mesece, na god sv. Uršule, je bila v novi cerkvi, ki je obsegala današnji prezbiterij, prva maša. Svetišče so posvetili šele veliko pozneje, 26. aprila 1717. V tem času je doživelo še nekaj prizidkov (ladja 1678, zvonik 1700 in v 18. stoletju stranska kapela), predvsem pa je bilo obogateno z lepimi oltarji.

Danes ima jeruzalemsko svetišče štiri oltarje. V glavnem je **slika jeruzalemske Žalostne Matere božje**, ki naj bi bila narejena po tisti, ki je v pravem Jeruzalemu na Kalvariji. Njen nastanek postavlja okrog leta 1680. **Stranska oltarja** sta posvečena **Brezmadežni in sv. Barbari**. Posebna dragocenost cerkve je prižnica, ki jo na spodnjem delu krasijo kipi evangelistov, na zgornjem pa kipi angelov, ki drže v rokah pasijonske simbole (sulico, kocke, bič ...). Na steni prižnice visi še ena slika Žalostne Marije, ki jo postavljajo v leto 1678. Jeruzalemska cerkev ima le eno stransko kapelo, posvečeno sv. Ani, z oltarjem, ki je lepo rezbarsko delo. Oltar skupaj s sliko postavljajo v drugo četrtino 18. stoletja.

V bližini cerkve je arboretum z redkimi in eksotičnimi rastlinami.

Vinska cesta, simfonija v belem Skozi vas pa ne pelje samo romarska pot, tu mimo se vije tudi vinska cesta, saj so slikoviti griči jeruzalemskih goric že dolgo

Sveti jeruzalemski griči

Klopotec, veseli godec

Logotip podjetja za vino jeruzalečan

posajeni s trto. Lapornata tla s primesjo peska in glin, primerno vlažna in zračna, površ pa še lahka, topla in globoka, so kakor nalašč za vinsko trto. Najverjetneje so se s trto v teh krajih začeli ukvarjati že Kelti. Nato so tradicijo pridelovanja vina nadaljevali Rimljani, za njimi pa srednjeveški menihi.

Zaradi bogastva sort belega vina ter različnih kakovostnih stopenj in okusov lahko govorimo o pravi simfoniji v belem. Sladokus se lahko izbira med šiponom, laškim ali renskim rizlingom, chardonnayem, sauvignonom in belim pinotom, poleg tega pa paleto dopolnjujejo še sivi in modri pinot, traminec, rumeni muškati in muškati otonel, rizvanec, kerner in ranina.

Po kraju se imenuje tudi kakovostno **vino jeruzalečan**, ki je sestavljeno iz petih sort: šipona, laškega rizlinga, sauvignona, belega pinota ter renskega rizlinga.

Zidanica Malek Jeruzalemska vina so nekoč zorela v mnogih zidanicah po gorah, med drugim v Maleku. **Nekdanja gosposka hiša Malek**, ki stoji ob cesti med Jeruzalemom in Svetinjami, je tipična slovenjegoriška zidanica bogatih lastnikov vinogradov v preteklosti.

Zidanica je dobila ime po izpeljanki iz nemške besede Maylegg, Maleck ali Malegg, kar pomeni na robu hriba stoječi grad pa tudi kraj, kjer so se opravljale sodbe. V sami stavbi je ogromna preša in pod njo obokane kleti. Posebna zanimivost te obnovljene gosposke hiše, ene od mnogih v teh krajih, je hišna kapela. V njej je ohranjena freska živo modrih in rdečih barv, v levem kotu se stiskata dva angelčka, okoli Marije je bogat rastlinski okvir, ki ga nosita dva puta. Gosposka hiša, ali bolje velika zidanica, je spadala pod gosposčino Branek, katere lastniki so bili od leta 1527 furlanski grofje iz rodbine Codroipo.

Ob koncu 19. stoletja je postala lastnica Maleka in posesti v Veličanah družina Fischerau, posestniki in vinski trgovci iz Leobna. Johann Fischerau je z oporoko leta 1919 svojo veleposest razdelil med svoje otroke. Ko je leta 1920 umrl, sta posest v Veličanah in Brebrovniku podedovala Marija in Friderik.

Marija je svojo polovico prodala bratu Frideriku, ki je postal univerzalni lastnik celotne-

ga posestva leta 1929. Friderik je bil lastnik te posesti do leta 1945, ko mu je bila veleposest kot tujemu državljanu z odlokom Avnoja zaplenjena. 1. julija 1948 je na podlagi okrajne komisije za agrarno reformo posest postala splošno ljudsko premoženje, dano v upravljanje upravi državnih posestev Jeruzalem-Svetinje. Danes je zidanica v upravljanju in lasti **družbe Jeruzalem Ormož, VVS, d. d.**, vodilne slovenske **kleti vrhunskih vin**; v njej potekajo degustacije vin.

Iz vinogradov »se čuje« pesem klopotcev

Pravijo, da je klopotec pravi znanilec jeseni. Ti sicer začnejo peti že ob velikem šmarnu ali na jacobovo, prenehajo pa, ko jih snamejo z droga po trgatvi, najkasneje do martinovega. Ozemlje, kjer se uporablja klopotec, lesena mehanična naprava, je severovzhodni del Slovenije, še zlasti Haloze, Slovenske gorice in Prlekija. Udarjanje kladiv po leseni deski sproža vrteča se os, ki jo poganja vetrnica. Prav po številu lesenih peres v vetrnici se naši klopotci tudi razlikujejo. Haloški imajo po tri, prleški in slovenjegoriški po dve peresi. Različno je tudi število kladiv, ki udarjajo med vrtenjem po deski in tako z značilnim klopotanjem odganjajo ptiče. Klopotec je narejen tako, da se lahko obrača po vetru. Zato ima na nasprotni strani vetrnice »rep«, ki ga naredijo iz šopa hrastovih, borovih ali drugih vej, ponekod pa za usmerjevalec uporabijo kar staro metlo. Klopotce poznajo tudi v sosednji Avstriji in na Madžarskem v Porabju. Raziskovalci tega zanimivega zvočila so ugotovili, da je klopotec izvirna slovenska naprava, ki so jo sosedje prevzeli. Na avstrijskem Štajerskem ji poleg svojega naziva Windradl pravijo tudi »Klapotetz«, kar je nemščina neposredno prevzela iz našega slovenskega imena klopotec. Starost naprave ni ugotovljena. Prva pisna pričevanja segajo v drugo polovico 18. stoletja, najstarejše upodobitve pa v prvo polovico 19. stoletja, kar morda dokazuje, da je naprava plod prizadevanj za »umno« vino-gradništvo in napredek kmetijskega gospodarstva od razsvetljenstva dalje. ■

Cerkev Žalostne Matere božje

Notranjost zgodnjebaročne cerkve

Vinska klet podjetja Jeruzalem-Ormož

Zidanica Malek

Zalog pri Verdu

Založba ZRC

Organizirane podvodne raziskave barjanskega dela reke Ljubljanice s pritoki so pokazale, da gre za nesporno enega najzanimivejših arheoloških kompleksov pri nas. Najdbe iz rečnih strug in bregov pričajo o bližnjih naselbinah, grobiščih, utrdbah, nadzornih točkah ali kulturnih mestih ter skupaj s plovili in drugimi sledovi izrabe vodnega prostora dopolnjujejo poznavanje fenomena Ljubljanskega barja kot kulturne krajine in njegove dinamike, ki se je od starejših obdobj prazgodovine naprej tesno prepletala z naravnimi spremembami okolja. Knjiga *Zalog pri Verdu* – uredil jo je podvodni arheolog dr. Andrej Gaspari, Inštitut za arheologijo ZRC SAZU pa jo je izdal v zbirki *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* – prinaša celovito objavo raziskav bogatega najdišča Zalog pri Verdu, ki je bilo odkrito leta 2004 v strugi Ljubije (prvega desnega pritoka Ljubljanice). Gre za prvo kamenoodobno najdišče pri nas, ki je bilo raziskano z metodami podvodne arheologije. Radiokarbonska analiza vzorcev kosti in lesenih struktur je pokazala, da gre za ostanke lovsko-nabiralniške skupnosti iz obdobja zgodnjega holocena (sredina 8. tisočletja pr. Kr.), kar najdišče uvršča med najstarejše zanesljivo datirane sledove človekove navzočnosti na Ljubljanskem barju. Našli so številna orodja iz kamna, kosti in roževine ter pojav izolirane ženske lobanje.

Internetni kažipot

Tehniška založba Slovenije

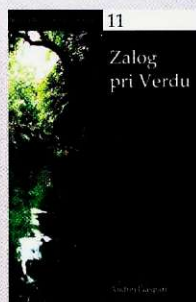
Knjižico *Internetni kažipot* sta avtorja Robert in Petra Vurušič pripravila na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj pri vodenju računalniških tečajev, na katerih se posamezniki spoznavajo z osnovami rabe urejevalnikov besedil, izdelave preglednic in uporabe interneta. Snov je prikazana v treh poglavjih. V prvem, *Internet*, pišeta o tem, kaj je internet, o nalogah na internetu, brskanju po internetu, elektronski pošti, protokolu FTP za prenos datotek, o IRC (opis in uporaba), spletnem pogovaranju, novičarskih straneh, tehnologiji P2P, forumih in blogih, spletnih trgovinah in uporabnih povezavah. V drugem pišeta o temeljih izdelave spletnih strani z odprtokodnim programom NVU, na koncu pa predstavita še primer izdelave spletnih strani.

C. in Kr. pešpolk št. 17

Karantanija

Leta 1917 je minilo sto let, odkar je leta 1817 pehotni polk št. 17 prišel v Ljubljano in postal

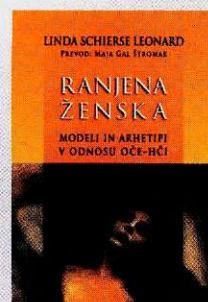
1.

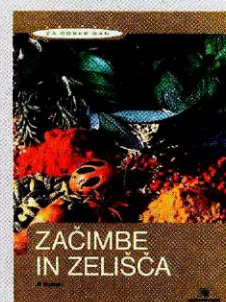
1.

2.

3.

4.

domači polk na Kranjskem. Jubileje so namestili počastiti tudi z izdajo slovenske polkovne zgodovine. Prehitela pa jih je svetovna vojna in knjiga Karola Capudra je morala iziti prej ter v času, ki ji ni mogel biti naklonjen. V vojni vihuri je bilo vse drugo veliko pomembnejše. Po sto letih je knjiga spet prišla med Slovence. Ne zaradi jubileja, ampak kot izjemno in premalo znano ter premalo cenjeno delo o slovenski vojni in vojaški zgodovini. Pisec dr. Karol Capuder je slovenskim bralcem z njo ponudil veliko več kot samo zgodovino domačega polka. Založba je delo izdala v faksimilirani obliki.

Alpske rastline

Didakta, Radovljica

V priročniku *Alpske rastline* je s pomočjo več kot 1.200 kakovostnih fotografij predstavljenih nad 300 alpskih rastlin. Z njim bomo lahko in hitro določili alpske rastline s pomočjo bližnjih posnetkov podrobnosti v zgradbi. Prvemu slikovnemu delu sledi natančen opis vrst, ki rastejo v skalovju, meliščih, morenah, alpskih travnikih, pašnikih in ob gozdnih robovih. Na koncu je večjezično kazalo, tudi v nemščini in italijanščini, ter znanstvena imena rastlin. Avtor priročnika je Jean-Denis Godet, ki je gimnazijski učitelj biologije, naravoslovni fotograf in avtor številnih ključev za določanje rastlin.

Ranjena ženska

Sophia

Knjiga *Ranjena ženska. Modeli in arhetipi v odnosu oče-hči* ameriške psihoterapevke in pisateljice Linde Schierse Leonard se posveča bolečini in ranjenosti, a tudi ozdravljenju. S pojmovnikom jungovske psihoanalize piše o prevzetem in slabo raziskanem odnosu med očeti in hčerami. Avtorica spremne besede je dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič, profesorica na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani.

Prerokbe

Založba Mladinska knjiga

Resnični jasnovidci, goljuhi ali blazneži, ki so postali preroki, so prav tako zaznamovali zgodovino kot politični voditelji in vojskovodje. V knjigi *Prerokbe jasnovidcev in vedeževalcev* Damon Wilson opisuje starodavno tradicijo poganskih orakljev ter judovskih, krščanskih in muslimanskih predstav o božjem preroku. Z interpretacijo odlomkov iz *Svetega pisma* pokaže, koliko je v njih preroškega in aktualnega. Zlasti podrobno raziskuje napovedi katastrof, kot so bile potopitev Titanika, zrušenje Srebrnega mostu in njegova povezava s skrivnostnim bitjem Veščunom ter dogodki ob terorističnem napadu na New York 11. septembra 2001.

Začimbe in zelišča

Prešernova družba

Na značilnosti azijskih, afriških in drugih svetovnih kuhinj v veliki meri vplivajo načini uporabe posebnih vrst zelišč, začimb in njihovih mešanic. Ob čedalje večji ponudbi svežih zelišč in začimb z vsega sveta si tudi doma zlahka pripravimo pristne eksotične jedi, z mešanicami različnih zelišč in začimb pa jih lahko prilagodimo lastnemu okusu. V zbirki *Za dober dan* je Prešernova družba izdala zajetno (336 strani) knjigo *Začimbe in zelišča* avtorice Jill Norman. V uvodu izvemo, po čem se zelišča razlikujejo od začimb ter zakaj uporabljamo pri kuhanju ene in druge. V poglavju o zeliščih so predstavljena osvežilna in blaga, sladka, limonasta in kiselkasta, sladkasta in janežasta, po meti dišeča, čebulasta, grenka ali trpka, pekoča in pikantra zelišča, na koncu pa še napotki o njihovi pripravi. V poglavju o začimbah so predstavljene začimbe iz semen, sladke, kiselkaste in sadjaste, limonaste, sladkaste ali janežaste, tople in prstene, grenke ali trpke, pekoče začimbe, na koncu pa še napotki o njihovi pripravi. V zadnjem delu so objavljeni recepti: mešanje zelišč in začimb ter kuhanje z zelišči in začimbami.

KNJIGA MESECA OKTOBRA

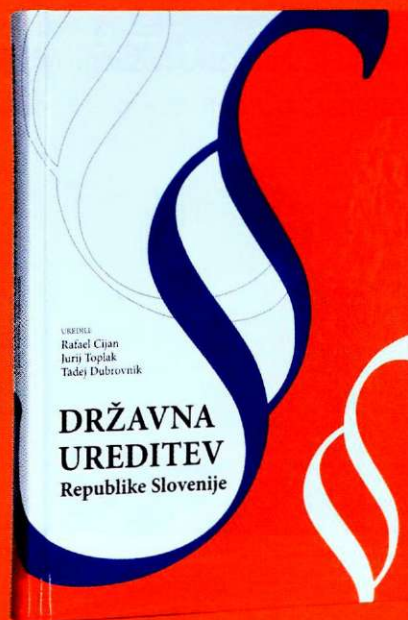
USPEŠNICA

Državna ureditev Republike Slovenije

**Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan,
mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik**

Obseg: 376 strani, format: 17x24,5 cm, trda vezava

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva daje tudi pregled nad postopkom pred ustavnim sodiščem in nekaterimi njegovimi odločitvami. Knjiga je opremljena tudi z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili prof. dr. Rafaela Cijana, mag. Jurija Toplaka in Tadeja Dubrovnika.

Redna cena: 8.500,00 SIT / 35,46 EUR

Pri nakupu knjige meseca oktobra
vam priznamo **20% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 6.800,00 SIT / 28,37 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **30% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 5.950,00 SIT / 24,82 EUR.

Akcijska ponudba velja do 31. oktobra 2006 oz. do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

☐ **Naročam knjigo Državna ureditev Republike Slovenije**

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**

Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Kritika in globoka misel

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

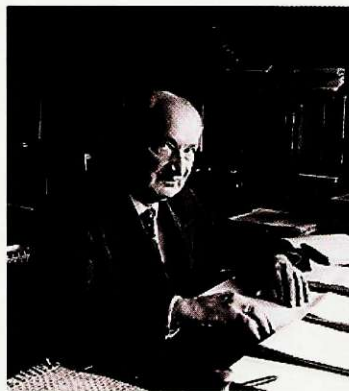
Nemška filozofinja Hanna Arendt je ikona neodvisnega mišljenja in je nehoti postala široko znana zaradi svojih poročil z jeruzalemskega procesa proti nacističnemu zločincu Adolfu Eichmannu. V teh dneh je minilo sto let od njenega rojstva.

Hanna Arendt, po kateri se imenuje cela vrsta ulic, šol in politoloških nagrad, je s svojim neodvisnim mišljenjem postala ena redkih prepoznavnih političnih teoretikov v 20. stoletju. Rojena je bila v hannovrski četrti Linden 14. oktobra 1906. Velik del otroštva je preživela v Königsbergu. Filozofijo je študirala v Marburgu, kjer je bila učenka Martina Heideggerja, nato pa je leta 1928 doktorirala pri Karlu Jaspersu. Ker je bila Judinja, je morala leta 1933 skupaj svojim prvim možem in materjo pobegniti iz Nemčije najprej v Pariz in nato leta 1941 v ZDA. Kar 18 let je preživela brez državljanstva, saj je ameriškega dobila šele leta 1951. Umrli je leta 1975 kot ameriška državljanka za posledicami srčnega infarkta v svojem newyorškem stanovanju, stara 69 let. O mišljenju samem je v televizijskem

Filozofinja Hanna Arendt

intervjuju z Günterjem Gausom leta 1964 dejala, da se mišljenje začne z rojstvom in konča s smrtjo in da zanj ni potrebna le glava, temveč tudi srce, torej življenje, sposobnost zaznave posebnega in naključnega, ki ju ratio ne more predvideti. S štiridesetletne distance so njeni premisleki o naravi zla in političnih sistemih naploh še zmeraj veljavni in vedno

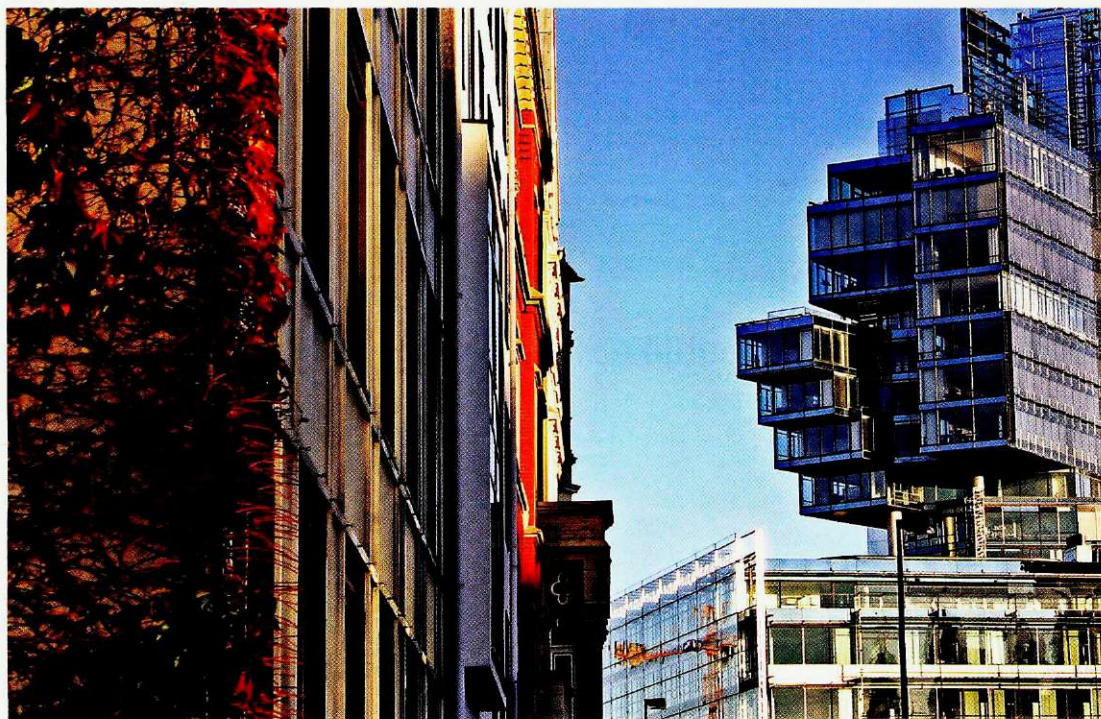

Filozof Martin Heidegger

znova aktualni, saj, kot je dejal predavatelj iz Jeruzalema Steven Aschheim, ozračje postmodernizma in politika identitete ter iskanje neideološkega posttotalitarnega svetovnega nazora njenim premišljanjem dajejo novo pomembnost in živost. Hanna Arendt je v birokratskem organizatorju množične tovarne smrti Auschwitz Adolfu Eichmannu

prepoznala utelešenje »banalnosti zla«, ob tem pa problematizirala vpletenost judovskih svetov v holokavst, kar je sprožilo skrajno trpke in ostre kontroverze. Od nje so se odvrnili celo prijatelji, ker so menili, da je zmanjšala pomen nacističnih umorov in hkrati trdo prišla same Jude.

Resnica in laž v politiki Po drugi svetovni vojni se je Arendtova ukvarjala z nacionalsocializmom in predvsem s stalinizmom kot sistemom vladanja. O slednjem je leta 1951 izdala svoje temeljno delo z naslovom *Elementi in temelji totalnega gospodarstva*. Do leta 1966 je knjigo vedno znova dopolnjevala, tako da je postala tudi pomemben vir navdiha za študente leta 1968, do katerih je s svojo načelno kritično držo do vseh ideologij ostala kritična in distancirana. Postala je ameriška državljanka in se kot Američanka tudi počutila. V knjigi *Resnica in laž v politiki* je kritizirala stališča uradnega Washingtona do vojne v Vietnamu. Povod za njeno knjigo so bili skrivni pentagonski dokumenti, ki jih je javnosti razkril tedaj v obrambnem ministrstvu zaposleni Daniels Ellsberg. Izkazalo se je, da se je ameriška vlada na vietnamsko vojno dolgo in sistematično pripravljala, javnosti pa je dajala drugačne podatke in vtis. Zanimivo je, da bo Daniels Ellsberg 35 let po kraji in objavi teh dokumentov 8. decembra letos nagrajen z alternativno Nobelovo nagrado, ki jo bo prejel za svoj državljanski pogum. Hanna Arendt se je vedno imela za človeka, ki nenehno moti družbeni mir. Nikoli se ni bala odkrito izgovoriti neprijetnih dejstev, ki so zadevala politiko, in je bila morda prav zato tako vplivna. Poleg tega je nemara zadnji politični romantik, saj je politiko primerjal s filozofijo. **D**

Hannover – rojstno mesto Hanne Arendt

Pesmi in psalmi

V Kosovelovem domu v Sežani je na ogled razstava kipov Stipe Miličiča. Umetnik, ki živi in dela v Ljubljani in na Krasu, se predstavlja s postavitvijo Odsevi čutenja, ki vključuje najnovejšo »psalme« iz bron in »pesmi« iz kamna. Miličiča je umetniška pot vodila v svet kamna, ki ga je razbremenil spon in izzval k iskanju odgovorov na vprašanja o umetnosti. Cikel V labirintu prinaša njegove kipe iz kamna, ob katerih začutimo veličino ustvarjalca, ki spreminja kamen v pesem. S simboliko razbitin avtor svojemu kiparstvu dodaja nove dimenzije, zato so obrazi in telesa likov samo še kosi, preoblikovani v razbite forme. Kamen je tisti, ki govori zanj, saj je drobljiv in lomljiv, Miličič pa ga sestavlja po svoje. Njegove najnovejše pripovedi se razlikujejo od prejšnjih, saj vanje prenaša nova spoznanja o umetnosti in o sebi. Sprva se je namreč ukvarjal s figuraliko, katere pa še ni pov-

Kipar Stipe Miličič

sem in dokončno zamenjal z abstraktnimi formami in izpovedmi v bronu. Bronasti kipi iz Miličičevega cikla Hvalnice spominjajo na kraško zemljo z razpokami in od opazovalcev terjajo branje. V njih pa naj bi razbrali misel kiparja, saj »razpoke intimnih občutij« razkrivajo spoznanja, zarezana vanj in v slehernega izmed nas. Bron namreč Miličiča vodi v globine meditacije, da spozna svojo ranljivost in preseže znane forme. S tem ko neobremenjeno razgalja samega sebe, nastajajo njegovi psalmi iz bronu. L. H.

Literarni nobelovec

Pisatelj Orhan Pamuk

V Stockholmu je švedska akademija znanosti objavila ime letošnjega dobitnika Nobelove nagrade za književnost. To je turški pisatelj Orhan Pamuk. Ugibanj, kdo bo letos deležen tega najbolj zaželenega in 10 milijonov švedskih kron oziroma dober milijon evrov vrednega priznanja, ni bilo ne konca in kraja. Zadnja leta se je vsako leto izkazalo, da akade-

mija s svojo izbiro literarnega nobelovca preseneti literarni in drugi svet. Francoski katoliški dnevnik La Croix pa je dan pred podelitvijo ob tem, da so doslej podeljene Nobelove nagrade letos prejeli izključno Američani, zapisal: »Po določenih scenarijih bodo ZDA izgubile svojo pozicijo geopolitične supersile, ki si jo lastijo po padcu Sovjetske zveze in ki jo bodo obdržale tako dolgo, dokler se jim ne bodo mogli postaviti po robu ambiciozni narodi, kakršen je kitajski. Moč določenega naroda pa je vendarle mogoče meriti na različne načine. Ta moč se lahko potrjuje tudi na področju kulture – v glasbi, na filmu in v TV-nadaljevanjih "made in USA". Te dni se ta moč dokazuje tudi na polju znanosti. Podeljevanje Nobelovih nagrad je zgovorno samo po sebi, saj so jih na področju medicine, kemije, fizike ter družbe in ekonomskih znanosti dobili Američani.« L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 19. 10. 2006

19.00 **Križanke**: Mihela Breclj, violina, in Jože Bogolin, tolkala – klasična glasba

19.30 **Cankarjev dom**: Orkester Slovenske filharmonije: Skladbe ameriških skladateljev

19.30 **SNG Drama**: R. Schimmelpfennig: Ženska od prej

19.30 **Cerkev sv. Jožefa**: Verstva v oblikovanju in prihodnosti Evrope – okrogla miza

PETEK, 20. 10. 2006

19.30 **Slovenska filharmonija**: Klavirski duo Miha Haas & Tadej Horvat – klasična glasba

19.30 **Šentjakobsko gledališče**: E. Fritz: Rdeči kotiček

19.30 **SNG Drama**: V. Bartol: Alamut

SOBOTA, 21. 10. 2006

19.30 **MGL**: D. Muck: Neskončno ljubljeni moški

20.00 **KUD France Prešeren**: Joseffa! ... or up to Graceland (Avstrija) – klovnska predstava za odrasle. Joseffa je čistilka, zato naj bi počela to, kar počnejo čistilke: čistila. Ampak ona tega ne mara. Nepričakovano razkrije svojo strast: obožuje Elvise in petje.

NEDELJA, 22. 10. 2006

11.00 **Slovenska filharmonija**: Ansambel za novo glasbo Akademije za glasbo Ljubljana

17.00 **Mini teater Ljubljana**: Lutkovno gledališče Nebo: Take ljudske – lutkovna predstava

PONEDELJEK, 23. 10. 2006

20.00 **Špateater Mengeš**: Kolumbovo jajce

20.15 **Cankarjev dom**: Wibutee (Nizozemska) – elektro, džez. Solisti: Håkon Kornstad, saksofon, flauta, elektronika, Rune »Sternklang« Brøndbo, elektronika, klaviature, Wetle Holte, bobni, elektronika, Tor Egil Kreken, bas, kitara, elektronika. Skupina Wibutee pri izvajanju svoje glasbe združuje elemente elektronike in džeza, ki ga z vsakim novim albumom dopolnjuje.

TOREK, 24. 10. 2006

18.00 **SNG Drama**: S. Beckett: Čakajoč Godota

20.00 **Cankarjev dom**: Edward Clug (Slovenija): Arhitektura tišine. Izvaja: Ansambla Opere in baleta SNG Maribor ter Opere in baleta SNG Ljubljana. Predstava slovenskega baletnika in koreografa romunskega rodu Edwarda Cluga se dotika odnosa med žensko in moškim, njunega nenehnega zблиževanja in razhajanja.

SREDA, 25. 10. 2006

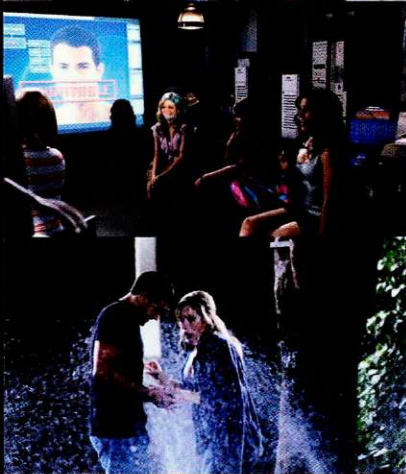
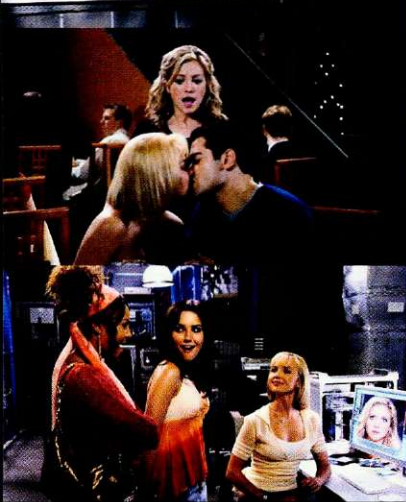
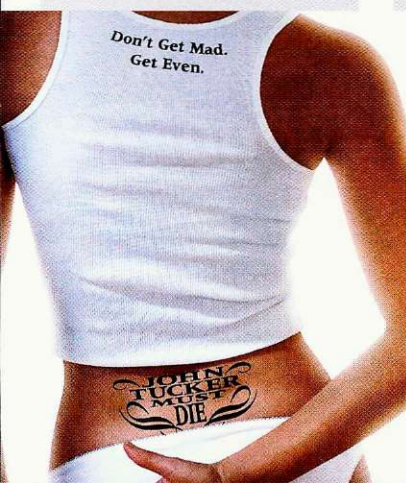
20.00 **Gledališče za otroke in mlade**: Radoslav Z. Dorič: Kako smo ljubili tovariša Tita. Gostovanje SNG Nova Gorica, Kosovelov dom Kulturni center Kras, Sežana

20.00 **Cankarjev dom**: Edward Clug (Slovenija): Arhitektura tišine

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Uničimo Tuckerja!

Monika Maljevič

Od vseh prezrta mladenka Kate nejeverno opazuje, kako šolski lepotec John Tucker hkrati hodi kar s tremi dekleti, dokler sama ne postane del maščevalnega načrta.

Toda ko navijačica Heather, veganka Beth in bodoča novinarka Carrie spoznajo, kako jih John izigrava, skujejo zvit načrt maščevanja, katerega glavni del je prav Kate, ki naj bi Johna osvojila, osmešila in mu nazadnje tudi strla srce. Toda igra z ljubeznijo je ponavadi zelo nepredvidljiva in kolo usode se lahko obrne v povsem nepričakovano smer.

Ni ga čez bes prevarane ženske. Samo pomislite, kakšno škodo lahko naredijo tri najstnice, če jim prekipi zaradi ljubezenskih preglavic. Takšno razdejanje v komediji John Tucker, mrtev si povzroči skupina iznajdljivih dijakin, ker je vse tri prevaral srednješolski žrebec. Uničevanje se začne, ko tri prelepa in priljubljena dekleta iz treh srednješolskih klap, ki med seboj tekmujejo, odkrijejo, da vse hodijo z istim tipčkom: postavnim in hinavskim kapetanom šolskega košarkarskega moštva Johnom Tuckerjem (Jesse Metcalfe). Potem ko primerjajo podatke, od besa sopihajoča trojica – nadobudna novinarka Carrie (Arielle Kebbel), voditeljica navijačic Heather (Ashanti) in aktivistka za veganstvo Beth (Sophia Bush) – skuje zaroto, kako Tuckerju dati lekcijo, ki je ne bo nikoli pozabil. Odločijo se napasti njegovo igro in tipa, ki ni nikoli brez zmenka, spremeniti v tipa, ki zmenka sploh ne more dobiti. Na žalost jim spodleti prav vsak načrt, da bi spodkopale Tucka, zaradi česar postane ta bolj priljubljen kot kadar koli.

Obupana dekleta spoznajo, da morajo odločneje napasti. Ostane jim samo ena pot: zlomiti mu morajo srce, kot ga je on njim. Carrie, Heather in Beth rekrutirajo Kate (Brittany Snow), čedno, a neznano novinko na šoli,

John Tucker Must Die

Režija: Betty Thomas

Scenarij: Jeff Lowell

Produkcija: Karen Lunder, Marc S. Fischer, Michael Birnbaum
Igrajo: Brittany Snow, Jesse Metcalfe, Arielle Kebbel, Ashanti, Sophia Bush, Penn Badgley, Jenny McCarthy

Premiera: 19. 10. 2006

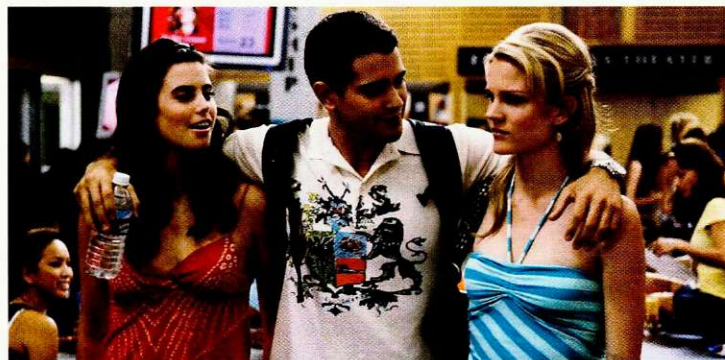
Distribucija: Continental Film

v katero naj bi se postavnež zaljublil, ona pa naj bi ga ceremonijalno dala na čevlji. Kate okleva, ker pa si obupno želi novih prijateljc in postati vidna, privoli, da bo dekletom pomagala izvršiti njihov podli načrt.

Trojica Kate spremeni v sanjsko dekle Johna Tuckerja, in kot so načrtovale, se Tucker do ušes zatreska v privlačno svetlolasko. Sprva se Kate pretvarja, da jo je težko dobiti, kar Tuckerja povsem zbega, saj se mu ženske običajno mečejo pod noge. Kljub njenim najboljšim poskusom,

da bi se mu uprla, Tucker privlači Kate, zaradi česar je razpet med zvestobo svojim novim prijateljicam in nepričakovano naklonjenostjo Johnu.

Medtem se Kate spoprijatelji s kemijskim partnerjem Scottom (Penn Badgley), ki je čisto po naključju Tuckov mlajši brat. Celo Katina samska mama Lori (Jenny McCarthy), ki tudi sama neuspešno išče pravega, poskuša posvariti Kate pred njeno misijo, da bi prevarala nič hudega slutečega Johna Tuckerja. A Kate je že pregloboko zabredla – poti nazaj ni. Ali pač? **D**

NAJVEČ REGIJSKIH INFORMACIJ NA ENEM MESTU

**Nova obsežna Večerova regijska priloga
odslej po vsej Sloveniji**

MARIBOR PREKMURJE KOROŠKA PODRAVJE CELJSKO PRLEKIJ

VEČER

Dvoživka

Tekst in foto: Miha Dovč

Mazda 6 sport CD120 TE

Mazdina družina 6 šteje tri različne karoserijske izvedenke: 6, 6 sport in 6 sport combi. In seveda dva različna tipa pogonskih agregatov: bencinskega ali dizelskega. Zanimivo pa njena konkurenca tega

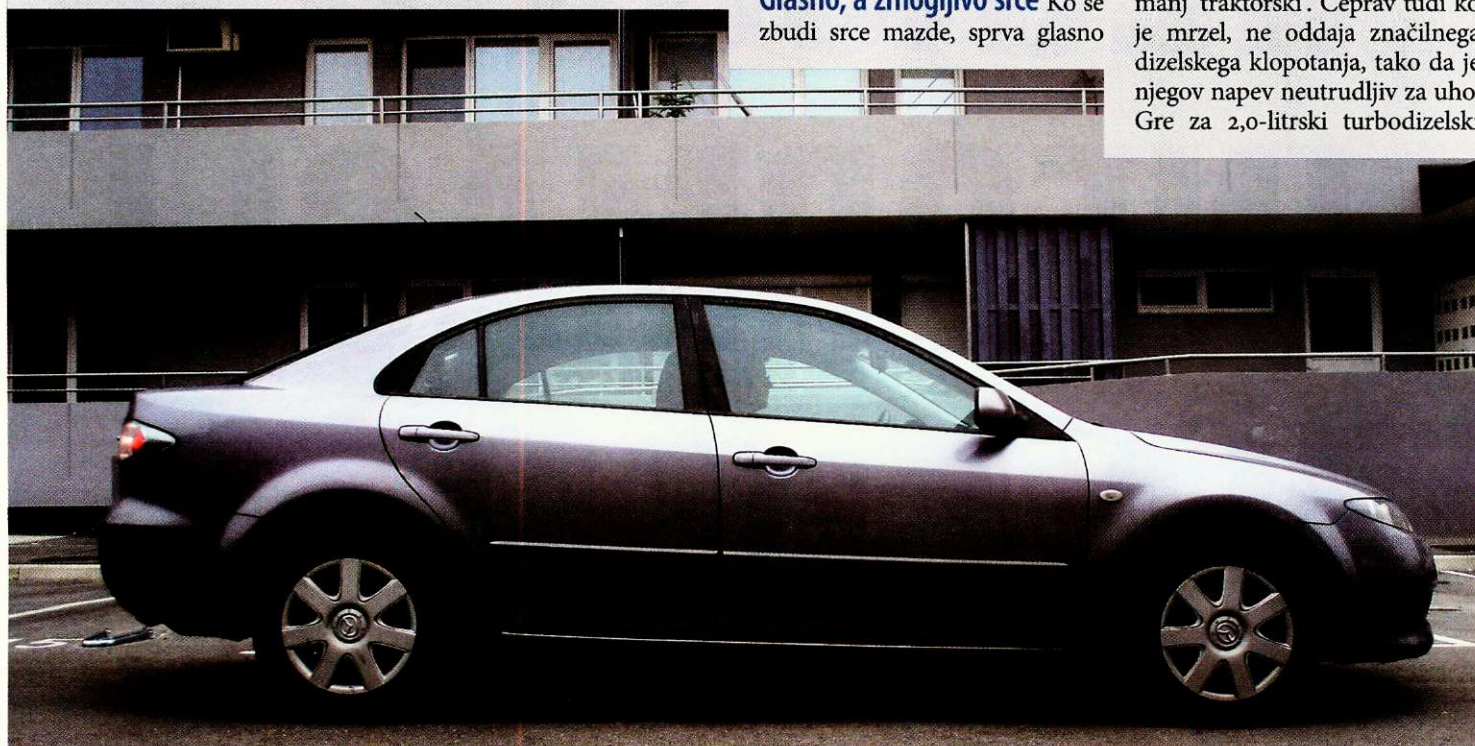
v močnejši dnevni svetlobi teže berljiv. A komu to mar. Vozni-kove oči morajo biti usmerjene naprej. Njegov delovni prostor je odličen. Volan in sedeži so izdatno nastavljeni, tako da si vsak lahko hitro najde svoj idealni položaj. Čvrst obroč je opremljen z

gumbi, ki na levi strani ukazujejo radiu, na desni pa tempomatu.

Glasno, a zmogljivo srce Ko se zbudi srce mazde, sprva glasno

negoduje, tako da ni med najtišjimi izdelki na trgu, vendar se hitro ogreje in zvok postane manj 'traktorski'. Čeprav tudi ko je mrzel, ne oddaja značilnega dizelskega klopotanja, tako da je njegov napev neutrudljiv za uho. Gre za 2,0-litrski turbodizelski

večinoma ne ponuja, saj je navadno usmerjena le na dve karoserijske izvedenke. 6 sport je oznaka za limuzinsko različico s petero vrat in prav tu drugi ponujajo najmanj.

Všečna oblika Privlačna je mazdina oblika, ki še vedno obrača glave, čeprav je trgu znana že štiri leta. Tudi notranjost, ki jo krasi imitacija aluminija, človeka ne pusti hladnega. Merilniki so veliki in pregledni, brez nepotrebnega kiča. Edino zaslonček, ki prikazuje informacije potovalnega računalnika, klimatske naprave in radia, je

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MAZDA 6 SPORT CD120
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventilina valj
prostornina v ccm	1998
moč v kW (KM) pri vrt./min	89 (120) pri 3500
največji navor v Nm pri vrt./min	320 pri 2000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4690 x 1780 x 1440
medosna razdalja v mm	2675
prtlačnik v litrih	550/1660
masa praznega vozila v kg	1440
največja hitrost v km/h	200
pospešek 0-100 km/h v s	10,4
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,5/5,5/6,8
poraba na testu v l/100 km	6,9
cena vozila v SIT	5,363.353

agregat, ki proizvede 89 kW (120 KM) in 320 Nm navora. Nič impresivnega. Vendar iskrivih 120 japonskih 'konjičev' vleče solidno do 1.800 vrtljajev in odlično nad to številko do rdečega polja, ko jim priskoči na pomoč turbinski polnilnik. Mazda tako ne daje občutka podhranjenosti in dobro skriva svojo maso, ki se

ustavi malo pod poldrugo tono. Za prenos moči na cesto skrbi ročni, šestopenjski menjalnik, ki s čvrsto ročico in hitrimi, tršimi ter natančnimi gibi zagotavlja, da boste segli po njej, tudi ko to ne bo potrebno. Trda sklopka spusti zelo hitro in kaj hitro se lahko zgodi, da nič hudega slutečemu ugasne avtomobil takrat, ko je to najmanj potrebno. Vendar se hitro navadite na to posebnost.

Prostora dovolj za vsakogar
Čeprav šestica ni največja v svojem razredu, je toliko bolj radodarna s centrimetri v sami kabini, saj ponuja dovolj prostora tudi za pet višjih potnikov in pripadajočo prtljago. Pogrešam pa več odlagalnih mest, kamor bi lahko brez skrbi odložili kakšno malenkost. Zato

mazda preprosto obožuje. Trše podvozje, ki vseeno spodobno dobro požira neravnine, in neposreden volanski mehanizem, ki vrača informacije s cestišča, kar prosita, da v ovinek pripeljemo malo hitreje kot bi sicer. Edino obutev avtomobila ni bila kos nalogi, saj bi temu avtomobilu bolj pristajala za palec ali dva večja platišča. Še en poseben čar ima mazda 6 – osvetlitev. Oranžna, v več kontrastih, pričara čarobno razpoloženje, ko se stemni. Lepši spol bo vsekakor raznežen in boljša polovica vam bo pripravljena oprostiti tudi kakšen ostreje prevoženi ovinek.

Še vedno trn v peti Mazda 6 je po prenovi spet malenkost večji trn v peti vsej konkurenci.

pa se je mazda izdatno oddolžila pri odmeri prtljažnega prostora, pri katerem bolj kot velikost razveseljuje prilagodljivost in dostopnost. Peta vrata se dvigajo visoko, klop je deljiva v razmerju 1/3-2/3, kar izdatno poveča prostor. Sedeži so športno utesnjeni, tako da vas ne bo metalo po kabini čez hitro odpeljane ovinke. Slednje pa

Športno-elegantne linije avtomobila bodo ustregle vsem, ki si želijo športen, vendar še vedno družinski avto, ki bo omogočal, da peljete vso družino na morje in hkrati sprostite kakšen mililiter adrenalina ob ostreje izpeljanem ovinku. Mazda dopušča oboje ter se hitro prilagaja željam in razmeram na cesti. **D**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na MobilTelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Umetni raj sredi morja

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Slovenija si je v resoluciji, v kateri si je načrtala projekte, ki jih namerava izpeljati do leta 2003, zadala, da bo med drugim v tem obdobju gradila umetni otok ob slovenski obali. Ta čas najbolj znan tovrstni otok je v Dubaju.

Dubajski umetni otok, imenovan Palma Jebel Ali, je posledica zagate, v kateri se je ob pomanjkanju nafte znašel arabski šejk Mohamed bin Rasid al Maktum. Zaveda se namreč, da se bodo zaloge nafte, s katerimi je obogatela njegova država, izčrpale najpozneje v dveh generacijah, zato mora svojim potomcem zagotoviti drug vir prihodkov in s tem prihodnost. Glede na to se je pred štirimi desetletji odločil, da bo Dubaj spremenil v moderno turistično in finančno središče tega dela sveta. V okviru tega zdaj v Dubaju, mestu, ki pred štiridesetimi leti ni imelo ne elektrike in ne asfalta, v zadnjih desetletjih sredi puščave kot gobe po dežju rastejo nove moderne stavbe in turistična središča, med katerimi je že omenjeni umetni otok. Otok, bo, ko bo dokončan, največji umetni otok na svetu (viden menda celo iz vesolja) in bo res nekaj posebnega. Na njem bo 120 kilometrov plaž, 50 razkošnih hotelov, 250 trgovin, 2.000 vil in 2.500 stanovanj (vrhunski arhitekti pri tem zagotavljajo zanimive arhitekturne sloge, od španskih kolonialnih dvorcev prek toskanskih podeželskih hiš do rančev v Div-

Palma Jebel Ali

jega zahoda), med katerimi bodo lahko izbirali gostje. Na otoku naj bi bilo prostora za 60.000 prebivalcev in še za vsaj 50.000 uslužbencev hotelov, trgovin in turističnih središč, vse skupaj pa naj bi stalo 15 milijard dolarjev. Po zdajšnjih predvidevanjih naj bi bil otok zgrajen do novembra letos, oblasti v Dubaju pa upajo, da bo postal prestižna turisti-

na destinacija za več kot 20.000 turistov dnevno. »Upamo, da bo otok po priljubljenosti dohitel tako znamenita turistična mesta, kot so Hongkong, Singapur in Las Vegas, in da bo v prihodnje postal osrednja turistična znamenitost tega dela sveta,« pravijo odgovorni v mestu.

Palma je šele začetek Sicer pa Palma ni edini umetni otok, ki ga namerava v Dubaju zgraditi šejk Mohamed bin Rasid al Maktum. Slednji je, kot kaže, vzel zares besede, ki jih je izrekel ob neki priložnosti pred dvema letoma, ko je dejal: »Postavil sem Dubaj na zemljevid sveta, zdaj bom postavil svet na zemljevid Dubaja.« V dvajset metrov globokem zalivu v neposredni bližini otoka že gradijo 300 otočkov, ki bodo skupaj tvorili zemljevid sveta. Celoten projekt naj bi poimenovali The World (Svet), zgrajen pa naj bi bil do konca prihodnjega leta.

Takole naj bi bil videli The World.

Otok Palma Jebel Ali bo sestavljen iz sedemnajst palmovih listov in ogromnega valobrana v obliki polmeseca, s kopnim pa ga bosta povezovala mostova. Da gre res za tehnološki in gradbeni čudež naše dobe, povedo številke: za nasutje otokov v plitvo dno Perzijskega zaliva, na katerem bo stalo 60 hotelov in 11.000 vil ter apartmajev, so porabili več kot 200 milijonov kubičnih metrov peska in skal, na otokih bodo posadili več kot 12.000 palm, če pa bi iz vsega gradiva, ki so ga porabili za nasutje enega otoka, sezidali dva metra visok in pol metra širok zid, bi z

Prihodnja podoba dubajske obale

A to še ni vse, kar si je zamislil šejk. Takoj ko bosta Palma in The World končana, nameravajo začeti graditi t. i. Obrežje (The Waterfront), kar naj bi bil največji in najdražji projekt na svetu. Obrežje naj bi obsegalo 80 kvadratnih kilometrov nove zemlje, nasute polkrožno okoli Palme, bilo pa naj bi nekakšno mesto za okoli 400.000 prebivalcev. Njegov osrednji del naj bi bil center steklenih stolpov Madinat, med katerimi naj bi izstopal Al Burj, ena najvišjih zgradb na svetu, vse skupaj pa naj bi bilo končano do leta 2010. Očitno je torej, da sredi arabskega polotoka raste eno glavnih turističnih in verjetno še kakšnih središč sveta. **D**

LIGA PRVAKOV

31. OKTOBER IN 01. NOVEMBER

PRENOS

V ŽIVO OB 19:55

Rimska dvorana Palasport je bila prepolna tistih, ki so že sprejeli logiko NBA.

Imamo Steva!

Tekst in foto: Lovro Kastelic

V Rim, zibelko naše civilizacije, je prišel košarkarski klub Phoenix Suns. V večno mesto jih je popeljal ta čas najpopolnejši vojskovodja – Steve Nash.

Že prej se je napovedovala slovesna inavguracija. Leto in pol zatem, ko je zavel črn dim iznad Sikstinske kape in je čilenski kardinal Jorge Arturo Medina Estevez slovesno zaklical: »Annuntio vobis gaudium magnum; habemus papam (imamo papeža, op. a.) ...« je Američanom uspelo prodreti v

osrčje evropske kulture. S seboj so prinesli košarkarske dragulje.

Globalizacija logike NBA Ameriški imperializem je dobro znan: vsakršna pomoč, svetovanje ali dobrotljivost na tujem se večkratno zaračuna. Tokratna evropska turneja NBA je bila propaganda za ameriško košarko in njihove

zvezdnike, ki so po nedavnih porazih izgubili del svojega sijaja. Potem ko je NBA (nadvse pametno) kupila vse evropske košarkarske talente, je bil naslednji korak nekoliko konservativnemu evropskemu košarkarskemu navdušencu kar najbolj približati logiko NBA. V ozadju je seveda kapital, s katerim večje upravlja

lucidni Jud David Stern (dolgoletni komisar NBA), in načrtna ekspanzija logike NBA. Že en sam smiselni nakup evropskega košarkarja lahko zaneti pravo revolucijo v ekonomskem smislu: Dallasov Nowitzki je denimo zapeljal Nemce, Memphisov Gasol Špance, Torontov Bargnani pa bo že v kratkem Italijane. Andrew Messick, zadolžen za globalizacijo te logike, je na tiskovni konferenci pred naskokom NBA na Evropo rimskemu županu Walterju Veltroniju podaril originalni dres letošnjega »prvega izbranca« Andrea Bargnanija, ki je po rodu pravi Rimljan. Rimski župan si ga je nadel in sprožil simbolni pomen, po katerega so Američani pravzaprav tudi prišli. NBA je namreč v osrčju Evrope oblačila v svoja oblačila. »NBA Europe Live Tour« je Evropo oblekel po svojih merilih, v svoje kroje.

Izboljššan konto Potem ko sta si vodstvi evrolige in evropske izpostave NBA lani decembra že segla v roke, je bil prvi uradni dvboj med Barcelono in Philadelphia. Palau Sant Jordi s 15 tisoč sedeži je bila že davno pred tem razprodana. Huronsko navijaško razpoloženje, kakršnega znajo pripraviti le v Evropi, je omrtvilo tudi takšna asa, kot sta Alan Iverson in Chris Webber. Novinar nba.com John Schumann je bil po tekmi frapiran: »... Že pišem poročilo s tekme. Odkrito povedano – to ni bila dobra predstava sixerjev. Vendar pa je treba kljub temu pohvaliti Barco ... in še posebej publiko. Pripravili so namreč fantastič-

tv PRIMORKA

Trstelj - 67. kanal

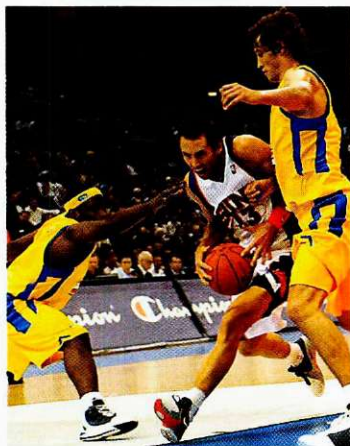
Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

LOKALNE VOLITVE NA TV PRIMORKA
nedelja, 22.10.2006 od 20.30 dalje

no ozračje, ki ga do sedaj na košarkarskih srečanjih še nisem doživel.« Proti evropski pretkčnosti, ki so ji dajali ton Španec Navarro, naš Lakovič, Italijan Basile in Grk Kakiouzis, se je uspešno kosal le Haitčan Samuel Dalembert (21 točk, 10 skokov, 7 blokad). Jaka Lakovič je dosegel lepih 17 točk. Na igrišču se je počutil odlično; bil je visoko motiviran. »Vsa ekipa je prikazala zelo dobro igro. Sam rezultat na koncu niti ni bil tako pomemben, res pa je, da je vedno lepše zmagati kot izgubiti. Na parketu je bilo zabavno, igrali smo brez pritiska, vendar pa nas prave tekme šele čakajo.«

Do tedaj je bilo razmerje zmag in porazov 31:5 v korist Američanov. Kar štirih evropskih zmag so se veselili košarkarji Macca-bija, ki jim je uspelo zmagati v nasploh prvem (neuradnem) dvoboju kakšnega evropskega kluba z moštvo iz NBA. To je bilo leta 1978, ko so v Tel Avivu s 98:97 ugnali takratnega prvaka iz Washingtona. Potem so leta 1984 premagali še New Jersey in Phoenix. Zadnjo zmago so si pripobilevali lani, in sicer sredi Toronta, kjer so padli t. i. raptorji. Preostalo zmago je leta 1988 v Moskvi zabeležila sovjetska reprezentanca, ki je vzela skalp Atlanti ...

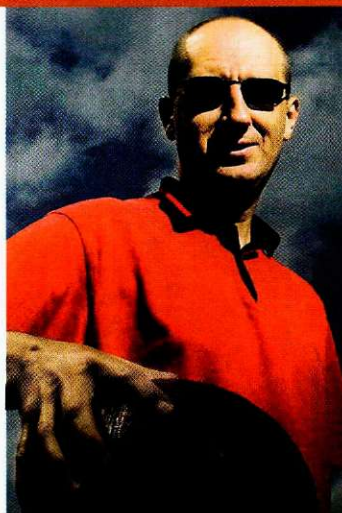
Steve Nash

Po letošnji turneji si je Evropa še nekoliko izboljšala svoj konto, kar vendarle govori o čedalje večji kvaliteti evropskih košarkarskih moštev in na splošno evropske košarke. Pri obeh letošnjih zmagah pa je bil več kot očiten tudi slovenski delež. Pri izjemni predstavi moskovskega CSKA, ki je razbil clipperje, je bil s 16 doseženimi točkami izjemno dejaven tudi Matjaž Smodiš.

Kanadski čarovnik Takšne sreče pa ni imel eden najbolj tekmovalnih, uspešnih in bistrih košarkarjev na svetu, ki je zaznamoval preteklo desetletje. Dejanu Bodirogi, članu Lottomatice, se je namreč zopetstavil Steve Nash – čarovnik s košarkarsko žogo. Kanadski »enfant terrible« je svoj pohod nadaljeval v pravnji deželi – Italiji, ki je povrhu vsega še nogometno obarvana. Tudi sam je dolgo kolebal med nogometom in košarko, na koncu pa je vzljubil in izpilil – kar oboje. Rojen je bil v Južnoafriški republiki, vrhunski šport pa mu je bil položen že v zibel. Mati je bila namreč angleška košarkarska reprezentantka, oče pa je zbral 30 nastopov za kanadsko nogometno izbrano vrsto. Steve je dolgo krmaril med obema športoma. Razglasili so ga tudi za najbolj obojavnega nogometaša v Britanski Kolumbiji. Strastni navijač Tottenham pa se je naposled vendarle odločil za košarko in bil prek malo znane Univerze Santa Clara kot 15. izbran v Phoenix.

Dan poprej se je mirno sprehal po Benetkah. Že dan kasneje je stopil v Rim. Ob svojem prvem obisku Rima leta 1786 je celo Goethe dejal: »Sedaj sem spoznal vse sanje svoje mladosti.« Rim je namreč večten. Rim je tudi Fellinijev. Zgodovinske znamenitosti ne ohranjajo le Rima, temveč celotno našo civilizacijo. Pred vsako znamenitostjo je zapisano, da pripada celotnemu človeštvu – vsem nam. Tudi Stevu, ki je v središču fašistične arhitekture, imenovanem EUR, popeljal Phoenix do gladke zmage. Čeprav še zdaleč ni pokazal vsega, kar zna, so po zmagoslavju vzklikali: »Imamo Steva!« Stavka italijanskih prevoznikov in novinarjev pa se je še kar nadaljevala. ■

Brez goriva

Esad Babačić

Za nami je precej monoton športni teden, v katerem smo si vzeli čas za razmislek, potem ko smo doživeli še en padec na realna nogometna tla.

Bolj ali manj pričakovano se nam je zgodil Minsk, kjer smo dobili lekcijo iz vzhodnoevropske tehnike. Odslej se ne bomo več mogli zanašati na fiksno idejo, da smo za države iz vzhodnega dela Evrope neke vrste slovanski Skandinavci, ki jim ležijo umetniki iz nekdanjih socialističnih držav. Kot vse kaže, nam je tam nekje v stegi zmanjkalo zalog goriva za klene stroje, s katerimi smo pred nedavnim gazili po ubogih Balkancih in drugi nogometni svojati. Najprej so nas povozili Bolgari, nato še Belorusi. Če je bil prvi poraz pričakovan, tega gotovo ne moremo trditi za tistega v Minsku. Borbeni duh Braneta Oblaka se očitno ni prenesel na igralce, ki preprosto ne zdržijo. Dovolj je nekaj trenutkov nesmotnosti in že smo podobni naključnim obiskovalcem, ki se bolj kot na lastne zmožnosti zanašajo na srečo. Slednja pa je, kot vse kaže, odšla z nekdanjim selektorjem, ki z Makedonijo dokazuje, da je bilo posredi tudi znanje in še kaj. Katanec je velik motivator, ki zna iz svojih igralcev iztržiti največ. Zdaj o tem ni več dvoma. Kljub zadnjim neuspehom pa se strinjam tudi s tem, da Oblak ni imel enakih izhodišč, kot jih je imel Srečko nacionale. Brane je klasični tranzicijski selektor, ki se je lotil obnove reprezentance, potem ko se je ta poslovila od zaslužnih junakov bližnje zgodovine. Zato je govoriti o trenerskem neznanju ta čas še prezgodaj. Dovolj bi bila ena igrska iskra in zadeve bi se lahko obrnile na bolje. Brane nima vodje na igrišču, kot ga je imel Srečko. Jedro ekipe še zdaleč ni tako izkušeno, kot je bilo tisto pred leti. Še kar nekaj dejavnikov je, ki bi lahko pomagali sedanjemu selektorju, vendar je včasih malce preveč trmast; ko se v nekaj zapiči, ga od tega ne odvrne nihče. Znano je, da je Srečko prisluhnil nasvetom in jih po potrebi tudi uporabil. Za nameček je bil sedanji selektor Makedonije precej bolj realen, ko je bilo treba postaviti strategijo; vedel je, kdaj lahko in kdaj ne sme napasti. Najprej je bila obramba, šele nato je prišel na vrsto napad. Oblak pa kot da pozablja, s kakšnimi igralci dejansko razpolaga. Včasih se nespametno odpre, čeprav bi bilo veliko bolj modro čakati na nasprotnika. Namesto destrukcije se odloča za odprto igro in zanjo plačuje obresti. Tudi Minsk je bil posledica takšne miselnosti.

Po letu dni preiskave se je policija pohvalila z uspehom.

Razkrinkani tihotapci

Bogdan Sajovic, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Po enem letu so razbili kriminalno združbo, ki je iz balkanskih držav tihotapila ilegalne prebežnike v Slovenijo in Italijo. Za dosego svojih ciljev je poskušala podkupovati policiste in tudi državnega uradnika.

Sad enoletne preiskave kriminalistične policije je enajst kazenskih ovadb za osem ljudi. Po mnenju kriminalistov so osumljeni, da so tihotapili ljudi prek državne meje. Zadeve so se lotili zelo resno, saj so za dosego svojega cilja poskušali podkupiti tudi policiste in državnega uradnika. Oktobra lani so policisti dobili namig, da so dva 29-letna makedonska državljana in 49-letni slovenski državljan, vsi so živeli v Velenju, poskušali ponuditi podkupnino več policistom celjske policijske uprave. Policisti bi tako zamižali na obe oči, medtem pa bi kriminalna združba prek meje prevažala ilegalne prebežnike. Sodišče je na podlagi prvih sumov dovolilo posebne metode preiskave, se pravi sledenje in uporabo prisluškovalnih naprav. Poleg tega so se slovenski policisti povezali

s kolegi na Hrvaškem in v Italiji. Po letu dni je zadeva dozorela in začele so se aretacije osumljenih. Poleg omenjene trojice je v kriminalni združbi delovala še peterica, in sicer slovenska državljana, stara 46 in 59 let, 22-letni in 34-letni državljani Srbije ter 44-letni Makedonec, vsi s stalnim ali z začasnim prebivališčem v Ljubljani. Kriminalna združba je organizirala kanal za tihotapljenje prebežnikov iz Albanije, Srbije in Turčije.

Del jih je ostal v Sloveniji Ilegalce so zbrali v Zagrebu, kjer so ti plačali okoli tisoč evrov na osebo za pot do Ljubljane. Mejo so prestopili na dveh krajih na slovensko-hrvaški meji, vozili pa so jih v osebnih avtomobilih ali kombijih. V Ljubljani so prenočili pri sodelavcih kriminalne združbe, potem pa jih je veči-

na nadaljevala pot do Postojne. Glede na želje oziroma možnosti so potem prestopili državno mejo na dveh krajih, pri Trstu ali pri Gorici. Cena za drugi del prevoza se je gibala od tristo od petsto evrov na osebo. Na tak način so prepeljali najmanj petinsedemdeset ilegalcev, a jih je devetindvajset ostalo v Sloveniji. S poskusom podkupovanja funkcionarja v državni upravi so jim poskušali pridobiti potrebne papirje za delo v Sloveniji. Največ naj bi se jih zaposlilo v grad-

beništvu. Za sedaj še ni znano, ali ni morda te cenene, skoraj suženjske delovne sile kak podjetnik naročil vnaprej.

Skoraj vsi člani kriminalne združbe so se med seboj že od prej dobro poznali in so si med seboj zelo zaupali, kar je dokaj nenavadno za ljudi, ki se ukvarjajo s kriminalom. Vsi so bili policiji do sedaj neznani. Da je bil načrt dobro premišljen, dokazuje tudi to, da so zaslužek v višini okoli sto tisoč evrov redno »prali« z obiski v igralnicah in imeli tako kritje za zaslužen denar, saj jih večina ni zaposlena in seveda nima nobenih uradnih dohodkov. Pred preiskovalnim sodnikom se je zdaj znašlo šest članov združbe od osmih. Enega še iščejo, zoper enega pa je razpisana tudi tiralica. Četvero njunih kolegov začasno sedi v priporu, dva pa se bosta zagovarjala s prostosti. **D**

Na črno zaposleni ilegalci

Poskušal narediti samomor

Silvo Plut je poskušal že drugič v enem letu storiti samomor. Je vzrok v tem, da najbrž nikoli več ne bo prišel izza rešetak?

Le nekaj dni po tem, ko mu je sodišče izreklo kazen trideset let zavora (sodba še ni pravno-močna), je ta čas najbolj razvpiti slovenski zapornik Silvo Plut poskušal narediti samomor. V zgodnjih urah 11. oktobra so 39-letnega Pluta iz ljubljanskih priporov, kjer čaka na pravno-močnost sodbe, prepeljali v ljubljanski Klinični center. Novica je hitro zakrožila po mestu, saj so bile v tistem času čakalnice kot običajno nabito polne. Plut je poskušal storiti samomor, to pa je bolj ali manj vse, kar se je do sedaj razvedelo. Očitno ni šlo za nič hujšega, kajti še isti dan so ga iz bolnišnice prepeljali nazaj v priporo na Povšetovi.

To pa ni prvi Plutov poskus samomora. Drugega marca letos so ga prav tako pripeljali s Povšetove v Klinični center, ker si je posku-

šal z britvico prerezati žile. Vzrok za tedanji poskus samomora naj bi bil šok, kajti ko so ga pripeljali v pripor, so ga pretepli sozapor-niki, saj je bil obtožen in zdaj na prvi stopnji že obsojen brutalne-ga umora Ljubice Ulčar.

Vzrok za drugi Plutov poskus samomora še ni znan. Verjetno si je Plut, ki se je kar sesedel na klop, ko mu je sodni senat izrekel v Sloveniji najvišjo zaporno kazen, odločil končati svoje življenje, saj je le majhna možnost, da bo kdaj živ prikorakal izza rešetak. V Srbiji mu namreč medtem pripravljajo sojenje za podobno kaznivo dejanje; grozi mu štirideset let zavora. Tako obstaja možnost, da bo moral, ko bo odsedel kazen v Sloveniji, odsedeti še kazen v Srbiji, kar pa pomeni praktično dosmrtno ječo. B. S.

VOLITVE SO TEŽKO BREME Predvolilna mrzlica na ljudi različno deluje, najbolj pa je udarila 63-letnega Idrjica, ki celo kandidira za svetnika na tamkajšnji neodvisni listi. Upokojeni inšpektor za delo je tako z nožem obdelal »boljše« avtomobile in na več deset vozilih izpustil dušo kakšnim sto petdesetim pnevmatikam ter seveda s tem napravil precejšnjo škodo. Možakar naj bi se bil pred časom že zdravil na psihiatriji, po zadnjem podvigu pa so ga policisti popisali in nato izpustili na prostost, tako da bo lahko kandidiral za svetnika. Vprašanje pa je, ali se mu ne bo spet snelo, če bo izid volitev zanj neugoden.

S STEKLENICO NAD ŽENSKO Okoli tretje ure zjutraj sta dva policista na kolesih pri Emonskem zidu zaslišala ženske klice na pomoč. Naglo sta pognala kolesi in naletela na ležečo žensko ter neznanca, ki jo je hrabro brisal proti Aškerčevi. Žal je imel prevelik naskok, zato mu je uspelo pobegniti, policista pa sta se posvetila ženski. Osemindvajetletnico je neznanec zgrabil od zadaj in jo poskušal zvleči čim bolj v temo, ker pa se je upirala, jo je večkrat udaril s steklenico po glavi. Zaradi njenih krikov je laže ranjeno izpustil in pobegnil v temo. Pokvarjeno barabo seveda iščejo, žal pa je opis bolj skromen.

[03:18]
Hong Kong, Kitajska

Povsod. Karkoli. Zanesljivo.

Pokrivamo svet.

Intereuropa
Globalni logistični servis

www.intereuropa.si

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo bližina domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

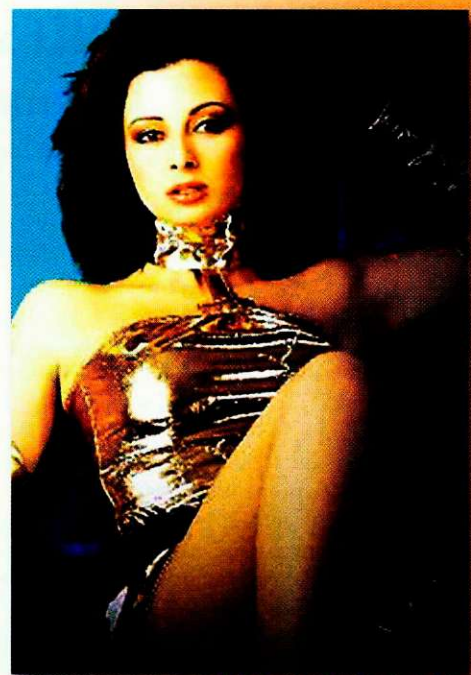
Težko pričakovani videospot

Zadnji singel Saše Lendero z naslovom Ne grem na kolena je na številnih radijskih postajah še vedno ena največjih uspešnic. Plavalasa pevka je tokrat obljubila, da bo skladba dobila tudi videospot, ki bo svojevrstna tolažba za tiste zveste poslušalce, ki so bili kar malo razočarani, ko uspešnica Mandoline ni doživela tudi televizijske uprizoritve. Ob energični pesmi, primerni poletju (glede na besedilo za marsikoga letni čas niti ni pomemben ...), je pred nami tako zdaj še slikovna oblika. Izdelavo in snemanje spota je zaupala znanemu snemalcu Mihi Tozonu, ki je sodeloval tudi pri režiji, za montažo in postprodukcijo pa je poskrbel njen življenjski partner Miha Hercog.

Spot je posnet v ne prav pogostokrat uporabljeni tehniki HD, saj je ta kar precejšen finančni zalogaj za samega pe-
ca, vendar tokrat Saša ni skoparila in je posnela visoko proračunski spot, saj verjame, da si ga njena publika zares zasluži. Ob štirih različnih lokacijah na hrvaški in slovenski obali boste tako opazili zares izjemne in izrazito močne barve, in to prav zaradi tehnike HD, ter filmsko romantičen sončni zahod. Kot že na vseh nastopih na Emi sta tudi tokrat s Sašo sodelovali stilistka Maja Ferme, ki je poskrbela tako za obleke kot za nakit, ter vizažistka Nika Veger. Saša, oblečena le v ribiško mrežo in vrvi, čudovita bela grška obleka, svež videz, čeprav pevka pravi, da je pred snemanjem spala le eno uro, snemanje pa je trajalo skoraj polnih 24 ur ... Spot že lahko vidite na Sašini uradni spletni strani www.sasalendero.com, kmalu pa ga pričakujemo tudi na vseh TV-postajah v Sloveniji.

Oboževalcem poklanja videospot.

Sedaj se »kaže« s pesmijo ...

»Zadnjič« le v pesmi ...

Slovenska pevka Žana, ki smo jo najprej spoznali, ko si je povečala prsi, po medijski bitki s Sašo Lendero in šele nato kot pevko, se dobro vzpenja na slovenski glasbeni sceni. Po uspešnem nastopu na letošnjem festivalu Melodije morja in sonca v Portorožu, kjer se je odlično predstavila s pesmijo Ona, prodorna pevka na radijske postaje pošilja novo pesem Zadnjič. Po mnenju mnogih glasbenih strokovnjakov in poznavalcev gre za njeno doslej »najmočnejšo« pesem, saj Žana v njej pokaže vse sposobnosti muziciranja in izvajanja. Skladba je balada v pop/R&B ritmih, moderno obarvana s klavirjem in violino, ki se Žaninemu glasu še posebej poda (Žana je obiskovala glasbeno šolo kot violinistka). Pesem je ustvarjena za radijske postaje, mnogim njenim oboževalcem pa se je že ob izidu aktualnega albuma Sexy vtisnila v srce ne le zaradi melodije, ampak tudi zaradi zanimivega besedila, ki ga je tokrat napisala Darja Lasič, glasbo in aranžma pa Raay. Mlada pevka je razložila, da je umirila svoj seksi imidž: »Tisto prej nisem bila prava jaz.«

Jubilej Slovenske zemlje

V torek, 24. oktobra, bo svoj 40. jubilej praznovala ena najstarejših glasbeno-govornih oddaj Radia Slovenija – Slovenska zemlja v pesmi in besedi, ki jo poslušalci prvega programa Radia Slovenija lahko spremljajo vsak torek ob 20. uri. Obletniško oddajo, ki bo potekala v studiu 14 Radia Slovenija med 20. in 22. uro, bodo na slavnostni dan prenašali v živo na prvem programu Radia Slovenija. Oddaja Slovenska zemlja v pesmi in besedi prinaša govorno-glasbene vsebine, povezane s slovensko kulturno dediščino, in vseskozi ostaja zvesta neprisrejenemu, nemanipuliranemu glasbenemu in govornemu izrazu Slovencev, ki živijo tu in zunaj meja domovine. Ohranja in spodbuja naše značilno večglasno petje, v nekaterih predelih Slovenije prepoznavno in nezamenljivo s kakršnim koli drugim evropskim izročilom. Ohranja in spodbuja negovanje narečne govorice, ki bogati globalni jezikovni prostor. Išče in predstavlja godce na ljudska glasbila, manj običajna glasbila in tiste, ki s klasičnimi instrumenti povezujejo nekdanjo in današnjo godčevsko tradicijo pri nas. Med terenskimi snemanji nastaja obsežno dokumentarno gradivo,

Jasna Vidakovič

ki bogati radijski glasbeni arhiv in dokazuje samobitnost naše duhovne kulture. Oddajo in tudi terenske posnetke pripravlja glasbena urednica in producentka Jasna Vidakovič.

Vztrajno in nepretrgano objavljanje gradiva v torkovih oddajah je v mnogih krajih znova obudilo že pozabljeno lokalno ljudsko izročilo ter spodbudilo renesanso in nadaljevanje glasbene tradicije.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
☐ Janez Janša: **Okopi**
☐ Janez Janša: **Premiki**
☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
☐ Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
☐ Jože Zemljič: **Življenje je večna borba**

2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.200,00 SIT / 25,87 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 6.700,00 SIT / 27,95 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 2.200,00 SIT / 9,18 EUR
 4.990,00 SIT / 20,82 EUR
 8.500,00 SIT / 35,46 EUR
 5.500,00 SIT / 22,95 EUR
 3.906,00 SIT / 16,29 EUR
 6.727,00 SIT / 28,07 EUR
 5.500,00 SIT / 22,95 EUR
 6.510,00 SIT / 27,16 EUR
 990,00 SIT / 4,13 EUR
 10.850,00 SIT / 45,27 EUR
 4.991,00 SIT / 20,82 EUR
 6.510,00 SIT / 27,16 EUR
 5.300,00 SIT / 22,11 EUR
 1.085,00 SIT / 4,52 EUR
 1.085,00 SIT / 4,52 EUR
 4.449,00 SIT / 18,56 EUR
 6.696,00 SIT / 27,94 EUR
 4.232,00 SIT / 17,65 EUR
 3.840,00 SIT / 16,02 EUR
 6.460,00 SIT / 26,95 EUR
 4.400,00 SIT / 18,36 EUR
 3.000,00 SIT / 12,51 EUR
 2.500,00 SIT / 10,43 EUR
 2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

☐ **Naročam tednik Demokracija**

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9% popust) ☐ 2 x letno (10% popust) ☐ 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec, ☐ invalid, ☐ brezposeln, ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Car ali poraženec?

Magična gledalka

Ne pomnim več dneva, kdaj smo se doma zaradi TV-oddaje nazadnje spri. V četrtek zvečer ob Trenjih, namenjenih Pavlu Ruparju, pa smo doživeli veliki pok.

Mama je svoje stališče povedala že pred oddajo: »Kaj pa je našemu Urošu, da si je tole navlekel v oddajo? Tako ceneno rumeno zgodbo!« Oče se je postavil na drugo stran. »A se je Ruparju zmešalo? Za takšne neumnosti se ne hodi nikamor. Doma bi ostal pri ženi, če ga še hoče, pa čisto tiho naj bo!« Sestra je seveda vse dni kupovala Direkt in nas je vse podučila, kakšen lump je Pavel Rupar. Sama pa nisem mogla verjeti, da se je Rupar odločil za prihod v oddajo ob taki zasedbi. »Kapo dol Urošu Slaku,« je bil moj prvi komentar. »Na nacionalki bodo pozeleneli od zavisti.« In potem smo v naslednji uri in pol skorajda pozabili dihati. Oddaja se je gledala kot kriminalka. Slak se je odločil, da bo začel pri »A«. Pri dekletu, domnevnem pretepu, naročeni Direktovi ekipi, policiji, razmerju ... Komaj sem došla, da se je Rupar usedel celo med Bojana Požarja in Tonija Perića, ki sta mu stregla po karieri. In zgodba se je luščila kot fižol. Čisto vsega seveda nismo razumeli, ampak Rupar je bil iz minute v minuto bolj čist, novinarji pa čedalje bolj umazani. No, dokler ni prišel na vrsto posnetek telefonskega pogovora med dekletom in poslancem. Pa ne da sem čistunska, tudi pri nas se kdaj zakolne. Tisti telefonski pogovor pa je bil poln spolnih organov, vulgarnosti, kondomov, kurb, obscenosti. Pustimo ob strani, da tako nizko padlega poslanca ne želim videti v državnem zboru. To je pač moj politični kriterij, enak onemu, da tudi svingerja ne. Vendar slednjemu niti na kraj pameti ni padlo, da bi se umaknil iz parlamenta!

Postavlja se bolj strokovno vprašanje, recimo, zakaj je Uroš Slak, ki je voditelj in urednik

oddaje hkrati, ta nizkotni pogovor objavil. Je kaj bistvenega dokazoval? Je hotel komu dokazati, da si upa? Je objavil preprosto zato, da je prvi, in zato, ker drugi mediji tega niso imeli? Ne vem. Mama je dnevno sobo po tem telefonskem pogovoru med Ruparjem in dekletom zapustila, meni se je obračal želodec, sestra je razmišljala o tem, koliko je v Ljubljani študentov in parov, ki bi bolj potrebovali najemniško stanovanje kot »dekle v (z)vezi«, čeprav jo je vse skupaj na moč zabavalo, oče pa je sklenil, da je z Ruparjem konec. Da je Slak z objavo tega pogovora dosegel najnižjo mogočo točko, je posredno nakazal tudi Rajko Pirnat, ki se je verjetno dobršen del oddaje spraševal, kaj tam počne, saj je bilo 95 odstotkov oddaje namenjene razčiščevanju zgodbe, poslanski odstop pa si je zaslužil le nekaj pičlih stavkov.

Verjamem, da je oddajo gledalo celotno medijsko občinstvo in da je bil Uroš Slak ta večer car, kot se temu modno reče. Zame pa ni bil. Ne glede na to, da gre za komercialno televizijo, ima tudi »komercialnost« meje. Pustimo ob strani dejstvo, da si Direkt boljše reklame niti v sanjah ni mogel želeči, kot da sta se Požar in Perić pojavila na POP TV kot resna

plajerja v zgodbi nekega politika. In pustimo ob strani, da je Rupar toliko samozavesten, da je verjel, da se bo v oddaji »opraval in izšel kot zmagovalec«, kar mu je pri delu gledalstva in volivcev gotovo tudi uspelo, sicer bi se moral takšni oddaji na veliko ogniti.

Skrbi me Uroš Slak. Je to še vedno diplomirani pravnik, nekdanji voditelj Odmevov na nacionalki, nekoč celo kritičen preiskovalni novinar? Mu je bilo tega treba? ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Morda ne boste videli ovir na poti, toda to vam ne bo preprečilo, da ne bi prišli naprej. Nenadoma se boste počutili, kot da se z veliko hitrostjo spuščate navzdol po reki. V soboto se boste morali posvetiti potrebam svoje družine, nedelja pa bo mirnejša.

Bik
21.4.-21.5.

V začetku tedna se boste počutili dobro razpoloženi za ljubezen, zato se boste imeli res lepo. Sprehodi po trgovinah vas bodo navdušili, čeprav ne boste našli nič posebnega zase. Pa še nasvet: ne sprejemajte večjih odločitev glede denarja.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Želeli si boste, da bi bili narejeni iz jekla, tako zelo vas bodo pretresale nekatere stvari. Izzivi se vam bodo zdeli kar malce preveliki, vendar boste vzdržali in vse bo še dobro. Teden bo zelo utrujajoč, potem pa si boste pripravili prelep konec tedna.

Rak
22.6.-21.7.

Ves teden boste preživljali lepe čase s skupino ljudi, s katero se dobro razumete. V četrtek in petek boste imeli precej opraviti z družinskimi zadevami, konec tedna pa boste polno zaposleni z deli v stanovanju, hiši ali okoli nje. Utrujeni boste.

Lev
22.7.-21.8.

Opozorite okolico, da niste tako vzdržljivi, kot nekateri predvidevajo, in vse bo tako, kot je treba. Delo se vam bo odprlo šele proti koncu tedna. Ne zamerite preveč osebi, ki vas je ali še bo užalila. Takšne stvari se včasih zgodijo nevede in nehotе.

Devica
22.8.-21.9.

V sredo in četrtek boste imeli svojo usodo popolnoma v svojih rokah in vas nič ne bo moglo presenetiti. Četrtek in sobota bosta zelo natrpana dneva, ravno tako nedelja, vendar boste zaposleni s samimi zanimivimi stvarmi. Podarite svojim dragim dobro voljo.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Nekdo nujno potrebuje vaš odgovor, zato se potrudite, da ga boste tudi priskrbeli. Nekoliko razburljivo se vam bo zdelo, ker vas bodo iskali vsi mogoči ljudje, vam pa se ne bo zdelo, da bi se z njimi preveč ukvarjali. Kljub temu se boste morali.

Škorpion
23.10.-21.11.

Ne bo pravi čas za spopad z nasprotnikom. Ste zelo ponosni, ne boste pustili, da bi kar tako opletali z vami. Premislite, kam bo pripeljal spor, in se nato odločite, kako boste reagirali naprej. Petek in sobota se bosta odvijala lepo, po vaših željah.

Strelec
22.11.-20.12.

Pojasnite drugim, kaj je za vas zelo pomembno. Pričakujte pogajanja od ljudi, s katerimi ste na nasprotnih bregovih. Postavljanje vprašanj bo veliko prineslo. V nedeljo se bo zgodilo nekaj zelo lepega in srečnega. Končno tudi za vas nekaj dobrega!

Kozorog
21.12.-19.1.

V ponedeljek bo zelo zabavno, kar se bo podaljšalo še na druge dneve. Imeli boste veliko dela s sestavljanjo, in ko vam bo uspelo, boste zelo zadovoljni. Na srečo imate jasen pogled na svet in nedeljo preživite obkroženi z dobrimi prijatelji.

Vodnar
20.1.-18.2.

Našli boste ključ, ki vam bo odprl vrata skrivnosti. Pojasnil vam bo vprašanje, ki si ga postavljate že zelo dolgo časa. Pripravite se, da bodo vprašanja postavljali tudi vam. Prepričanje, da imate prav, se vam bo ta teden še bolj okrepilo.

Ribi
19.2.-20.3.

Lepota se vam bo ta teden še enkrat pokazala in vedeli boste, da ste na pravi poti. Sobota bo romantična, nedelja pa zelo zasebna. Ne delajte si kakšnih iluzij, da bo vse tako, kot si predstavljate, toda vseeno lahko nekoliko vplivate.

Da ne bi bil moteni:
(tako in drugače)

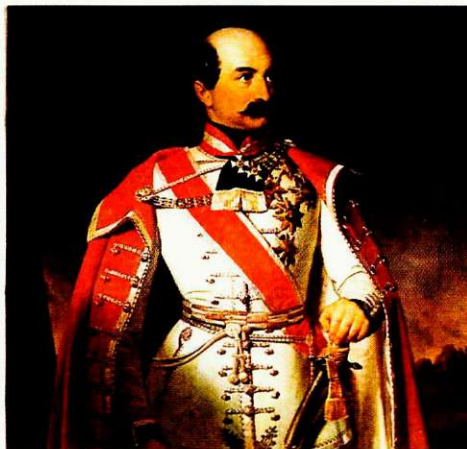
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- **16.10.1854** se je rodil irsko-angleški pesnik in pisatelj Oskar Wilde. Rekel je. »Malo iskrenosti je nevarna zadeva, veliko pa usodna.«
- **16.10.1918** je predsednik Narodnega sveta SHS v Zagrebu dr. Anton Korošec zavrnil ponudbo avstro-ogrškega cesarja Karla za federativno preureditev države.
- **16.10.1998** je poslanec LDS Jelko Kacin na seji državnega zbora fizično napadel poslanca socialdemokratov (sedanja SDS) Iva Hvalico.
- **17.10.1912** se je v Dolnji Bistrici pri Ljutomeru rodil pisatelj Ferdo Godina.
- **17.10.1915** se je rodil ameriški dramatik Arthur Miller.
- **18.10.1867** so Američani kupili od Rusov Aljasko. Zanj so plačali 7.200.000 dolarjev.
- **18.10.1916** so v Ljubljani ustanovili Narodno galerijo.
- **18.10.1991** je predsedujoči haaške konference lord Carrington predstavil svoj predlog ukrepov za ureditev krize v Jugoslaviji. Za Slovenijo je bil spodbuden že začetek dokumenta, saj je predvideval, da si lahko republike, ki to želijo, pridobijo suverenost in neodvisnost.
- **18.10.1991** je bil sklenjen dogovor, da se zadnji pripadniki JLA umaknejo iz Slovenije prek koprškega pristanišča z osebno oborožitvijo in opremo najpozneje 25. oktobra 1991.
- **19.10.1834** je začela z delom Mahrova trgovska šola v Ljubljani.
- **20.20.1820** je skupina ljubljanskih veletrgovcev ustanovila Kranjsko hranilnico.
- **20.10.1943** so v Carbonari v Italiji iz nekdanjih internirancev, konfinirancev, zapornikov, pripadnikov posebnih kazenskih enot, nekdanjih vojakov italijanske in nemške vojske ustanovili 1. partizansko prekomorsko brigado.
- **20.10.1968** je Američan Dick Fosbury z novo tehniko skakanja osvojil zlato olimpijsko medaljo. Nova tehnika se odtlej imenuje po njem.
- **22.10.1928** so v Parizu premierno izvedli Ravelov Bolero. Skladba sloni le na eni temi, ki se s ponavljanji in variacijami stopnjuje do ekstatičnega konca.

POGLED NAZAJ (OD 10. 7. DO 17. 7.)

Ban Josip Jelačić

Hrvatje so zelo ponosni na svojega narodnega junaka Josipa Jelačića, ki se je rodil **16. oktobra 1801**. Kot mlad avstrijski častnik je služil v Italiji in Bosni. Marca 1848, ko so na Madžarskem oblast prevzeli nacionalisti, ga je cesarska vlada povišala v generalporočnika in ga imenovala za bana in vrhovnega vojaškega poveljnika Hrvaške.

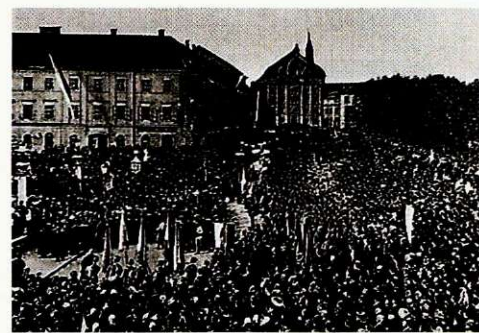

Sodeloval je pri zatrtju marčne revolucije na Dunaju in pri pokoritvi uporne Ogrske. Septembra je poveljatel cesarske vojske na Madžarsko in oktobra 1848 pri Schwechatu premagal vojsko voditelja upornikov Arturja Görgeya. S tem je veliko pripomogel h koncu madžarske revolucije. Takoj po tem je zasedel glavno hrvaško pristanišče Reko.

Na njegovo vztrajanje je hrvaški sabor razglasil Hrvaško za neodvisno državo in jo odcepil od madžarskega kraljestva. To ločitev je avstrijska vlada obsodila, zato so Jelačića 19. junija 1848 razrešili s položaja. Ko je cesarska vlada znova okrepila svoj položaj proti Madžarom, je cesar Ferdinand spet imenoval Josipa Jelačića za bana in vojaškega poveljnika. Za svoje zasluge je leta 1855 dobil plemiški naslov grofa. Ostal je tudi hrvaški ban in sprejel habsburški absolutizem.

Narodni svet SHS

Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov v Zagrebu je **19. oktobra 1918** objavil razglas, da prevzema vodenje celotne narodne politike habsburških Jugoslovancev. Sporočil je, da zahteva samoodločbo Slovencev, Hrvatov in Srbov ter vzpostavitev njihove enotne in popolnoma suverene države, urejene po načelih politične in gospodarske demokracije. S temi poudarki je pretrgal politične vezi z monarhijo.

Narodni svet je nato objavil poziv, naj po mestih in vaseh ustanovijo odbore za zaščito ljudi in premoženja. Habsburški Jugoslovani so s tem dejansko začeli živeti svoje, od monarhije ločeno življenje. To se je formalno začelo 29. oktobra 1918, dan po tem, ko je avstro-ogrška vlada 28. oktobra 1918 v odgovoru državnemu sekretarju ZDA Lansingu priznala svoj vojaški poraz, narodom Avstro-Ogrske pa pravico do samoodločbe.

Z depozitom čez mejo

Zaradi čedalje hujših finančnih zagat je **17. oktobra 1982** Jugoslavija uvedla plačevanje depozita pri prehodu čez mejo. Ob izhodu iz države je bilo treba položiti določeno vsoto denarja, ki so ga čez čas vrnili.

Depozit je zelo zavrl izmenjavo stikov med matično republiko in Slovenci v zamejstvu. Republiška konferenca SZDL Slovenije je zato marca 1983 zahtevala, naj ukrep takoj neha veljati za maloobmejni osebni promet, ki ga je uredba omejila najprej na pet, potem pa na dvanajst prehodov brez plačila. Prehodi s prepustnicami so se zmanjšali tudi za 80 odstotkov.

Uredba o depozitu je bila velika ovira tudi za politiko enotnega kulturnega prostora, ki jo je Slovenija uvedla v osemdesetih letih. Enotni kulturni prostor je bilo mogoče razvijati le ob političnem dialogu in priznavanju pluralizma. Pri tem pa so slovenske oblasti postavile dve omejitvi. Izvzeli so skupine, ki so bile »preostanek sil, ki so med drugo vojno sodelovale z okupatorjem, zagrešile narodno izdajstvo in številne zločine ter se s tem same izločile iz slovenskega naroda«, in tiste, »ki delujejo zoper ustavno ureditev SFRJ ...«.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 33/65

Gnili lonci (1)

Tak je naslov članka gospe Marije Vodišek, katere prispevke vselej rad preberem v Demokraciji, saj zna na lep način povedati tudi bridke resnice. Tokrat pa je v 33. številki (XI) nizala dolgo vrsto žalostnih gnilob v delovanju stare kontinuitete in strupene opozicije.

Seveda pa je vsa ta beda za vsakega zavednega Slovenca velika žalost in sramota. Res nas je lahko sram – in mora nas biti sram! –, da je v naši lepi Sloveniji toliko nizke, pritlehne politike in še posebno toliko krivičnosti v sodstvu.

Kje najti razkužilo za vso to gnilobo? Prepričan sem, da bi lahko slovenski kristjani mnogo pripomogli k duhovni in moralni prenovi našega naroda, če bi se bolj pogumno zavzemali za javne zadeve naše domovine in zanjo tudi več molili. Lepa priložnost v tem smislu so lokalne volitve.

Poleg članka »Gnili lonci« pa na isti strani Demokracije berem »Resolucijo ameriškega sveta vladi in parlamentu RS«. Tu imamo šest neizpolnenih nalog sedanje koalicije. Pokušam razumeti, da je vzrok za to najbrž šibka večina v državnem zboru in premočna opozicija. Čeprav je vsaka od prvih petih zahtev kričeče nujna, pa me še posebej boli šesta: »Slovenska država in njena vlada nista pozvali politične emigracije in slovenskih izseljencev po svetu, naj se vrnejo domov in pomagajo graditi in ohranjati slovensko ne-

odvisno državo.« Dodal bi še tole: tudi demografsko krizo bi lahko nekoliko ublažili.

Ivan Zupan, Maribor

št. 40/7

Za vsak volilni glas denar (1)

Članek, objavljen v 40. številki Demokracije 5. 10. 2006, avtorja, navedenega le z začetnicama V. K., z naslovom: Za vsak volilni glas denar, razen enega pravičnega dejstva, da je bila podpisana pogodba o donatorskih sredstvih med družbo Kolektor Group iz Idrije in Krajevno skupnostjo Spodnja Idrija, v nadaljevanju ne prinaša niti enega resničnega dejstva, kar meče slabo luč na družbo Kolektor Group kakor tudi na njenega predsednika Stojana Petriča osebno. Iz tega razloga zahtevamo s strani avtorja prispevka in odgovornega urednika opravičilo zaradi nekorektno napisanega članka, polnega nepreverjenih in zavajajočih informacij. Kolikor tega opravičila ne boste objavili, bomo zoper odgovorne prisiljeni ukrepati prek sodišča.

Kolektor Group, Služba za kadre in stike z javnostmi

št. 41/63

Lažnivi Kljukec (2)

Le posmehtnil sem se navedbam (Demokracija, št. 41, rubrika Odzivi in mnjenja) enega vodilnih iz tranzicijsko-tajkunskega lobija Forum 21, ki si ga je namesto upokojitve za populatično preživetje omislil nekdanji prvi in še vedno aktualni komunistični Milan Kučan, to je Jankovića (ki se samovšečno javno kiti z množico menedžerskih priznanj in nagrad), češ da ni presenečen, da so se zgodbe (in medijsko karanje!) o poslovanju Mercatorja z Electo, še

posebej v zvezi z objektom v Podpeči, pojave v medijih tik pred lokalnimi volitvami.

Tovrstni klientelistično-nepoliitični posli 'Jankovića Jankovića', za katere je po Jankovićevih navedbah obstajal celo dogovor Jankovića z nadzornim svetom Mercatorja, se sploh ne bi smeli zgoditi, če bi bil prag Jankovićeve poslovne samohigijene vsaj povprečen! Še toliko bolj, ker je Janez Bohorič v vlogi takratnega predsednika nadzornega sveta Mercatorja javno izjavil, da o zgodbi družinskega financiranja 'Jankovića Jankovića' ne ve nič! Pri tem vsaj eden krepko laže in podcenjuje kritično javnost, to pa naj ne bi bil Bohorič!

Retorično: Kaj porečejo o tej družinski finančni idili – vse na račun Mercatorja oziroma kupcev v Mercatorju, ki je brezobrestno posojilo v višini poldrugega milijona evrov prineslo Jankovićevemu juniorju približno 35.000.000 tolarjev dobička, za kar mora trgovka v Mercatorju delati skoraj celo delovno dobo – vse zmanipulirane Mercatorjeve delavke, ki so s težaškim delom v deljenem urniku z delovnimi sobotami, nedeljami in prazniki z vsemi dodatki vred zaslužile nekaj malega čez 100.000 tolarjev, pred televizijskimi kamerami pa točile debele solze za patetično 'odhajajočim' Jankovićem seniorjem?

Franc Trunk, veteran vojne za Slovenijo, Lucija

št. 41/66

Večni funkcionar (1)

V prejšnji številki Demokracije je prišlo do neljube pomote. Janez

Kocijačič je bil v političnem semaforju ocenjen pozitivno, Mitja Deisinger pa negativno. Pravilno je obratno. Mitji Deisingerju pripada pozitivna ocena zaradi izstopa iz Slovenskega sodniškega društva, ki je vse preveč orodje opozicije, negativna pa Janezu Kocijančiču, ki bi bil očitno rad večni predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo Demokracije

Favorita

Slovenci smo znani po tem, da vedno jadikujemo, kakšne krivice so se nam godile v zgodovini. Le malokdo prizna, da smo k njim večinoma tudi sami pripomogli. Definitivno pa si vsaj zadnjih 16 let »prosto volimo vero in postavo«. Tako lahko od tedaj vse, kar nas doleti, pripišemo sami sebi.

Kako to deluje v praksi, si lahko ogledamo na primeru Ljubljane. Mesto se otepa z vrsto težav, ki so v razvitejšem svetu značilne samo za zakotne podeželske občine. Precej tega je posledica izjemno slabega županovanja njenih zadnjih treh županov in župan. Ljubljana se je znašla na razpotju, kjer se mora odločiti za srednjeevropsko ali za balkansko pot.

V skladu s cvetočo demokracijo imamo letos lepo število županskih kandidatov. Ne glede na to sta favorita le dva. Za oba je značilno, da se do sedaj nista ukvarjala ne s politiko ne z občinskimi zadevami. Eden od njiju je ugleden bančnik, ki je kot nekdanji guverner Banke Slovenije tako rekoč oče slovenskega talarja, drugi pa trgovec, ki je kot uspešen tranzicijski tajkun v kratkem času na sumljiv način izjemno obogatel.

Favorita imata torej zelo asimetrične lastnosti. Veliki pomen te asimetrije je v tem, da bo v prihodnjih ▶

► nekaj letih trasirala razvojno pot Ljubljane proti srednji Evropi ali proti Balkanu, odvisno od tega, kdo od njiju bo izvoljen. Volilni izid v Ljubljani bo imel še eno razsežnost, podelil bo legitimnost poštemu delu ali kraji, ki je bila v polpreteklem obdobju v Sloveniji očitno zakonita.

Tako bomo Ljubljancani dobili natančno takšnega župana, kot si ga zaslužimo. Z njim bomo odšli tja, kjer si je večina od nas ves čas želela biti. Še o nečem je treba razmisliti. Zelo malo je verjetno, da bi bil v Beogradu za župana lahko izvoljen Slovenec. Obratni primer pa je mogoč v Ljubljani, če sodimo po nedavnih javnomnenjskih anketah. A volivci imajo vedno prav – tako kot kupci v trgovini ali gostje v gostilni.

Andrej Muren, Ljubljana

Ali bo zmagala naivnost?

Bližajo se jesenske volitve. Slovenska levica oziroma postkomunisti bodo poskušali storiti vse, da bi obvladovali velike mestne občine. Največkrat se bodo pojavljali kot samostojni kandidati, čeprav to niso. Tako je tudi v Ljubljani.

Glavno mesto je nekaj posebnege. Njegova volilna baza je heterogena. Tako so na eni strani tuje rodni državljani, hkrati pa je v njem skoncentrirana privilegirana kasta državljanov in množica povzpelnikov. Tudi na prejšnjih volitvah ni bilo pomembno, ali je kandidat sposoben, pomembno je bilo, da je naš. Stranke slovenske pomladi nastopajo s sposobnim in spoštovanim kandidatom dr. Arharjem. Levica je zbrala četico svojih privrženec. Tako je med njimi razpita

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

županja Simšičeva, ki je dokazala svojo nesposobnost v štiriletnem mandatu. Pojavil se je tudi tranzicijski tajkun, milijarder Janković, ki razlaga, da bo vodil mestno občino v slogu Mercatorja oziroma podjetniško. Seveda mesto oziroma občina ni veliko podjetje. Župan mora delovati usklajeno z vsemi političnimi opcijami, ki sedijo v mestnem svetu. Ne morem si predstavljati, ali bo lahko kot župan tako hitro bogatel, kot je v času vodenja Mercatorja. Tudi za premnoge občane ni pomembno, kako je lahko obogatel v osmih letih. Ali smo Slovenci res narod naivnežev? Včasih so nekaj pomenile verodostojnost, poštenost, pokončnost in druge vrednote. Sedemdesetletno sobivanje v obeh Jugoslavijah nam je vcepilo druge vrednote. Dr. Arhar bo imel za protikandidata človeka, ki so mu vse nekdanje slovenske vrednote tuje. Na eni strani imamo rojenega Ljubljancana in Slovenca, na drugi pa Srba (Šumadija), seveda državljana Slovenije. Prvi je oče slovenske valute – tolarja, odličen bančnik, pokončen Slovenec, ni si nagrabil milijard, ni izkoristil tranzicije za grabljenje, živi od svoje plače, a so mu še za to očitali, da je previsoka. Drugi je naturalizirani državljani Slovenije, novodobni superkapitalist, ki je izbral čas

vodenja velikega podjetja za lastno bogatitev in bogatitev svoje družine. Uporabil je vse svoje znanje za napredek podjetja, seveda pa nase ni pozabil. Prvi je živel od svoje plače, drugemu je bila plača le dodatek. Prvi predstavlja stranke, ki so nesebično delovale za našo samostojnost, drugi je prijatelj nekdanjega predsednika Kučana in njegovega Foruma 21. Tako bo levica skozi zadnja vrata pripeljala svojega človeka za župana. Odločitev je preprosta: ali smo za nadaljevanje stanja, kakršnega imamo sedaj oziroma za nadaljnje bogatenje raznih lobijev, ki obvladujejo Ljubljano, ali pa smo za župana, ki bo vodil mesto pregledno in v korist vseh meščanov.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Kritizerstvo opozicije

Nikakor ne razumem, kaj se dogaja v Sloveniji. LDS in SD sta bili na oblasti 15 let in imeli tako priljubljenost, da bi naredili iz Slovenije resnično demokratično, socialno in gospodarsko uspešno Slovenijo.

Namesto tega pa so prepustili Slovenijo raznim turbokapitalistom, tako da so lastninjenje spejlali prek njih in njihovih pomagačev, s čimer so v bistvu uzakonili

krajo družbenega premoženja in vsega drugega. Imeli so moč, da so skrajšali čas, ko kazniva dejanja zastarajo. Če na zadnjih volitvah ne bi prišlo do sprememb, bi Slovenija postala država revežev in bogatašev. Najbolj podlo pa se mi zdi, da se sedaj v parlamentu ne prestando oglašajo Rop, Lahovnik, Cvikel, Širčeva in drugi, se sprenevedajo in grajajo vsako vladno odločitev. Ne zavedajo se, da kritizirajo sami sebe, kajti ta vlada se trudi popraviti njihove za Slovenijo katastrofalne napake (nekatero se ne bodo dale nikoli popraviti), ko je Slovenija v bistvu razvojno zaostala. Namesto da bi se razvijala, se je morala ukvarjati z notranjimi problemi. Mislim, da je vlada Janeza Janše tisto, kar so obljubljali gospodje iz LDS in združene liste 15 let, naredila v dveh letih. Nastavili so mlade, ambiciozne, izobražene, poštene kadre. In če pogledamo Mercator, je bilo nujno, da pride do zamenjave vodstva. Mercator normalno posluje naprej in celo raste s sposobnim mladim direktorjem. Tako trditev, da je vlada odstranila najboljše ljudi, ne drži.

Opozicija ne priznava zaslug niti finančnemu ministru Andreju Bajuku niti ministru za javno upravo Gregorju Virantu, čeprav se resnično trudita, pošteno delata in imata podporo oziroma pohvale tudi iz tujine oziroma Evrope in sveta. Zanimivo je, da nikoli ne omenjajo, da Mitje Gasparija vlada ni zamenjala, kajti tudi on je veliko pripomogel k stabilnosti naše valute in vključevanju v EU, kjer bomo kmalu kot plačilno sredstvo prevzeli evro.

To so zelo neresna dejanja, vendar po svojih izkušnjah s prejšnjo vlado, ko so me neupravičeno odstranili iz podjetja Radeče pa-

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

pir, ki ga je vodil Andro Ocvirk in 100-odstotni lastnik Peter Tevž (LDS). Znebiti sta se me hotela znebiti z najbolj nizkotnimi dejavnimi, enako tudi moje žene.

Pisal sem Ropu, Drnovšku, Lahovniku itd., vendar gospodje malih ljudi, delavcev, niso poznali. Bili so preveč domišljavi, da bi mi napisali vsaj nekaj besed.

Ne bom našteval vseh nepravilnosti in nezakonitosti, lahko le zagotovim, da sem od predsednika vlade Janeza Janše in ministrov ter služb dobil odgovore in celo pomoč.

Marsikaj je narobe, vendar je to v glavnem krivda prejšnjih vlad, ki sta jih vodila Drnovšek in Rop. A čeprav so zavirali, je predsednik vlade Janez Janša vsmogel smer, za katero smogel se bojevali med osamosvajanjem, to je v demokratično, socialno, pravno in pravično prihodnost Slovenije.

Marjan Zupančič, Radeče

Neprimeren kandidat

Vest o kandidaturi K. Lipiča za ljubljanskega župana nas je neprijetno prizadela. Menimo namreč, da je kandidat sporna oseba in zato ne bi smel kandidirati, kaj šele zasesti županski stolček.

1. Karl Lipič je soustanovitelj in direktor Aids fundacije Robert, ki je bila v minulih štirih letih bolj kot po kakovostnem delu na področju socialnega varstva znana po nepravilni porabi proračunskega denarja. Zaradi opozarjanja na nepravilnosti pri poslovanju je K. L. leta 2003 kolektivno odpustil celotno takratno ekipo strokovnih delavcev, kar je Delovno in socialno sodišče RS spoznalo za neupravičeno.

2. V prvi polovici leta 2004 je zaposlil dva od podpisanih članov strokovnih sodelavcev, vendar se je pol leta izogibal podpisu pogodbe o zaposlitvi, denar, ki je bil namenjen za njuni plači, samovoljno porabljal, neizplačane plače pa lažno prikazoval kot plačane na plačilnih listih, v finančnih poročilih za ministrstva za delo v napovedih za odmero dohodnine, kar je kaznivo dejanje.

3. Oktobra 2004 je zaposlenim nehal izplačevati brutoprispevke iz naslova plač, čeprav je denar za strokovni kader prejemal s strani že omenjenega ministrstva. S tem

nas je oropal za delovno dobo in vse pravice, ki izhajajo iz navedenega prispevka, te podatke pa prav tako lažno prikazoval kot plačane, zaradi česar je proti njemu in njegovi poslovni partnerici Eviti Leskovšek vložena kazenska ovadba. Govoril nam je, naj gremo, če nam kaj ni všeč, češ da bo dobil drug kader, ki bo pripravljen delati.

4. Kot strokovnega vodjo je zaposlil svojo prijateljico Heleno Kosec Lukič, ki v svojem obdobju ni sprejela niti enega ustreznega ukrepa, s katerim bi se zaposleni uprli Lipičevi finančni nedisciplini, ampak nas je pri poskusih zatirala in tožarila tiste, ki so se ji upali postaviti po robu. Ker je tudi ona podpisovala lažna poročila, jo je eden od nas lažna poročila.

5. Lipič je z nespametno finančno politiko skupaj z Evito Leskovšek v manj kot enem letu pridela 20 milijonov tolarjev izgube, od tega več kot 11 milijonov dolguje samo za neizplačane brutoprispevke in neizplačane netoplače zaposlenim. Zaradi neplačanih brutoprispevkov je na pobudo DURS od septembra 2005 blokiran račun fundacije, zaposlenim pa tako odvzeta možnost, da bi vsaj prek Delovnega in socialnega sodišča RS iztožili tisto, kar nam pripada. Kako bi tak človek upravljal z milijardnim proračunom mestne občine Ljubljana? In kako bi človek, ki z nasprotniki obračunava tako, da jih odpušča, žali na televiziji v elitnih večernih terminih in jim ne pusti priti na delo, shajal s političnimi nasprotniki, ki bi jih imel v mestnem svetu?

6. Na okrožnem državnem tožilstvu je bil proti Lipiču februarja 2006 vloženo obtožni predlog zaradi ponarejanja oziroma prirejanja poslovnih listin. Prav tako je proti njemu in Leskovškovi vložena kazenska ovadba zaradi poslovne goljufije in zavajanja upnikov, saj sta tudi po blokadi računa še vedno prejemala določena finančna sredstva.

7. Ker Lipič s podpisom lažne izjave ščiti Heleno Kosec Lukič pred kaznijo za klevetanje, ga bremenijo tudi kaznivo dejanje lažnega pričevanja.

8. Odklopljena elektrika in telefon zaradi zapadlih dolgov ter dvakratna selitev zaradi neplačane najemnine dokazujeta, da Li-

Kaj je to »fašistični antikomunist«?

Marija Vodišek

Poznamo fašiste, komuniste, naciste, antifašiste, antikomuniste in antinaciste. Pa seveda AFŽ. Dolgoletni, večplastni jugoslovanski in slovenski funkcionar Janez Stanovnik, predsednik ZZB, tako okvalificira ameriškega senatorja Joa McCarthyja. Omenjeni republikanski senator je bil v letih 1950–1954 res pobudnik protikomunističnega delovanja v ZDA. Ne pozabimo, da so to bila leta korejske in hladne vojne med ZDA in Sovjetsko zvezo. ZDA kot vsa Zahodna Evropa sta bili prestreljeni s komunističnimi agenti in ZDA so se upravičeno bojevale proti komunizmu. Komunisti ali samo podporniki so bili vsepovsod. Med filmskimi zvezdniki, fiziki, kulturniki, pisatelji, eden glavnih je bil Ernest Hemingway. Takrat je bilo to »ful kul« in za mnoge prav nič drugega. Ko v Demokraciji prebiramo avtobiografsko knjigo o Stanovnikovih, ugotovimo, prosto po avtorju, da je vsak antikomunist tudi fašist. Kdor je torej nasprotoval komunizmu, je bil ožigasan za fašista in določen za eliminacijo. Ta izjava nevednega, vendar zaslužnega »našega fanta«, kot sam trdi, dokazuje, zakaj je bilo že med slovensko komunistično revolucijo, še več pa po vojni pomorjenih toliko protikomunistov. Logično, saj so bili vendar fašisti, vsa prizadevanja slovenskih boljševikov pa so bila usmerjena v fizično odstranitev antikomunistov in prevzem oblasti. Da so razni heroji, prvoborci, partizanski oficirji vsa leta njihovih »debelih krav« tako razmišljali in si sleherni dan potrjevali, da so vse, kar so storili, naredili prav, je še razumljivo. Toda slovenski prvoborčevski patriarh Janez Stanovnik je o tem prepričan še danes. Kaj jim mar vse čenevske konvencije o vojnih ujetnikih in še prav posebno o raje življenju. Pet jih je bilo, leta 1864, 1906, 1929, 1949 in 1954. V Sloveniji je bilo toliko praznih kraških brez, ki so jih napolnili in pomorjene še posuli z apnom. Pa vendar jih znova in znova odkrivajo kot brezno v okolici Škofje Loke. Morda leži tam notri ali v Crngrobu tudi Ivan Markež, sin zadnjega jeseniškega predvojnega župana Valentina Markeža. Ivan, ki je bil pri domobrancih 14 dni, je bil vrnjen iz Koroške in zaprt v škofjeloškem gradu. Tam je bil eden glavnih Jeseničan, vosovec, Ivan Vovk-Živan, sosed Markeževih. Ko so že po izvršenem poboju vrnjenih domobrancev in Hrvatov pregledovali grmado odvrženih dokumentov, je eden po sliki prepoznal Ivana. Vovku je rekel: saj to je pa Markežev Ivan. Ja, je odgovoril »tovariš Živan«, pri sebi je imel skrito svetinjico. Jaz sem mu ukazal, naj jo pljune, on pa jo je raje požrl in jaz sem ga ustrelil! *Ivanova brata še živa v Argentini in po DNK bo lahko ugotoviti sorodstvo. Ivan Vovk-Živan je bil potem zasljevalec v Škofjovih zavodih. Tovarišija, katere član je bil vseskozi tudi predsednik ZZB Janez Stanovnik, je delala po Kardeljevih in Kidričevih navodilih, to pa so bili ukazi množičnih pobojev. Pa še oba imata spomenika v Ljubljani. Naj vendar ponosni predsednik ZZB prebere Stephana Kocha »Dvojna življenja« in Angelo Vode »Skriti spomini«. Je Janez Stanovnik postal komunist iz občudovanja Stalina ali Tita? Oba sta bila zločinca svetovnega reformata. Slaba tovarišija!*

pič tudi tistega denarja, ki ga je za delovanje Aids fundacije Robert namenjala mestna občina Ljubljana, ni pravilno porabljal, sedaj pa bi rad v tej občini županoval!

Ne moremo pa dopustiti, da za takšne funkcije kandidirajo ljudje, ki bi jih prej kot pri opravljanju

nju državnih funkcij morali videti neke druge. Na zatožni klopi.

Janko Belin,

soc. delavec, Ljubljana

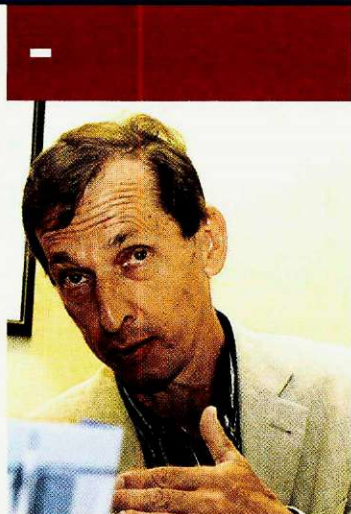
Aleken Marinič,

dipl. soc. delavka, Medvode

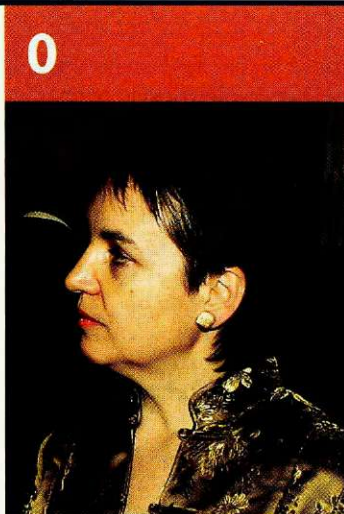
Aleksander Mitrovič,

soc. delavec, Ljubljana

Politični semafor

Za čast revolucije Lado Ambrožič, ki že dolgo pripravlja intervjuje na nacionalni televiziji, si je tokrat pri intervjuju z zgodovinarjem dr. Petrom Vodopivcem privoščil neprofesionalnost, saj je na vsak način želel doseči, da bi bil gost v svojem nastopu čim bolj oster do domobrancev in pohvalen do partizanov. Vendar se zgodovinar ni pustil vpreči v propagandni voz, saj je odgovarjal uravnoteženo. Ambrožič je bil nekoč manj pristranski.

Muhasta novinarka Novinarka TV Slovenija Vida Petrovčič se v svojem poklicnem delu največ ukvarja z gospodarstvom, vendar ji včasih to ne uspeva najbolje. Tako je nedavno v oddaji Utrip, ko je povzela razpravo o novi davčni zakonodaji, izbrala predvsem kritične nastope poslancev LDS, kar je sicer dobrodošlo, saj tako ne bodo imeli izgovora, da je TVS izrazito provladni medij. Hkrati si je v zvezi s pravico do popravka privoščila finančnega ministra.

Nagrada za pogum Podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev odvetnik mag. Rudi Vouk je na letošnjih dnevnih slovenskih pravnikov dobil naziv pravnika leta. Zaslužil si ga je s strokovnim pristopom pri prizadevanjih za uveljavitev narodnostnih pravic koroških Slovencev, predvsem pri vlaganju pritožb na ustavno sodišče v zvezi s kršitvami avstrijske državne pogodbe. S tem je pokazal velik človeški in državljanski pogum, so zapisali v Zvezi društev pravnikov Slovenije.

Foto: Branko Žunec/Večer

Poklon Antonu Korošču

V soboto, 7. oktobra, so v Svetem Juriju ob Ščavnici sklenili dvodnevni znanstveni simpozij o najvplivnejšem slovenskem predvojnem politiku, prvaku Vseslovenske ljudske stranke in večkratnem ministru v jugoslovanskih vladah dr. Antonu Korošču.

Ob tej priložnosti so se temu »državniku evropskega formata«, kot se je izrazil slavnostni govornik, predsednik DZ France Cukjati, poklonili tudi z odkritjem doprsnega kipa.

Nekoliko manj umestno je strankarsko predalčkanje oziroma lastninjenje lika dr. Korošča s strani sedanje SLS, ki se razglša za dedinjo nekdanje prve politične sile v Sloveniji, pa čeprav sem lahko prištejemo tako NSi kot tudi SDS. Koroščevo delo in vloga daleč presegata tovrstna ozka pojmovanja. Kot vodja Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu je ta slovenski duhovnik sredi prve svetovne vojne prebral

znamenito Majniško deklaracijo, ki je bila izhodišče slovenske državnosti po vojni. Čeprav so ga Srbi izigrali, je kot vodja osrednje Vseslovenske ljudske stranke (VSLS) in večkratni minister blazil srbsko prevlado v Kraljevini SHS oziroma Jugoslaviji. Potem ko je kot edini Slovenec zasedel premierski položaj v jugoslovanski vladi, je v sicer uspešni politični karieri zaradi svoje načelnosti doživel celo izgon na otok Hvar. Tako ga lahko štejemo tudi za predhodnika slovenskih političnih disidentov iz osemdesetih let. VSLS, ki jo je dolga leta vodil, je poleg tega predstavljala osrednjo politično referenco večine Slovencev in je po podpori volivcev daleč presegala druge politične opcije. Medtem ko so se liberalci udeleževali jugoslovanskemu integralizmu, socialdemokrati pa so se utapljali v internacionalizmu, je VSLS ohranjala pri življenju slovenstvo in katolištvo. M. V.

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹
**vsak mesec podarja 15 aparatov GSM Sony
Ericsson K300i.**

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija
pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih
aparatov GSM. Nagradna igra traja do
31. decembra 2006.

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani
www.demokracija.si. Rezultati žrebanj bodo objavljeni v
tedniku Demokracija in na spletni strani www.demokracija.si.

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

► Sony Ericsson K300i:
tri frekvenčna področja,
barvni grafični zaslon,
vgrajen digitalni fotoaparat,
snemanje video posnetkov,
GPRS, MMS, QuickShare,
WAP 2.0, MP3 kot zvonjenje,
imenik s slikami ...

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno* ☐ 4 x letno
(9 % popusta) ☐ 2 x letno
(10 % popusta) ☐ 1 x letno
(20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

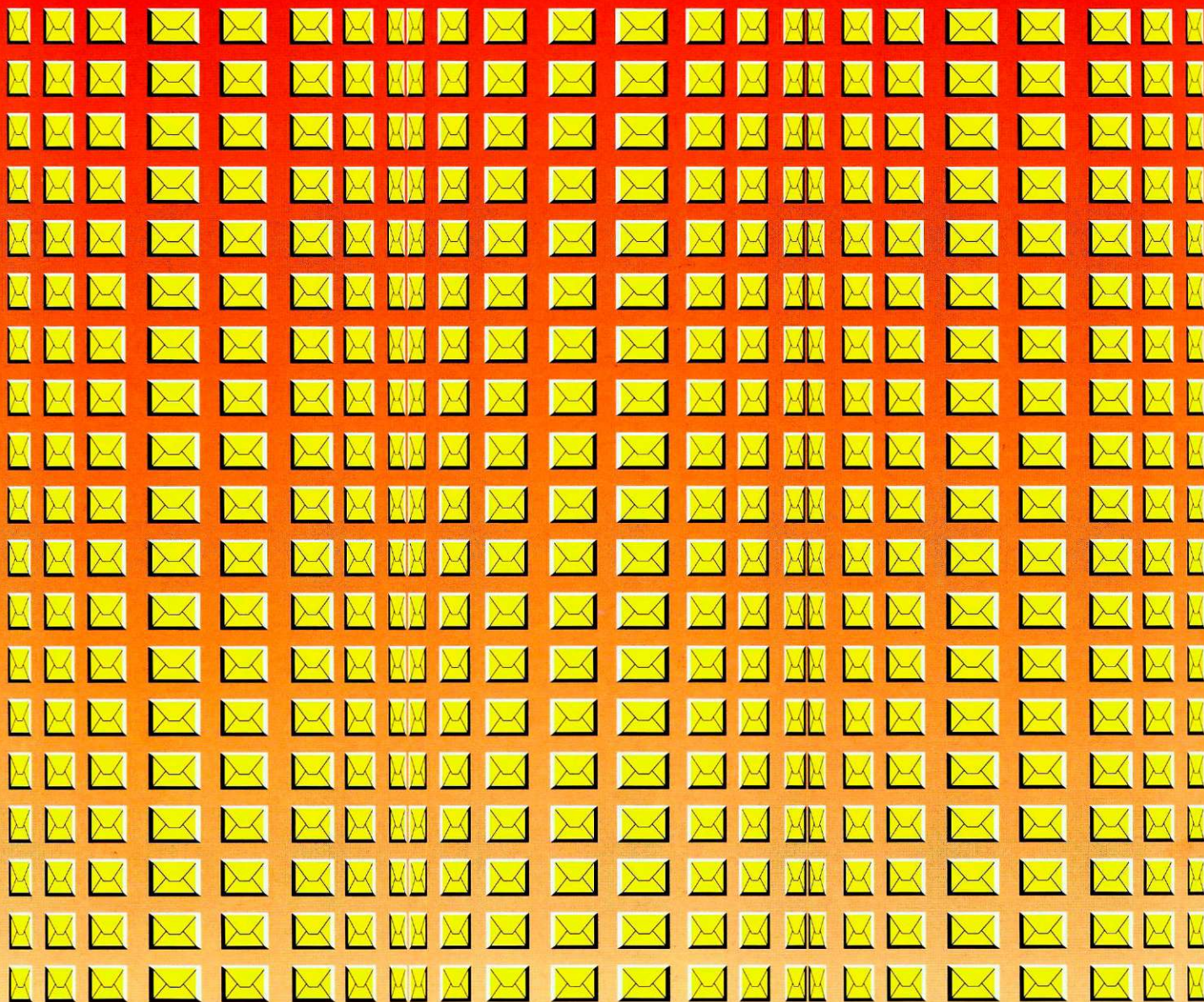
Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Podpisani/a se zavežujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.*

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša
550 SIT (2,29 €). Obvestilo potrošnikom: Informativne
cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po
centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.
Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Mobilna e-pošta ni le iluzija.

Mobitelova storitev Integral vam preko mobilnega telefona kjerkoli in kadarkoli omogoča enostavno upravljanje z elektronsko pošto in priponkami, ter avtomatično sinhronizacijo koledarja in stikov.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

www.mobitel.si/integral

